НАРОДНА ПѢСНОПОЙКА

СТЪКМИЛЪ ВАСИЛЪ СТОИНЪ

СОФИЯ, ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА, 1930

СЕЛСКА БИБЛИОТЕКА
№ 9

ИЗДАВА
МИНИСТЕРСТВОТО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ

I. Патриотически и исторически пѣсни.

Шуми Марица.

(Български народенъ химнъ).

Като маршъ 1.

Шу-ми Ма-ри-ца, о-кър-ва-ве-на, пла-че вдо-ви-ца
лю-то ра-не-на. Маршъ, маршъ, съ ге-не-ра-ла
нашъ, въ бой да ле-тимъ, врагъ да по-бе-димъ.

Шуми Марица, окървавена,
Плаче вдовица люто ранена.
Маршъ, маршъ, съ генерала нашъ,
Въ бой да летимъ, врагъ да победимъ!

Български чеда, цѣлъ свѣтъ ни гледа,
Хай къмъ победа славна да вървимъ!
Маршъ, маршъ, съ генерала нашъ,
Въ бой да летимъ, врагъ да победимъ!

Лъвътъ Балкански срещу вси врази
Съ духъ великански води ни крилатъ!
Маршъ, маршъ, съ генерала нашъ,
Въ бой да летимъ, врагъ да победимъ!

Сърцата наши, силни, юнашки,
Смърть ги не плаши, тупатъ за борба!
Маршъ, маршъ, съ генерала нашъ,
Въ бой да летимъ, врагъ да победимъ!

Ний сме народа, за честь, свобода,
За мила рода който знай да мре!
Маршъ, маршъ, съ генерала нашъ,
Въ бой да летимъ, врагъ да победимъ!

Мила родино.

2.

Бавно

Горда й Стара-планина,
Надъ ней северъ се синѣй,
До ней Витошъ възвишава
Гордо свойтѣ рамене.
Мила родино, ти си земенъ рай,
Твойта хубость, твойта прелесть,
Ахъ, тѣ нѣматъ край!*)
Горда й Стара-планина,
Славна й нашта твърдина,
Тя хайдушката си пѣсень
Пѣй отъ вѣчни времена.
Гордо Дунавътъ се лѣй,
Свойта пѣсень тиха пѣй,
Вѣченъ споменъ той за Ботевъ
Във гърди ни ще лелѣй.
Чуй Марица какъ шуми
И съсъ радость си мълви,
Че тамъ, дето кърви бѣха,
Днесъ тамъ розата цъвти.

---

*) Всички подчъртани думи и цѣли стихове, въ коятои да било пѣсень отъ пѣснопойката, ще се повтарятъ при изпълнението на всѣки куплетъ отъ пѣсеньта.

Възпѣвъ на Македония.

3.

Умѣрено *Д. Христовъ.*

За- ми- сле- но- то на Ба- бу- на че- ло,
на Ри- ла, Шаръ, на гор- ди- я Пи- ринъ,
на- пом- нятъ намъ не- свър- ше- но- то дѣ- ло,
за род- ний спом- нятъ дългъ на сво- я синъ.

Замисленото на Бабуна чело,
На Рила, Шаръ, на гордия Пиринъ,
Напомнятъ намъ несвършеното дѣло,
За родний спомнятъ дългъ на своя синъ.

На Бистрица струитѣ изумрудни,
На Вардаръ, Струма шумнитѣ вълни,
На Охрида водитѣ сини, чудни,
За минали и бѫдни шепнатъ дни.

И пѣснитѣ на Черни Гринъ пѣнливий
И пѣсъка на Бѣлото море,
Мощь вливатъ тѣ въ душитѣ ни бурливи
И вѣра у гърдитѣ що не мре.

О мила майко, скромна и свѣнлива,
Ти имашъ будни, вѣрни синове,
Готови въ брань да литнатъ съ вѣра жива,
Кога дългътъ свещенъ ги призове.

Вѣнци отъ дивни лаври ще плетеме
За твойто чисто, хубаво чело,
Ний твойта бѫднина градимъ, ковеме:
Душата ний сме въ твоето дѣло.

Л. Бобевски.

Добруджански край.

4.

Като маршъ *Ал. Кръстевъ.*

О До- бру- джан- ски край, ти нашъ си зе- менъ

рай, въ тебъ злат- но жи- то зрѣй, въ тебъ вак- ло ста- до

блѣй, въ тебъ злат- но жи- то зрѣй, въ тебъ вак- ло ста- до

блѣй. Ор- ли- тѣ отъ възбогъ, про- сто- ра ти ши-

рокъ, и слъ- нчо, мощ- ний Фебъ, ни спом- нятъ сѐ за тебъ, и

слън- чо, мощ- ний Фебъ, ни спом- нятъ сѐ за тебъ

О Добруджански край,
Ти нашъ си земенъ рай,
Въ тебъ златно жито зрѣй, } 2
Въ тебъ вакло стадо блѣй. }
Орлитѣ отъ възбогъ,
Простора ти широкъ,
И слънчо, мощний Фебъ, } 2
Ни спомнятъ сѐ за тебъ. }

Подъ чужди днесъ си кракъ,
Но иде день, въ кой пакъ
Ще бждешъ кжтъ нашъ ти } 2
Тъй както и преди. }
Съ напредъкъ, свѣтлина
Ний твойта бжднина
Коveме всѣки часъ — } 2
Храни надежда въ насъ. }

Л. Бобевски.

Св. Св. Кирилъ и Методи.

Като маршъ 5. *П. Пипковъ.*

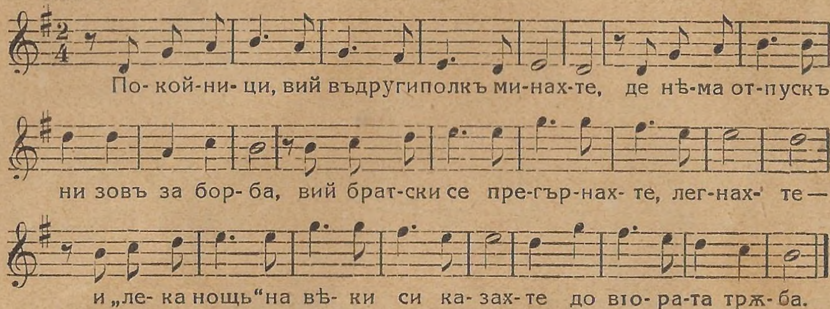
Вър- ви на- ро- де възро- де- ни, къмъ свѣт-ла бжд-ни-на вър-
ви, съ кни-жов-ность-та, тазъ си- ла но- ва, сжд-би-ни-тѣ си под-но-
ви! Вър- ви къмъ мощ-на- та про- свѣ- та, в'свѣ-тов-на-та бор-ба вър-
ви, отъ длъж-ность не- из- мѣн- на во- денъ, и
Богъ ще те бла- го-сло- ви, отъ длъж-ность не- из- мѣн-на
во- денъ, и Богъ ще те бла- го- сло- ви.

Върви, народе възродени,
Къмъ свѣтла бжднина върви,
Съ книжовностьта, тазъ сила нова,
Сждбинитѣ си поднови!
Върви къмъ мощната просвѣта,
Въ свѣтовната борба върви,
Отъ длъжность неизмѣнна воденъ, } 2
И Богъ ще те благослови.
Напредъ! Науката е слънце,
Която във душитѣ грѣй!
Напредъ! Народностьта не пада
Тамъ, дето знанието живѣй.
Безвестенъ бѣше ти, безславенъ,
О, влѣзъ въ историята вечъ!
Духовно покорй странитѣ, } 2
Които завлада съсъ мечъ!
Тъй Солунскитѣ двама братя
Насърдчаха дѣдитѣ ни.
О, минало незабравимо,
О, пресвещенни старини!
България остана вѣрна
На достославний тозъ заветъ:
Въ тържествуване и въ страдане } 2
Извърши подвизи безчетъ.

Ст. Михаиловски.

Покойници.

6.

Покойници, вий въ други полкъ минахте,
Де нѣма отпускъ, ни зовъ за борба,
Вий братски се прегърнахте, легнахте —
И „лека нощь“ на вѣки си казахте
До втората трѫба.

Но що паднахте тукъ, деца бурливи?
За тронъ ли златъ, за нѣкой ли кумиръ?
Да бѣше то — остали бихте живи,
Не бихте срѣщали тъй горделиви
Куршума . . . Спете въ миръ.

Българио, за тебе тѣ умрѣха,
Една бѣ ти достойна зарадъ тѣхъ,
И тѣ за тебъ достойни, майко, бѣха!
И твойто име само катъ мълвѣха,
Умираха безъ страхъ.

Но кой ви знай, че спите по тѣзъ полета?
Надъ ваший гробъ забвенето цъфти.
Кои сте вий? Надъ сѣнката ви клета
Не мисли никой днесъ, освенъ поета
И майкитѣ свѣти.

Почивайте подъ тѣзъ могили ледни;
Не ще да чуйте вечъ трѫба, ни вождъ,
Ни славний грѫмъ на биткитѣ победни,
Къмъ вѣчностьта е маршътъ ви последни.
Юнаци, лека нощь!

Ив. Вазовъ.

Обесването на Василъ Левски.

7.

Бавно

О май-ко мо- я, ро- ди- но ми- ла, за- що тъй жал-но,

тъй мил-но пла-чешъ? Гар- ва- не, и ти пти- цо про-кле та,

на чий гробъ тамъ тъй гроз- но гра- чешъ ти?

О майко моя, родина мила,
Защо тъй жално, тъй милно плачешъ?
Гарване, и ти птицо проклета,
На чий гробъ тамъ тъй грозно грачешъ ти?

О! зная, зная, ти плачешъ, майко,
За туй, че ти си черна робиня,
За туй, че твоя свещенъ гласъ, майко,
Е гласъ безъ помощь, гласъ въвъ пустиня.

Плачи! — Тамъ близо край градъ София
Стърчи, азъ видяхъ, черно бесило
И твой единъ синъ, о Българио,
Виси на него съсъ страшна сила.
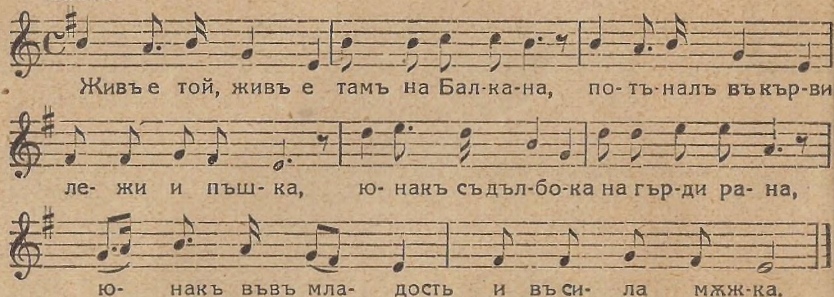
Гарвана грачи грозно, зловещо,
Псета и вълци виятъ въ полето.
Старци се молятъ Богу горещо,
Женитѣ плачатъ, пищятъ децата.

Зимата пѣе свойта зла пѣсень,
Вихрове гонятъ тръне въ полето,
И студъ, и мразъ, и плачъ безъ надежда
Навѣватъ на тебъ скръбь на сърцето.

Хр. Ботевъ.

Живъ е той.

8.
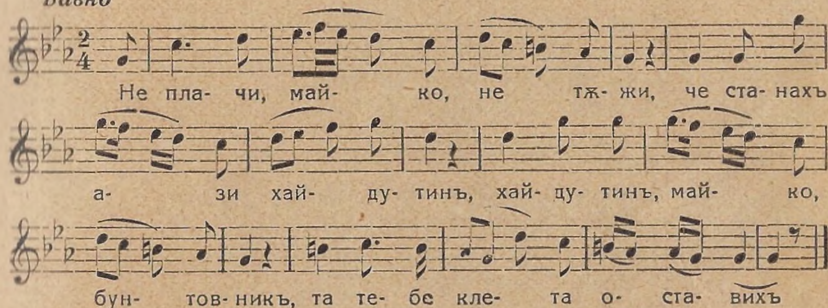

Живъ е той, живъ е тамъ на Балкана,
Потъналъ въ кърви лежи и пъшка,
Юнакъ съ дълбока на гърди рана,
Юнакъ въвъ младость и въ сила мжжка.
На една страна захвърлилъ пушка,
На друга — сабя на две строшена.
Очи тъмнѣятъ, глава се люшка,
Уста проклинатъ цѣла вселена.
Лежи юнакътъ, а на небето
Слънцето спрѣно сърдито пече;
Жетварка пѣе нейде въ полето
И кръвьта още по-силно тече!
Жетва е сега . . . пѣйте робини
Тѣзъ тжжни пѣсни! Грѣй и ти слънце
Въ тазъ робска земя! Ще да загине
И тоя юнакъ . . . Но млъкни сърце!
Тозъ който падне въ бой за свобода,
Той не умира; него жалѣятъ
Земя и небо, звѣръ и природа,
И пѣвци пѣсни за него пѣятъ.
Денемъ му сѣнка пази орлица
И вълкъ му кротко раната ближе;
Надъ него соколъ, юнашка птица
И тя се за братъ, за юнакъ грижи.
Настане вечерь, месецъ изгрѣе,
Звезди обсипятъ свода небесенъ,
Гора зашуми, вѣтъръ повѣе —
Балканътъ пѣе хайдушка пѣсень.

И самодиви въ бѣла премѣна
Чудни, прекрасни, пѣсень поемнатъ,
Тихо нагазватъ трева зелена
И при юнака дойдатъ та седнатъ.
Една му съ билки раната върже,
Друга го пръска съ вода студена,
Трета го въ уста цѣлуне бърже,
И той я гледа — мила, засмѣна.
—„Кажи ми, сестро, де й Караджата,
Де е и мойта вѣрна дружина?
Кажи ми, пъкъ ми вземи душата —
Азъ искамъ, сестро, тукъ да загина!"
И плеснатъ съ ржце, па се прегърнатъ
И съ пѣсни хвъркатъ тѣ въ небесата —
Летятъ и пѣятъ, дорде осъмнатъ,
И търсятъ духа на Караджата.
Но съмна вече, а на Балкана
Юнакътъ лежи, кръвьта му тече, —
Вълкътъ му ближе лютата рана
И слънцето пакъ пече ли, пече!

Хр. Ботевъ.

На прощаване.

9.

Не плачи, майко, не тжжи,
Че станахъ ази хайдутинъ,
Хайдутинъ, майко, бунтовникъ,
Та тебе клета оставихъ (2)
За първо чедо да жалишъ.

Но кълни, майко, проклинай
Тазъ турска черна прокуда
Дето насъ млади пропѫди
По тази тежка чужбина
Да ходимъ, да се скитаме
Немили, клети, недраги!

Азъ зная, майко, милъ съмъ ти,
Че може младъ да загина,
Ахъ, утре като премина
Презъ тиха бѣла Дунава!

Но кажи, какво да правя,
Кат' си ме, майко, родила
Съсъ сърце мѫжко, юнашко,
Та сърце, майко, не трае
Да гледа турчинъ че бѣснѣй
Надъ бащино ми огнище;

Тамъ дето азъ съмъ порасналъ
И първо млѣко засукалъ,
Тамъ дето либе хубаво
Черни си очи вдигаше
И съ оназъ тиха усмивка
Въ скрѫбно ги сърце впиваше;
Тамъ дето баща и братя
Черни чернѣятъ за мене!

Ахъ мале, майко юнашка,
Прости ме и вечъ прощавай!
Азъ вече пушка нарамихъ
И на гласъ тичамъ народенъ
Срещу врага си безвѣренъ.

Тамъ азъ за мило, за драго
За тебъ, за баща, за братя,
За него ще се заловя!
Пакъ . . . какво сабя покаже
И честьта, майко, юнашка!

А ти 'га чуешъ, майно ле,
Че куршумъ пропѣй надъ село
И момци вече наскачатъ,
Ти излѣзъ, майко, питай ги
Де ти е чедо остало.

Ако ти кажатъ, че ази
Падналъ съмъ съ куршумъ пронизанъ,
И тогазъ, майко, не плачи,

Нито пъкъ слушай хората,
Дето ще кажатъ за мене
„Нехранимайко“ излѣзе.
Но иди, майко, у дома
И съ сърце всичко разкажи
На мойтѣ братя невръстни
Да помнятъ, и тѣ да знаятъ
Че и тѣ братъ сѫ имали,
Но братъ имъ падна, загина
За туй, че клетникъ не трая
Предъ турци глава да скланя,
Сирмашко тегло да гледа!
Кажи имъ, майко, да помнятъ,
Да помнятъ, мене да търсятъ:
Бѣло ми месо по скали,
По скали и по орляци,
Черни ми кърви въ земята,
Въ земята, майко, черната.
Дано ми найдатъ пушката,
Пушката, мамо, сабята;
И дето срещнатъ душманинъ
Съсъ куршумъ да го поздравятъ,
А пъкъ съсъ сабя помилватъ . . .

Ако ли, майко, не можешъ
Отъ милость и туй да сторишъ,
Кога се сберать момитѣ
Предъ нази, майко, на хоро,
И дойдатъ мойтѣ връстници
И скръбно либе съ другарки,
Ти излѣзъ, майко, послушай
Съсъ мойтѣ братя невръстни
Моята пѣсень юнашка —
Защо и какъ съмъ загиналъ
И какви думи издумалъ
Предъ смъртьта и предъ дружина.
Тѫжно щешъ, майко, да гледашъ
Ти на туй хоро весело,
И като срещнешъ погледа
На мойто любе хубаво,
Дълбоко ще ми въздъхнатъ
Две сърца, мале, за мене —
Нейното, майко, и твойто!
И две щатъ сълзи да капнатъ

На стари гърди и млади . . .
Но туй ще братя да видятъ,
И кога, майко, пораснатъ
Като брата си ще станатъ —
Силно да любятъ и мразятъ.

Ако ли, мале, майно ле,
Живъ и здравъ стигна до село,
Живъ и здравъ, съ байракъ във ржка,
Подъ байракъ лични юнаци,
Напети, въ дрехи войнишки,
Съ левове златни на чело,
Съ игленки пушки на рамо
И съ саби — змии на кръстътъ,
О, тогазъ, майко юнашка!
О либе мило, хубаво,

Берете цвѣтя въ градина
Кжсайте бръшлянъ и здравецъ,
Плетете вѣнци и китки
Да кичимъ глави и пушки!

И тогазъ, съ вѣнецъ и китка
Ти, майко, ела при мене,
Ела ме, майко, прегърни,
И въ красно чело цѣлуни,

Красно съ две думи заветни:
Свобода и смърть юнашка.
А азъ ще либе прегърна
Съ кървава ржка презъ рамо,
Да чуй то сърце, юнашко
Какъ тупа сърце, играе.

Плачътъ му да спра съ цѣлувка,
Сълзи му съ уста да глътна . . . .
Пъкъ тогазъ . . . майко, прощавай,
Ти либе, не ме забравяй!
Дружина тръгва, отива,
Пжтьтъ е страшенъ, но славенъ:
Азъ може младъ да загина,

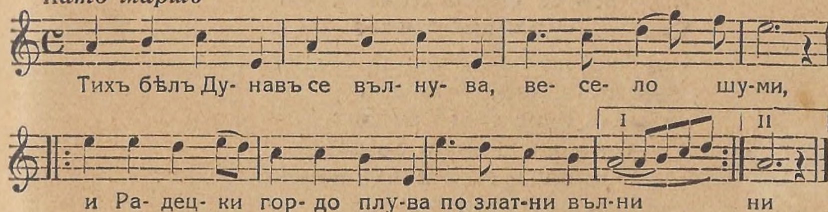
Но . . . стига ми тая награда
Да каже нявга народътъ,
Умрѣ сирмахътъ за правда,
За правда и за свобода.

Хр. Ботевъ.

Тихъ бѣлъ Дунавъ

10.

Като маршъ

Тихъ бѣлъ Дунавъ се вълнува,
Весело шуми,
И Радецки гордо плува
По златни вълни.
Но когат' се тамъ съзира
Козлодуйски брѣгъ,
Въ парахода рогъ изсвирва,
Развѣ се байракъ.
Млади български юнаци
Явяватъ се тамъ,
На чела имъ левски знаци,
Въ очитѣ имъ пламъ.
Гордо отпредъ имъ застана
Младиятъ имъ вождъ,
Па си дума капитану
Съ голъ въ рѫката ножъ:
—„Азъ съмъ български войвода,
Момци ми сѫ тѣзъ,
Ний летиме за свобода
Кръвь да лѣемъ днесъ.
Ний летиме въ България
Помощь да дадемъ
И отъ тешка тирания
Да я отървемъ.
Парахода остави ни
Съ начинъ миренъ, благъ,
Та дружината да мине
На родния брѣгъ".
Капитанътъ, нѣмецъ сѫщи,
Отказа, — тогазъ
Ботевъ люто се намръщи,

Викна съ буенъ гласъ:
— „Туй го искамъ, не се моля,
Всички сте въвъ плѣнъ,
Тукъ се слуша мойта воля,
Азъ съмъ капитанъ.

Ако ли по смѣлость рѣдка
Откажешъ, — тогазъ
Има една вехта смѣтка
Тукъ да видимъ съ васъ.
Помнишъ още онезъ двама,
Що на турци зли
Въ „Германия“ съсъ измама
Издадохте вий?

Чуй, тамъ днеска мре народътъ
Въ бой съ ужасенъ врагъ,
Дай да минемъ съ парахода
На родния брѣгъ.“
И гласътъ му става страшенъ
При тия слова;
Нѣмецъ стрѣснатъ и уплашенъ
Преклони глава.
Параходътъ вечъ заплува
Къмъ желаний край,
Дунавътъ се развълнува,
Весело играй.

А дружината запѣва
Пѣсень зарадъ бой
И байракътъ се развѣва
Гордъ съсъ левътъ свой.
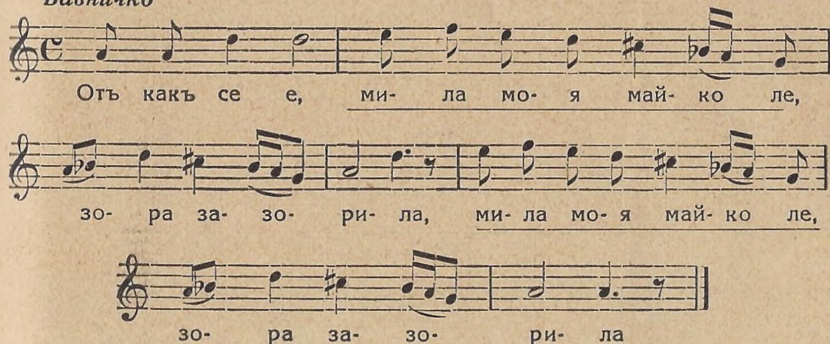
Параходътъ вечъ наваля
На милия брѣгъ,
Ботевъ шапката си сваля,
Че имъ дума пакъ:
— „Хайде, братя, излезнете,
Тука ще се спремъ
И земята цѣлунете,
Дето ще да мремъ.“

И отъ радость упоени
При тозъ милий зракъ,
Всички падатъ на колѣне
На светия брѣгъ.

Ив Вазовъ

Царь Иваъ Шишманъ.

11.
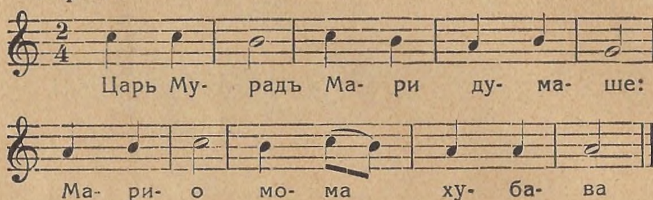

Отъ какъ се е,
Мила моя майко ле,
Зора зазорила,
Отъ тогазъ е
Войска завървѣла.
Конь до коня,
Юнакъ до юнака.
Саблитѣ имъ
Като ясно слънце,
Мъждраци имъ
Като гѫста гора.
Войвода имъ
Самъ царь Иванъ Шишманъ.
Отговаря
Самъ царь Иванъ Шишманъ:
— Боже силни,
Боже създательо,
Помогни ми
Съсъ сила и съ юнашство
Да се биемъ
На Софийско поле
Да прославимъ
Християнска вѣра.“

Царь Мурадъ Мари думаше.

(Пѣе се на хоро)
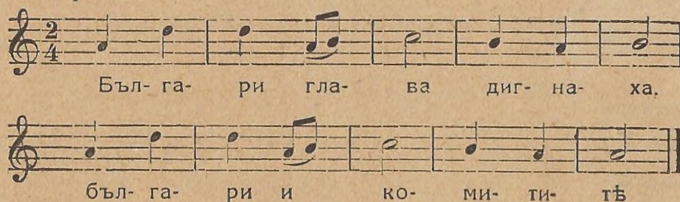
12.

Царь Мурадъ Мари думаше:
— „Марио мома хубава,
Като си толкозъ хубава,
Хайде се, Маро, потурчи,
Царска царица да станешъ,
Царь Мурадица да бѫдешъ,
Жълти жълтици да нижешъ.“
Мара е книга писала
На братъ си въ Солунъ пратила
И на писмото писала:
Можъ какъ можъ, братко, да дойдешъ,
Да дойдешъ да ми обадишъ,
Защо ми дума царь Мурадъ
Вѣрата да си измѣня.

Българи глава дигнаха.

13.

Българи глава дигнаха,
Българи и комититѣ,
Съсъ царя бой да се биятъ,
Царството да му отнематъ.
Бре де ги чуха гърцитѣ,
Тия си писмо писаха,
Па го на царя пратиха:
—„Царю ле, царь Мураде ле,
Българи глава дигнали,
Българи съсъ комититѣ,
Съсъ царя бой да се биятъ.“
Царьтъ си телалъ повика:
—„Събирайте се манафи
И голи, боси цигани,
Скоро и бърже стигайте,
Българи глава дигнали:
Младитѣ булки колете,
И имъ децата взимайте,
На мъждраци ги бучете.
Старитѣ баби тъпчете,
Моми робинки взимайте.“
Моми робинки не идатъ:
По две по три се хващали,
Че се въ морето хвърляли.

Телалинъ вика изъ Сливенъ.

14.

Бавничко

Те- ла- линъ ви- ка изъ Сли- венъ,

изъ Сли- венъ гра- да го- лѣ- ма,
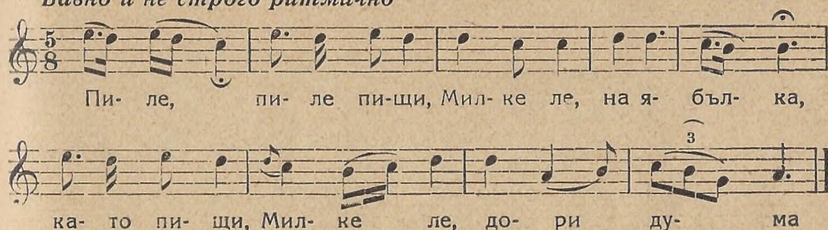
изъ Сли- венъ, изъ чар- ши- я- та

Телалинъ вика изъ Сливенъ,
Изъ Сливенъ града голѣма,
Изъ Сливенъ, изъ чаршията:
— „Който ще бѣга да бѣга,
Кой ще остане, да остане.
Че турци колятъ и бесятъ.“
Мама Иванча приспива.
Приспива и му припѣва:
— „Нани ми, нани, Иванчо,
Да заспишъ, та да не видишъ,
Какъ колятъ турци и бесятъ
Майка ти, още баща ти.“

Потурчването на българитѣ.

15.
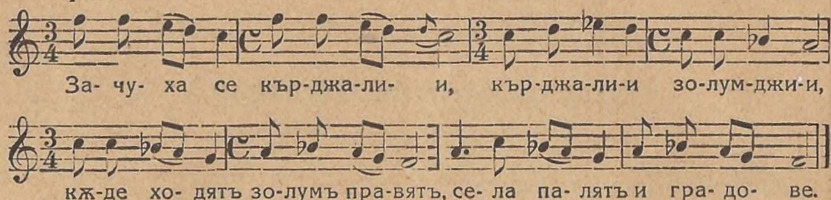
Бавно и не строго ритмично

Пиле, пиле пищи, Милке ле,
На ябълка,
Като пищи, Милке ле,
Дори дума:
Спишъ ли, спишъ ли още, Милке ле,
Сабуждай се,
Турци земя, Милке ле,
Преробиха.
Де бѣ, де бѣ старо, Милке ле,
Погубиха,
Де бѣ, де бѣ младо, Милке ле,
Потурчиха.

Кърджалиитѣ край Тетевенъ.

16.

Зачуха се кърджалии,
Кърджалии золумджии,
Кжде ходятъ золумъ*) правятъ,
Села палятъ и градове.
Па сж дошли въ Тетевене.
Пуститѣ му тетевенци, (2)
Вино піятъ съ бѣли менци.
Свикали сж циганитѣ,
Циганитѣ свирджиитѣ,
Превѣли ги презъ рѣката,
Па отишли на лжката.
Па съблѣкли джубетата
И свалили фесетата,
Качили ги по сливака,
По сливака, черешака
Да помислятъ кърджалии,
Че е пратенъ царски аскеръ
Да си пази Тетевене.
Зурли свирятъ, тупанъ тупа,
Тетевенки хоро крепятъ,
Хемъ го крепятъ, хемъ го люшкатъ.
Момцитѣ се край тѣхъ борятъ,
Хемъ се борятъ, хемъ се тръшкатъ.

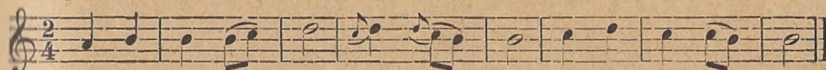
---

*) Золумъ = пакость.

Разбѣгването на Алтънъ Калоферъ.

(Пѣе се на хоро).
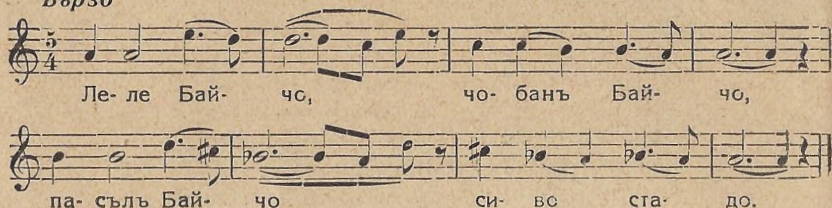
17.

Разбѣгало се й Алтънъ Калоферъ.
Кой горе бѣга, кой долу бѣга,
Станинъ бащица най-долу бѣга,
Най-долу бѣга, долу във̌ъ Влашко.
Станка си плаче, плаче не рачи,
Че не знай Станка влашки да дума,
Че й остана първото либе,
Първото либе въ Алтънъ Калоферъ.
Та сѫ отишли във̌ъ Влашка земя,
Та сѫ седѣли деветь години.
Хубава Стана нито се мила,
Нито се мила, нито се плела.
Буля на Станка така думаше:
—„Я стани, Станке, та се поомий,
Та се поомий и поисплети,
Че ще да идешъ въ Алтънъ Калоферъ.
Та сѫ отишли въ Алтънъ Калоферъ.
Като вървѣха изъ чаршията,
Чирацитѣ се току спираха,
Майсторитѣ я току гледаха:
Коса й бѣше тънъкъ ибришимъ,
Лице й бѣше бѣла хартия,
Вежди й бѣха гайтанъ коприна,
Изъ очитѣ й мастило да вадишъ.

Чобанъ Байчо и турци-анадолци.

18.
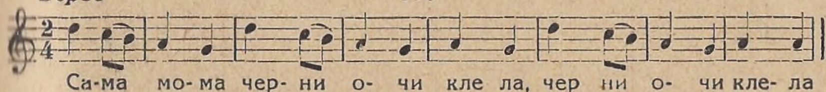

Леле Байчо, чобанъ Байчо,
Пасълъ Байчо сиво стадо,
Па сж дошли трима турци,
Трима турци анадолци,
Та хванали чобанъ Байчо,
Хванали го, вързали го,
Да му дѣлятъ сиво стадо,
Да го дѣлятъ на три дѣла.
Не се дѣли сиво стадо.
Отговаря чобанъ Байчо:
— „Ой ви вази трима турци,
Пуснете ми дѣсна ржка (2)
Да засвиря на раздѣла.“
Пуснали му дѣсна ржка;
Той не свири на раздѣла,
Но засвири да му дойдатъ,
Да му дойдатъ три кучета.

Три синджира роби.

(Пъе се на хоро).
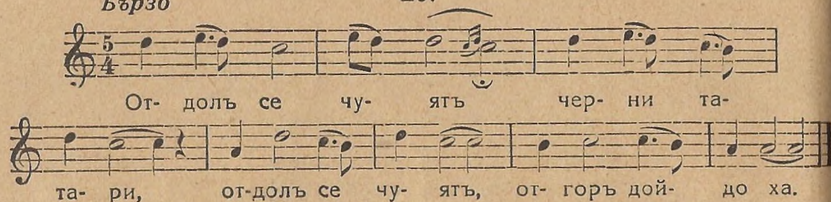
Бързо 19.

Сама мома черни очи клела:
Клети да сте, мои черни очи,
Сѐ гледахте, днеска задрѣмахте,
Не видѣхте що по друмъ замина.
Заминали три синджири роби:
Единъ синджиръ сѐ млади ергени,
Втори синджиръ сѐ млади девойки,
Трети синджиръ премлади невѣсти.
Ергенитѣ жално милно плачатъ:
— „Леле мили наши тънки пушки,
Кой ще ви васъ напълни, изхвърли,
Кой ще ви васъ измие, истрие?“
А девойки жално — милно плачатъ:
— „Леле дари, леле тънки дари,
Кой ще ви васъ налага, прелага,
Кой ще ви васъ у сандъци реди?“
А невѣсти още по-жално плачатъ:
— „Мили наши, наши малки деца,
Кой ще ви васъ развие, обаня?
Една мома, леле, току вика:
— „Леле Боже, леле мили Боже,
Дай ми, Боже, що ми сърце сака:
Дай ми, Боже, крила паунови,
Да прелетя Сава и Морава,
Да прелетя презъ Будина града,
Да отида въ будинска ливада,
Де си игратъ будимски ергени,
Де си хвърлятъ тоя тежъкъ камъкъ,
Да избера най-добрия юнакъ,
Що не пие вино и ракия,
Що му видра на колено игра,
Що му славѣй на папуци пѣе,
Що му сахатъ у пазуха бие,
Що му дивитъ у паяса стои,
Да погуби тия клети турци,
Да избави три синджири роби.“

Татаритѣ.

20.
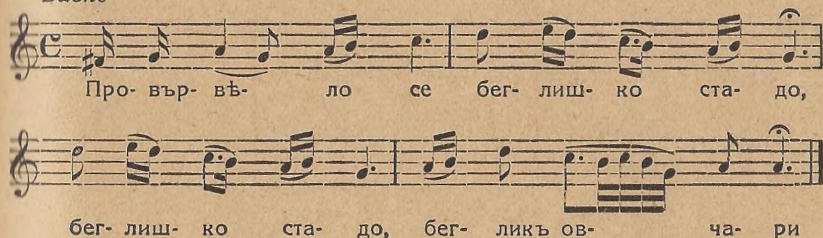

Отдолъ се чуятъ черни татари,
Отдолъ се чуятъ, отгоръ дойдоха.
Всѣки татаринъ по коня води,
По коня води, по роба кара,
А най-отзади най-старъ татаринъ
Два коня води, три роба кара:
Мома калина, мома малина
И третата имъ мила снашица,
Снашица Дена сь мжжко детенце.
Снашица Дена назадъ остава.
Най-старъ татаринъ следь нея кара,
Съ коня я гази по бѣли пети,
Съсъ бичъ я бие по равна снага,
Гази и бие и ѝ говори:
—„Я да си хвърлишъ малко детенце
Па хайде напредъ роса отбивай,
Да се не росятъ на коне крака“.
Снашица Дена изъ пжтя върви,
Изъ пжтя върви и вредомъ гледа,
Кжде ще види, види хареса
Да си завърже шарена люлка.
Видѣла Дена дърво „два брата,“
Па си вързала шарена люлка
И си турнала дете Дамяна,
Залюляла го и му запѣла:
—„Нани ми, нани, дете Дамяне,
Духна ще вѣтрецъ, залюля ще те,
Сипна ще дъждецъ, окжпа ще те,
Пекна ще слънце, изсуши ще те,
Сърна ще дойде, подои ще те.
Нани ми, нани, голѣмъ порасти
И тъзи пѣсень да си научишъ,
Че майка ти е черна робиня“.

Освободената робиня.

21.

Бавно

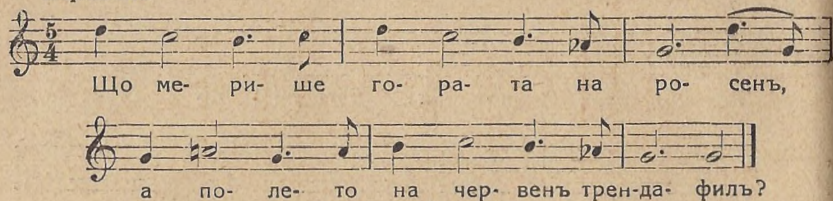

Провървѣло се беглишко стадо,
Беглишко стадо, бегликъ овчари,
Къмъ Ямболскитѣ шарени чешми
И на чешмитѣ до три робини:
Първа робиня котлитѣ слага,
Втора робиня вода налива,
Трета робиня къмъ стадо гледа,
Къмъ стадо гледа и сълзи рони.
Не я съгледа отъ нийде никой,
Салъ я съгледа коюнъ кехая.
—„Ой леле варе, черна робиньо,
Що стадо гледашъ и сълзи ронишъ,
Да не си нѣщо въ стадо познала?“
А робиня му тихомъ говори:
—„Че и азъ имамъ единъ милъ братецъ
И той караше беглишко стадо,
Насъ заробиха черни татари.
Ази се казвамъ Минина Лалка.“
Той я е вземалъ коюнъ кехая,
Облѣкли сж я съсъ мжжки дрехи,
Па й турили чифте пищови,
Па я предъ стадо нея пратили,
Тя да си води беглишко стадо,
Беглишко стадо за Цариграда.

Яничаритѣ.

22.

Бързичко
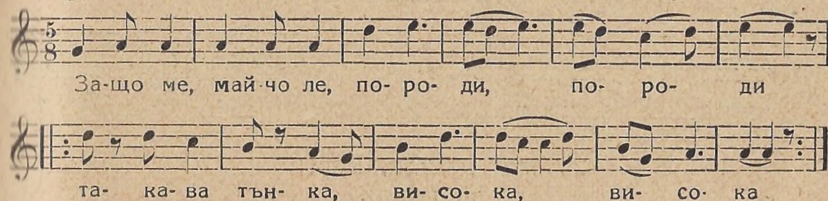

Що мерише гората на росенъ,
А полето на червенъ трендафилъ?
Дали ми се горица развила,
Или ми е трендафила цъфналъ?
—Нито ми се горица развила,
Нито ми е трендафила цъфналъ.
Презъ гората до два друма вървятъ,
Първия друмъ все черни татари,
А втория — бѣли яничари,
Па си водятъ жена и девойка.
Девойката жално-милно плаче:
—„Леле Боже, леле мили Боже,
Де съмъ снощи съ мама вечеряла,
Де ще сега съ бѣли яничари“?
Вдовицата жално-милно плаче:
—„Охъ ле, охъ ле, за мойтѣ дечица,
Снощи вечерь съсъ майка легнаха,
Тази зарань безъ майка остаха.
Какъ ще рекатъ моитѣ дечица,
Дали майка за вода отиде,
Или майка — на чужди да пере?“
Яничаринъ дума и говори:
—„Мълчи, жено, мълчи недей плака,
Не водимъ те за черна робиня,
А те водимъ за бѣла кадъна.“

Защо ме, майчо ле, породи.

23.

Бързичко
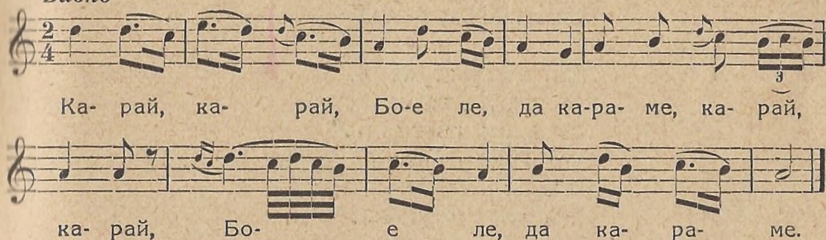

Защо ме, майчо ле, породи
Такава тънка, висока,
Да н' мога, майчо ле, да излѣза
Отъ тия пусти бейове.
Тѣ си предъ дюкянъ седѣха
Бѣла ракия пиеха,
Ала си мезе нѣмаха.
Жълти жълтици хвърляха,
Бѣли бакъри пълнѣха,
Снагата да ми откупятъ,
За мезе да я раздѣлятъ.

Турчинъ пѣе, мома плаче.

24.

Бавно
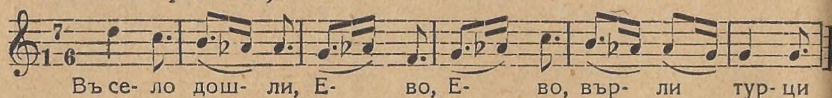

Карай, карай, Бое ле, да караме,
Накрай има, Бое ле, чудно чудо:
Турчинъ пѣе, Бое ле, мома плаче,
Два се гласа, Бое ле, съглашаха.

Сираче Ева.

25.

Тактъ на ржченица
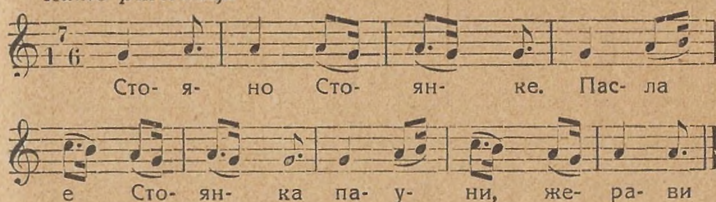

Въ село дошли, Ево,
Ево върли турци.
Конакъ поискаха,
Конакъ не дадохме, (2)
Мома поискаха,
Сбраха се селяни,
Чудомъ се чудѣха
Кого ли да дадътъ
На върлитѣ турци.
—„Хайде да дадеме
Ева хубавичка,
Тя си нѣма Ева
Ни майка, ни татка, (2)
Ни братецъ, ни сестра,
Кой да я пожали,
Пожали поплаче.“
Де е зачулъ това
Паунъ добъръ юнакъ. (2)
Той Еви думаше:
—„Ево ле хубава,
Ево ле гиздава,
Бѣгай, Ево, бѣгай
Изъ гора зелена, (2)
Изъ вода студена,
Че ще да те дадатъ
На върлитѣ турци.“
Забѣгнала Ева
Изъ гора зелена, (2)
Изъ вода студена.
Дето е бѣгала,
Тамъ е погинала.
На Евино мѣсто
Босилекъ изникна.
Гора се смириса
На зеленъ босилекъ.

Стоянка и бегликчиитѣ.

26.
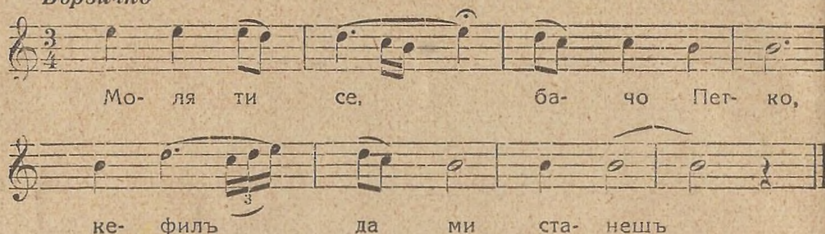
Като ръченица

Стояно Стоянке.
Пасла е Стоянка
Пауни, жерави (2)
На пѫтъ на кръстопѫть,
На друмъ на раздрума.
Пушки изпукали,
Жерави бѣгали,
Пауни хвъркнали.
Остана Стоянка
Клето сираченце,
Па сѫ я хванали
Млади бегликчии,
Па сѫ я завели
Въ тѣхния вилаетъ.
Та я лѣте държатъ
По лѣтни пекове,
Дано почернѣе,
Дано погрознѣе.
Та я зиме държатъ
По зимни студове
Дано погрознѣе.
Хубава Стоянка
Колко бѣше бѣла,
Бѣла и червена
Тя не погрознѣва,
По-хубава става.

Караджата записва комити.

27.

Моля ти се, бачо Петко,
Кефилъ*) да ми станешъ, (2) байчо,
Тескере да зема, (2) байчо,
Бахчаванъ**) ще ида, (2) байчо,
Комита ще дойда.
Моля ти се, бачо Петко,
Кафилъ да ми станешъ,
Зима мина, бачо Петко,
Пролѣть наближава.
Бахчевани заминаватъ
И азъ ще замина,
Бахчеванъ ще ида, байчо,
Комита ще дойда.
Въ Букурещъ се врява дига,
Комитетъ се сбира,
Караджата вика, байчо,
Комити записва.
Моля ти се, бачо Петко,
Кефилъ ти ми стани,
Тескере да си извадя,
Въ Влашко да замина.

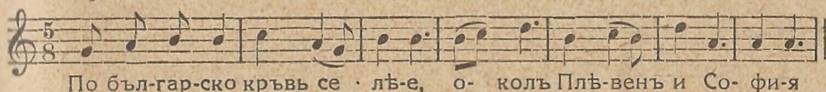
---

*) кефилъ = поржчитель.
**) бахчаванъ = градинарь.

Обсадата на Плѣвенъ.

28.

Умѣрено
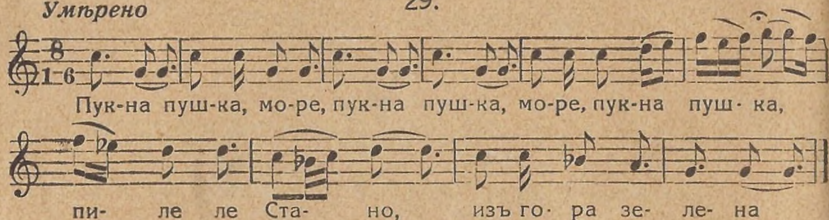

По българско кръвь се лѣе,
Околъ Плѣвенъ и София.
А отъ Плѣвенъ гласъ се чува,
Османъ паша да тжгува.
Тжжи Османъ, сълзи рони,
Па во ржце каленъ взема,
Та султану ситно пише:
Околъ Плѣвенъ руси много,
Месецитѣ за дни броятъ,
А за нази зло е сега:
Нѣмамъ храна, ни джепане,
На руситѣ скланямъ глава.
Де остана турска слава?

II. Юнашки и хайдушки пѣсни.

Най-добрия юнакъ.

29.
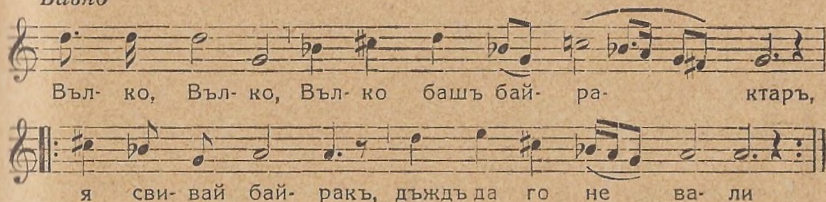

Пукна пушка, море, пукна пушка,
Море, пукна пушка, пиле ле Стано,
Изъ гора зелена,
Та удари, море, та удари,
Море, та удари, пиле ле Стано,
Най-добрия юнакъ.
Юнакъ викна, море, юнакъ викна,
Море, юнакъ викна, пиле ле Стано,
Та гората екна:
Дето падна, море, дето падна,
Море, дето падна, пиле ле Стано,
Гробъ ми изкопайте.
На гроба ми, море, на гроба ми,
Море, на гроба ми, пиле ле Стано,
Дърво насадете.
И за дърво, море, и за дърво,
Море, и за дърво, пиле ле Стано,
Коня ми вържете.
Конь да цвили, море, конь да цвили,
Море, конь да цвили, пиле ле Стано,
Мене да оплаче.
На глава ми, море, на глава ми,
Море, на глава ми, пиле ле Стано,
Чешма направете.
Кой какъ мине, море, кой какъ мине,
Море, кой какъ мине, пиле ле Стано,
Мене да помене.

Вълко башъ байрактаръ.

30.

Бавно
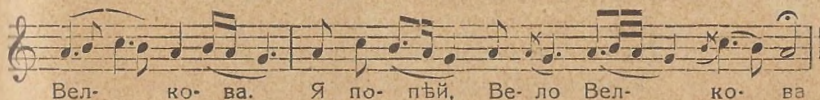

—„Вълко, Вълко, Вълко башъ байрактаръ,
Я свивай байракъ, дъждъ да го не вали."
—„Некъ го вали, огънь да го гори,
Ахъ, ние бѣхме деветмина братя.
Осмината подъ байракъ измрѣха,
Добъръ е Господъ и заради мене."
Още Вълко това не изрекалъ,
Ахъ, пукна пушка изъ гора зелена,
Та удари Вълко въ клето сърце,
Ахъ, Вълко викна, та гората екна.

Не смѣя, байо, да пѣя.

(Пѣе се на нива).

31.
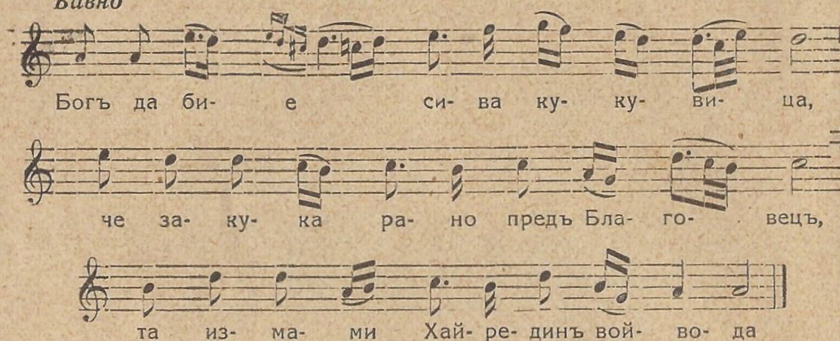
Много бавно

Велкова. Я попѣй, Вело Велкова!
Велкова. — Не смѣя, байно да пѣя,
Да пѣя. Близо е нива край гора,
Край гора. У гора има ливада,
Ливада. У ливадата кладенче,
Кладенче. На кладенчето хайдути,
Хайдути. У хайдутитѣ Никола,
Никола. Що си ме мене искаше,
Искаше. Менъ ще Никола да хване.
Да хване. Не смѣя, байо да пѣя.

Хайрединъ войвода.

32.
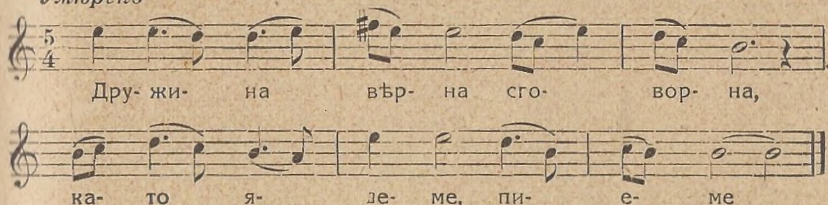

Богъ да бие сива кукувица,
Че закука рано предъ Благовецъ,
Та измами Хайрединъ войвода,
Та излѣзе по гора зелена
Съсъ петстотинъ сѐ отборъ юнаци.
Излѣзоха на Стара-планина.
До срѣди нощь месечина грѣе,
Отъ полунощь мъгла припаднала,
А по зори ситенъ дъждъ удари,
Пресѣче го на бѣли снѣгове.
Премръзнаха крака до колѣни,
Замръзнаха цървули на крака,
Замръзнаха чанти на гърбове,
Замръзнаха пушки на рамене,
А пищови — у мазни силяхи.
Оттрошиха кондаци отъ пушки,
Накладоха силенъ буенъ огънь,
Огрѣха се премлади юнаци.

Дружина вѣрна сговорна.

33.
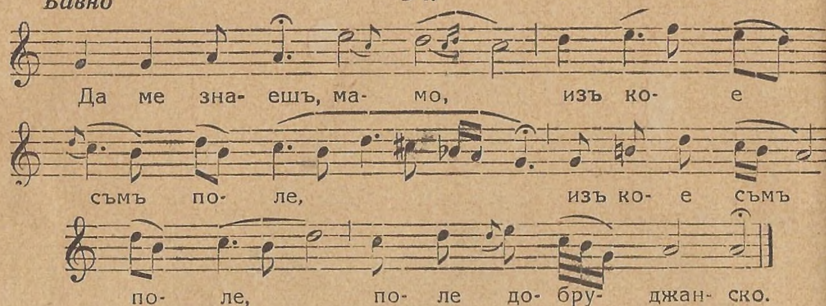
Умѣрено

— „Дружина вѣрна сговорна,
Като ядеме, пиеме,
Че пада ли ви насърце,
Като войвода нѣмаме?
Че Стоянъ яде и пие,
Ал'му насърце не пада,
Че си войвода нѣмаме,
Войвода и башъ байрактаръ."
Дружина гласомъ викнаха:
— „Стоянъ ще ни е войвода,
Войвода и башъ байрактаръ,
Стоянъ ще брани народа (2)
Отъ турци отъ золумджии."
Стоянъ дружина думаше:
— „Яжте и пийте, дружина,
Едно недейте забравя:
Опъкъ конетѣ ковете."

Да ме знаешъ мамо.
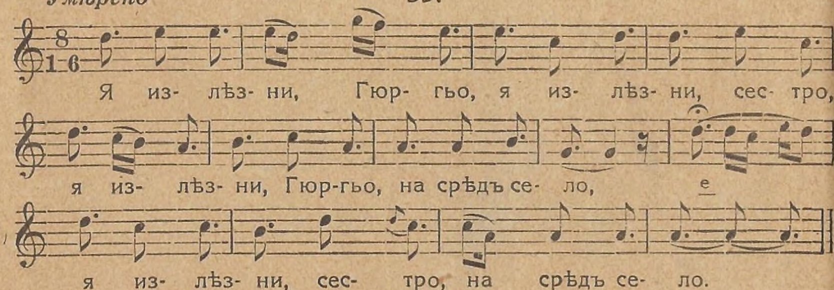
34.

Да ме знаешъ, мамо, изъ кое съмъ поле,
Изъ кое съмъ поле, поле добруджанско.
Дето нѣма, мамо, ни дърво ни камъкъ,
Ни дърво, ни камъкъ, ни сѣнка дебела.
Едно дърво има и то сѣнка нѣма,
Единъ изворъ има и той вода нѣма.
Па извадихъ, мамо, ножа колаклия,
Та го забихъ, мамо, три педи въ земята,
Па си мѣтнахъ, мамо, аба дългопола,
Па полегнахъ, мамо, подъ сѣнка дебела.

Четницитѣ.

35.
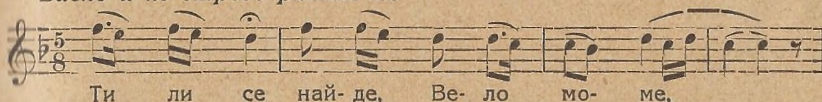

Я излѣзни, Гюргьо, я излѣзни, сестро,
Я излѣзни, Гюргьо, на срѣдъ село,
Я излѣзни, сестро, на срѣдъ село.
Та да видишъ, Гюргьо, та да видишъ, сестро,
Та да видишъ, Гюргьо, редъ четници,
Редъ четници, сестро, три редици.
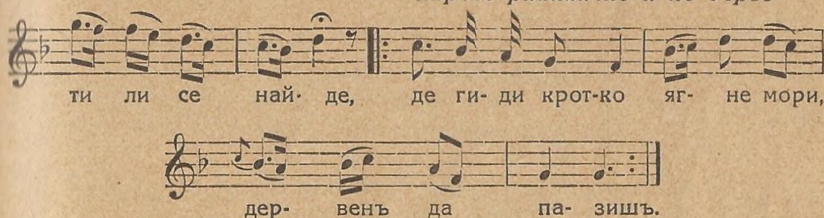
Вело моме.

36.

Бавно и не строго ритмично

Строго ритмично и по-бързо
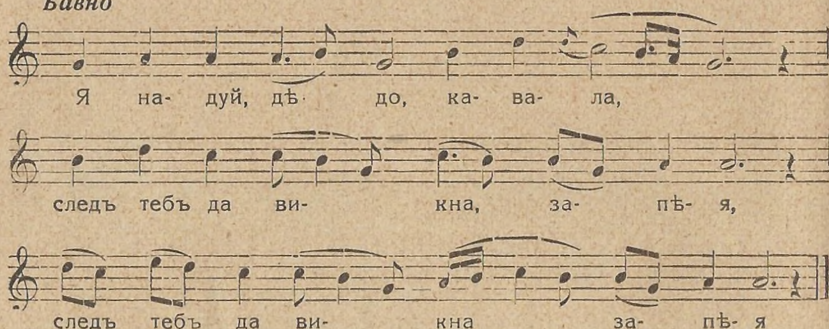

Ти ли се найде, Вело моме,
Ти ли се найде,
Де гиди кротко ягне, мори,
Дервенъ да пазишъ.
Дервенъ да пазишъ, Вело моме,
Дервенъ да пазишъ,
Де гиди кротко ягне, мори,
Баждаръ*) да сбирашъ.
Баждаръ да сбирашъ, Вело моме,
Баждаръ да сбирашъ,
Де гиди кротко ягне, мори,
Сѐ турски лири.

---

*) баждаръ = октроа.

Я надуй, дѣдо, кавала.

37.

Я надуй, дѣдо, кавала,
Следъ тебъ да викна запѣя
Пѣсни юнашки, хайдушки,
Пѣсни за стари войводи.
Да чуятъ моми и момци
По сборове и по седѣнки,
Юнаци по планинитѣ
И мѫже въ хладни механи:
Какви е деца раждала,
Раждала, ражда и сега,
Какви е момци хранила,
Нашата земя хубава.
Ахъ, че менъ, дѣдо, додѣя
Любовни пѣсни да слушамъ,
А самъ за тегло да пѣя,
За тегло, дѣдо, сирмашко.
Тѫжно ми й, дѣдо, жално ми й,
Ала засвири, не бой се —
Азъ нося сърце юнашко,
Гласъ имамъ меденъ, загорски,
Та 'ко ме никой не чуе,
Пѣсеньта ще се пренесе
По гори и по долища.
Горитѣ ще я поемнатъ,
Долища ще я повторятъ
И тѫгата ми ще мине.

Хр. Ботевъ.

Богдановата.

38.

Бавно

Гроз- дан- ка по дворъ хо- дѣ- ше,

дреб-ни си сълзи ро- нѣ- ше, Бог- да- не,

Бог- да- на лю- то кsurvivedъл- нѣ- ше.

Грозданка по дворъ ходѣше,
Дребни си сълзи ронѣше,
Богдана люта кълнѣше:
Додѣло ми се й, додѣло,
Остри ножове да трия,
Търговски глави да крия.
Всѣка ми вечерь донасяшъ
Кървави ризи да пера,
Снощи ми вечерь донесе
Юнашка ржка съсъ прѫстенъ,
Съ братово име на него.
Богдане, Богъ да те убие!
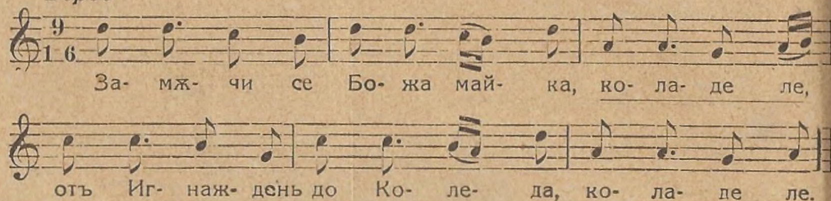

III. Религиозни и митологически пѣсни.

Замжчи се Божа майка.

(Коледна пѣсень).

39.
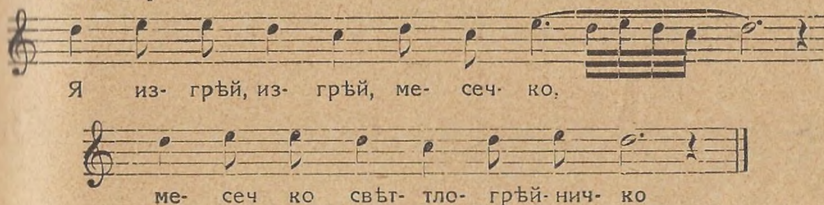

Замжчи се Божа майка
Отъ Игнаждень до Коледа (2)
Да си роди млада Бога.
Провървѣ се цѣлия свѣтъ
Да си види млада Бога.
Дошло време, недѣляса,
Тръгнала е Божа майка
Да си кръсти млада Бога.
Кой ще кръсти млада Бога?
Отишла при свети Василъ,
Покуми го, покани го (2)
Да си кръсти млада Бога.
Доказа си свети Василъ:
—„Азъ не смѣя азъ не мога
Отъ Ивана Кръстителя,
Що разкръства небо и земя."
Тя отиде при Ивана,
Покуми го, покани го (2)
Да си кръсти млада Бога
—„Ази мога и си смѣя
Да си кръстя млада Бога."
Па си взема златни котли,
Та отиде на рѣката,
Па си гребна студна вода
И си кръсти млада Бога.

Отъ Бога родила.

(Пѣе се изъ пжтя — на връщане отъ нива)

40.

Като маршъ
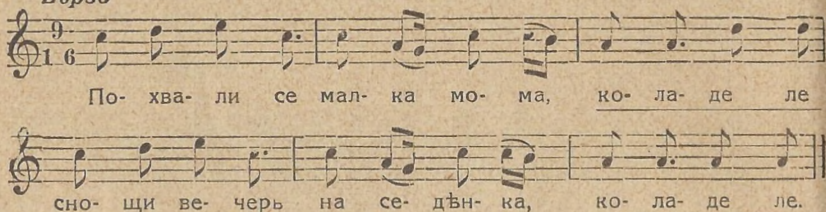

Я изгрѣй, изгрѣй, месечко,
Месечко свѣтлогрѣйничко,
Ти като грѣешъ високо,
Високо и на широко,
Грѣешъ ли вредомъ селата,
Селата и градищата?
Я нагрѣй гора зелена,
Срѣдъ гора има монастиръ,
Срѣдъ монастира килия,
Въ килия света Мария.
Тя е отъ Бога родила,
Мжжка е рожба родила,
Три дни на вънъ не излѣзе,
На четвъртия излѣзе,
Съ златенъ се ръженъ подпира,
Златно корито изнася, 2)
Бѣли пелени простира.

Даръ отъ Божа майка.

(Коледна пѣсень).
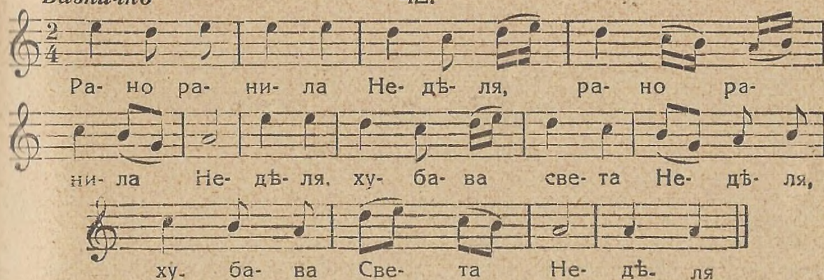
41.

Похвали се малка мома
Снощи вечерь на седѣнка
Предъ момитѣ и момцитѣ:
—„Азъ съмъ мома надъ момитѣ,
Че си имамъ деветь ризи,
Деветь ризи копринени
И десета — сухо злато“.
—„Ой та тебе, малка мома,
Кой ти прави тия ризи?
Дали ти ги майка прави
Или ти ги снаха дари?“
—„Нито ми ги майка прави,
Нито ми ги снаха дари,
Даде ми ги Божа майка,
Че съмъ Бога подържала,
Подържала, окѫпала,
Окѫпала и повила,
Залюляла и приспала.“

Света Недѣля.

42.

Рано ранила Недѣля,
Хубава света Недѣля
По рѣка плавутъ*) да бере,
Въ черкови огънь да кладе.
Ситна ми роса зароси,
Мжтенъ ми порой дотѣче,
Та ми Недѣля отвлече.
Кога е било пролѣтьта,
Пролѣтьта, башъ по Великдень,
Тръгнали ми сж златари,
Златари злато да миятъ.
Мили сж два дни и три дни,
Мили сж цѣла недѣля,
Измили руса девойка.
Па се за нея скарали,
Кой да си вземе девойка,
Кой за синъ, кой за себе си.
Сама девойка продума:
— „Златаре, златоливаре,
Не карайте се за мене,
Азъ не съмъ мома за вази,
Но ми съмъ света Недѣля.
Мене е Господь изпратилъ
Да видя свѣта на що е,
На що е и на какво е:
Вѣра на вѣра седи ли,
Роднина почита ли се,
Синъ баща догледува ли."
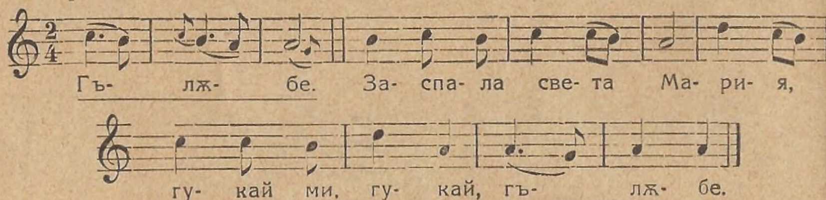
---

*) плавўтъ = дърва носени отъ рѣкитѣ.

Мъртвитѣ души.

(Пѣе се на хоро).

43.
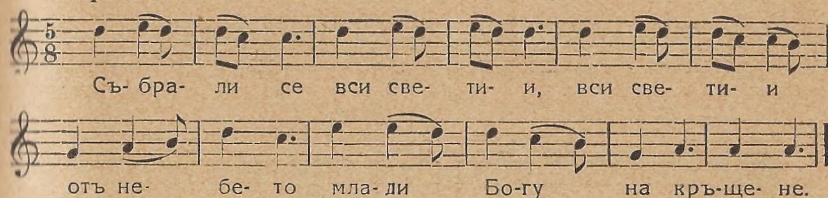

Заспала света Мария
На свети Петъръ на скута.
Свети я Петъръ будѣше:
— „Я стани, сестро Марио,
Да видишъ чудо голѣмо,
Какъ се мъртвитѣ превождатъ
Презъ тънко вѫже ленено.
Всички сѫ души минали,
До три сѫ души остали, —
Тѣзи сѫ души грѣховни:
Първата душа грѣховна —
Сираче не подоила;
Втората душа грѣховна —
На телчарь млѣко не дала;
Третата душа грѣховна —
Просека не дарувала.

Свети Никола усмирява морето.

44.
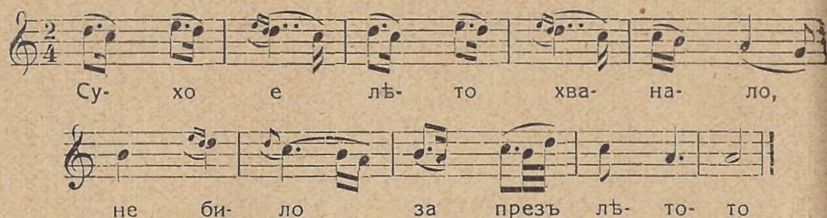
Умњрено

Събрали се вси светии,
Вси светии отъ небето
Млади Богу на кръщене.
Само нѣма единъ светецъ,
Единъ свтецъ светъ Никола.
Отговаря Божа майка:
—„Ей та тебе светъ Илия,
Я излезни на престола,
Та засвири съ златна трѫба,
Дано чуе светъ Никола,
Дано чуе, тукъ да дойде
Млади Богу на кръщене."
Излезе ми светъ Илия,
Излезе ми на престола,
Па засвири съ златна трѫба.
Дочулъ бѣше светъ Никола,
Дочулъ бѣше и пристигна,
Па приседна на трапеза.
Дали сѫ му чаша вино,
Приелъ имъ е чаша вино,
Задрѣмалъ е, изпусналъ я.
Отговарятъ вси светии:
—„Ей та тебе светъ Никола,
Та каква бѣ тая дрѣмка?"
Отговаря светъ Никола:
—„Излѣзалъ е буенъ вѣтъръ,
Буенъ вѣтъръ въ Черно-море,
Гемиджии Бога молятъ,
Бога молятъ, мене викатъ
Та си ходихъ въ Черно-море, (2)
Та усмирихъ буенъ вѣтъръ."

Свети Гьорги убива ламята.
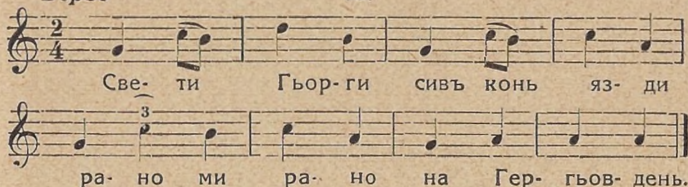
45.

Сухо е лѣто хванало,
Не било за презъ лѣтото, (2)
Най било за три години.
Вредъ се водата довърши,
Току остана, остана
Във планината изворче,
И него ламя вардеше;
На день по трима изяда:
На обѣдъ млада девойка,
На пладне млада невѣста,
Вечерьта млади юнака.
И до царя е редъ дошло
И царьтъ човѣкъ да даде.
Царьтъ царици думаше:
—„Кого на вода да пратимъ?
Имаме деветь синове,
Една дъщеря Йордана."
—„Царю ле, господарю ле,
И туй ли да те науча?
Йордана и днесъ и утре
Всѣкога людска отмѣна,
Хайде Йордана да дадемъ."
Йордана на изворъ отиде,
Тамъ свети Гьорги намери.
Тя си сълзитѣ порони.
Та му косата попари.
Ламя изъ дупка излезе
И си главата подаде.
Като ламята, посѣгна,
Той я съсъ мъждракъ прободе.

Свети Гьорги освобождава роби.

(Пѣе се на хоро).
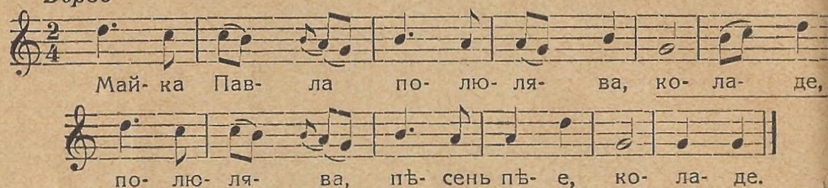

Свети Гьорги сивъ конь язди
Рано ми рано на Гергьовдень,
Да обиде зеленъ синуръ,
Зеленъ синуръ и ливади.
Той си срещна три синджири,
Три синджири черно робе:
Първи синджиръ все орачи,
Втори синджиръ все овчари,
Трети синджиръ все лозари.
Молятъ му се вси орачи:
—„Пустни назе, свети Гьорги,
Ще ти дадемъ триста кила,
Триста кила бѣло жито."
Свети Гьорги отговаря:
—„Азъ ви не ща триста кила,
Триста кила бѣло жито,
Но ви искамъ една питка,
Заманъ да е на Гергьовдень."
Молятъ му се вси овчари:
—„Пустни назе, свети Гьорги,
Ще ти дадемъ триста овни."
—„Азъ ви не ща триста овни,
Но ви искамъ едно шиле,
Заманъ да е на Гергьовдень."
Па се молятъ вси лозари:
—„Пусни назе, свети Гьорги,
Хариза щемъ триста ведра,
Триста ведра руйно вино."
—„Азъ ви не ща триста ведра,
Но ви искамъ една ока.
Заманъ да е на Гергьовдень.
—„Ей ви ва*з*е турска войска,
Де карате три синджири,

Три синджири черно робе?“
Отговаря турска войска:
—„Ой те тебе, свети Гьорги,
Я си върви право въ пжтя
И за тебе синджиръ има.“
Разлюти се свети Гьорги,
Че извади остра сабя,
Че разсече три синджири,
Три синджири черно робе.

Малкий Павелъ и царь Костадинъ.

(Коледна пѣсень — пѣе се на момченце).

47.

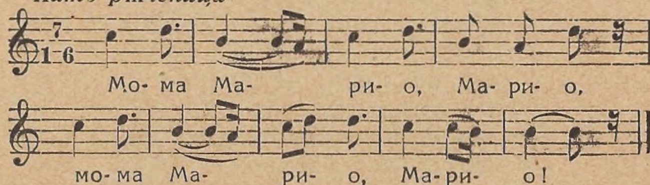

Майка Павла полюлява,
Полюлява пѣсень пѣе:
— „Нани, нани, синко Павле,
Та ми заспи, та порасти,
Та си вземи царю царство,
Царю царство, кралю кралство,
Кралю кралство, бану банство,
Че е царство бащино ти,
Че е кралство чичово ти,
А па банство — дѣдово ти.“
Зачули я комшийкитѣ,
Бързо царю хаберъ носятъ.
Заповѣда царь Костадинъ
Да донесатъ малкий Павелъ.
Донесоха малкий Павелъ.
Провикна се царь Костадинъ:
— „Леле варе тъмничари,
Отворете тъмницитѣ,
Та хвърлете малкий Павелъ,
Павлу кости да окапятъ.“
Отворили тъмницитѣ,
Та хвърлили малкий Павелъ.

Та е седѣлъ малко-много,
Малко-много деветь годинъ.
Че е дошла Павлю майка,
Та си плаче и се моли
Да отворятъ тъмницата,
Павлу кости да събере.
Отворили тъмницата,
Отворили, що да видятъ?
Малкий Павелъ на столъ седи
И играе съсъ ябълка,
Съсъ ябълка позлатена,
Три моми му диванъ стоятъ.
Леле варе, тъмничари
Бързо бързо хаберъ носятъ.
Бързо става царь Костадинъ,
Че отива във тъмница,
Та изважда малкий Павелъ,
Завежда го въвъ палати
И си става отъ престола,
Та си слага малкий Павелъ,
Та го слага да царува.

Слънцето люби Мария.

Като ржченица 48.
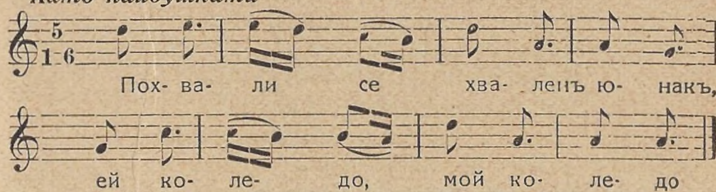

Мома Марио, Марио!
Слънцето люби Мария,
Люби я, а не води я.
Слънце на майка говори:
—„Мале ле, стара мале ле,
Какво да правя, да сторя,
Мома Мария да взема?"
Майка на слънце говори:
—„Сино слънчо ле, слънчо ле,
Днеска е, сино, Гергьовдень,
Спусни си мъгла отъ небе,

Отъ небе мъгла до земя
И всвъ мъглата люлчица.
Ситѣ ще моми да дойдатъ
За здраве да се залюлятъ,
Мария мома ще дойде
За здраве да се залюля."
Слънчо си майка послуша,
Спусна си мъгла отъ небе
И всвъ мъглата люлчица.
Ситѣ сѫ моми надошли,
Мома Мария не дойде.
Слънчо на майка говори:
—„Мале ле, стара мале ле,
Какво да правя, да сторя,
Мома Мария да взема?"
—„Сино слънчо ле, слънчо ле,
Направи черква голѣма,
Ситѣ ще моми да дойдатъ
На Бога да се помолятъ,
Мария мома ще дойде
На Бога да се помоли."
Слънчо си майка послуша,
Направи черква голѣма.
Ситѣ сѫ моми надошли,
Мария мома не дойде.
Слънце на майка пакъ дума:
—„Мале ле, стара мале ле,
Какво да правя, да сторя,
Мома Мария да взема?"
—„Сино слънчо ле, слънчо ле,
Я хубаво се премѣни,
Азъ ще ти, сино, постеля
Да легнешъ, да си позаспишъ,
Азъ ще извикамъ да плача,
Всичкитѣ моми ще дойдатъ,
Съсъ тебе да се опростятъ."
Всичкитѣ моми надошли,
Мома Мария и тя тамъ.
Тя се надъ слънчо наднесе,
Викнала та заплакала:
—„Либе слънчо ле, слънчо ле,
До днесъ се, либе, криехме,
Днеска ще да се простиме."

Хваленъ юнакъ взема слънчовата сестра.

(Коледна пѣсень — пѣе се на момъкъ)

Като пайдушката 49.

Похвали се хваленъ юнакъ,
Ей коледо, мой коледо,
Снощи вечерь на седѣнка,
Озарана на кладенци
И предъ моми и предъ булки,
Че си има добра коня,
Добра коня крилогриза,
Че обхожда за день земя,
За день земя, за нощь небе.
Коня имамъ — цена нѣма,
Че надбързва ясно слънце.
Де го зачу ясно слънце,
Хаберъ праща две звездици
Да повикатъ хваленъ юнакъ,
Да се съ него надбързуватъ:
Ако варне хваленъ юнакъ
Да си вземе слънчу сестра,
Слънчу сестра хубавица,
Хубавица день - денница;
Ако варне ясно слънце
Да му вземе добра коня,
Добра коня вихрогоня.
Че се юнакъ назадъ върна.
Улови си добра коня,
Назоби то дребна зоба,
Дребна зоба бѣлъ оризецъ,
Напои го съ руйно вино,
Оседла го въ синьо седло,
Припаса го съ сърменъ коланъ,
Обузда го въ златна юзда,
Па се съ слънце надбързвали.

Ясно слънце на изтока,
Хваленъ юнакъ — добро пладне;
До кат' слънце на обѣда,
Хваленъ юнакъ на пладнина.
Побилъ конче,ързалъ конче
Подъ орѣхче столовато,
Полегналъ си и позаспалъ.
Добра коня тропа, хлопа:
— „Стани, стани, добъръ юнакъ,
Отиде ти добра коня.
Събуди се хваленъ юнакъ
И погледна ясно слънце,
Ясно слънце на икиндия.
—„Леле варе хваленъ юнакъ,
Извади си синя кърпа,
Че си закри черни очи.
Азъ ще рипна и прерипна
Отъ земята до небето."
Покачи се хваленъ юнакъ
И отиде на захода.
Хваленъ юнакъ, той надбърза
И си взема слънчу сестра.

Самодивска сватба.

Бавно 50.
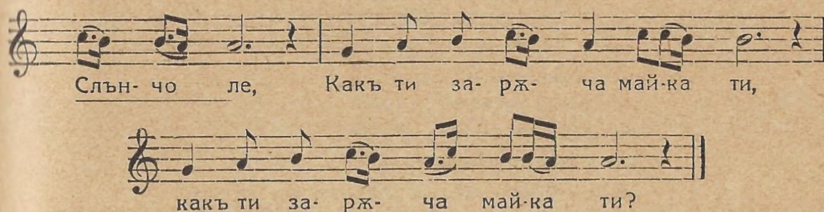
Сви-ла се, ви- ла, ви-хруш-ка, го-ре не-бе-то ли-же- ше

Свила се, вила, вихрушка,
Горе небето лижеше, (2)
Доле земята метѣше.
И у вихрушката младъ Стоянъ
Съсъ меденъ кавалъ свирѣше,
Майка си люто кълнѣше:
—„Мале ле, проклета да си,
Защо ми турна свирката
И тука мира да нѣмамъ.
По деветь сватби какъ свиря,
Я тая ми е десета,
Десета, самодивската."

Поржка къмъ слънцето.

(Жътварска пѣсень).

51.
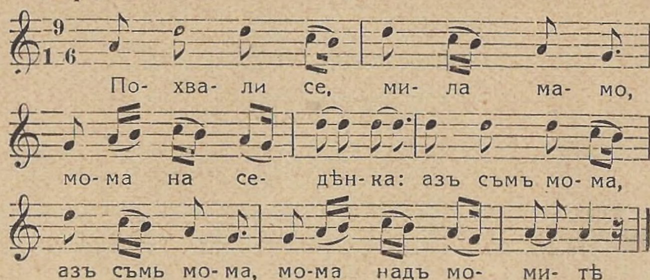

Слънчо ле,
Какъ ти заржча майка ти?
До пладне леко да вървишъ,
Отъ пладне съ конь да препускашъ,
Да те не кълнатъ сироти
По чужди ниви, ливади,
Косачи въ росни ливади.
— Майно ле,
Прощавай, мамо рождена,
Азъ съмъ се, мамо, загледалъ
Въ хубава мома Тодорка,
По грѣе, мамо, отъ мене,
Че се е, мамо, родила
На святъ день, мамо, Гергьовдень,
Деветь я попа кръстили.

Змей прелъгва мома.

(Пње се на хоро).

52.

Похвали се, мила мале,
Мома на седѣнка:
—„Азъ съмъ мома, азъ съмъ мома,
Мома надъ момитѣ.
Мене момъкъ, мила мале,
Не може прелъже.“
Де я зачу, де я зачу
Змейо у планина,
Та забоде змейо, мале,
Два медни кавали,
Па окачи змейо, мамо,
Конче шестокрило,
Па отиде, мила мале,
Змейо на седѣнка,
Та ми седна змейо, мамо,
Моми до колѣно.
Па засвири змейо, мамо,
Съ два медни кавали,
Съсъ кавали свири змейо
И мома излъга.
Та си мома дигна змейо
На конь на теркия,
Па се дигна змейо, мамо,
У тъмни облаци.
Па премина змейо, мамо,
Презъ деветь планини,
Па ми падна змейо, мамо,
У тъмни пещери.
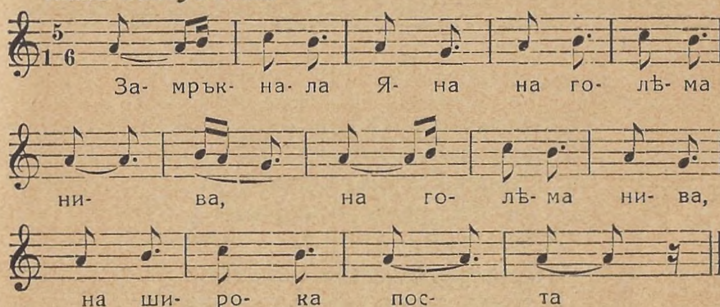
Змейовата майка, мамо,
Змия ридовкиня.
Излезнали, излезнали
Милитѣ й зълви,
Та сж си увели, мамо,
Младата невѣста.
Като е влезнала, мамо,
У тъмни пещери,
Тя си сълзи рони, мамо,
И на змея дума:
—„Кога ще ме водишъ, змейо,
При моята майка?“
Той си влезе змейо, мамо,
У тъмни пещери,
Та изнесе змейо, мамо,
Желѣзни опинци,
Та си обу змейо, мамо,
Младата невѣста.
—„Кога се съдератъ, либе,
Желѣзни опинци,
Тогава ще идемъ, либе,
При твоята майка.“
Тя си цѣлъ день плаче, мамо,
И си зълва пита:
—„Кога ще съдере кака
Желѣзни опинци?“
—„Азъ ще да ти кажа, како,
Батю да не казвашъ:
Вечерь ги заривай, како,
У ясна жерава,
Зарань ги поливай, како,
Съсъ студена вода.“
Зарива ги невѣстата
До три ми години,
Та съдрала, мила мамо,
Желѣзни опинци.
—„Рано да подранимъ, змейо,
Да се премѣнувамъ,
Че ще да идеме, змейо,
При моята майка.“
Рано ми подрани змейо,
Конче си възседна
И поведе змейо, мамо,

Младата невѣста,
Младата невѣста, мамо,
И змейово дете.
Презъ полето, мила мамо,
Керванъ ми вървѣше,
Керванъ ми вървѣше, мамо,
Съсъ зелено сѣно.
—„Ти да вървишъ, първо либе.
Дете да си водишъ,
Азъ ще да замина, либе,
Тебе да запазя,
Че във сѣно има, либе,
Какви ли не треви.“ . . .
Като изминаха, мамо,
Голѣмия керванъ,
Па стигнаха, мила мамо,
Моми край селото,
Змеятъ дума, мила мамо,
Дума отговаря:
—„Азъ ще стана, първо либе,
На зелено вѣнче,
Закачи ме, първо либе,
На дѣсната ржка.
А детенце ще ми стане
На сребъренъ пръстенъ.
Като идемъ, първо либе,
При твоята майка,
Закачи ме, първо либе,
Въ кжщи на клинчето.“
Кога е отишла дома
Младата невѣста,
Вѣнецъ си закачи, мамо,
Майка си изведе.
—„Я да идешъ, мила мамо,
Треви да наберешъ,
Треви да наберешъ, мамо,
Рано да ги сваришъ,
Рано да ги сваришъ, мамо,
Вѣнецъ да полѣешъ.“
Ранила е нейна майка,
Дор'треви сварила
Вѣнецътъ се дигналъ, мамо,
У тъмни облаци.

Мома се моли на змей.

(Пѣе се на хоро).
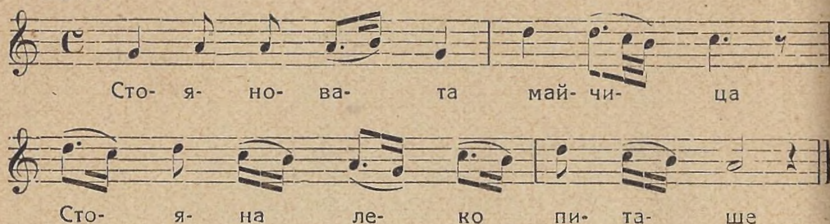
53.

Замръкнала Яна на голѣма нива,
На голѣма нива, на широка поста.
Змей по края ходи, мома му се моли:
—„Пусни мене, змейо, дома да си ида,
Дома да си ида, майка да си видя,
Мойта стара майка, деветь годинъ стана
Черна кърпа носи, мене жива жали.
Мойтѣ деветь сестри, деветь годинъ стана,
Все престилки тъчатъ, ала съ тѣхъ не ходятъ,
Ни една не носятъ, мене жива жалятъ.
Имамъ деветь братя все кавали правятъ,
Ала съ тѣхъ не свирятъ, мене жива жалятъ.
Ще те водя, змейо, при тѣхъ да ги видишъ,
Ще ти дадемъ, змейо, сърмена кошуля,
Ще ти виемъ, змейо, китка детелина,
Ще ти носимъ, змейо, вино съсъ ведрата.“

Змеица.

54.
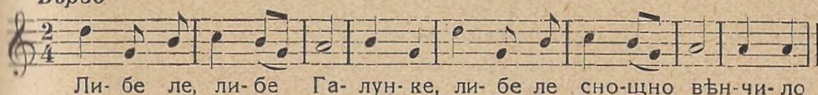

Стояновата майчица
Стояна леко питаше:
—„Синко Стояне, Стояне,
До де бѣ, мама, при мене,
Ти бѣше, мама, бѣлъ — червенъ.
Отъ какъ ми стадо запасе,
Ти стана, синко, жълтъ — зеленъ.
Мама те не е питала:
Дали ти стадо примира,
Или те моми ядосватъ,
Или ти псета бѣснѣятъ?“
Стоянъ майци си думаше:
—„Нито ми псета бѣснѣятъ,
Нито ме моми ядосватъ,
На сънь ми, мамо, дохожда
Зла мечка, мамо, стръвница.
Ако си стадо затворя,
Тя дойде та го отвори;
Ако си вода донеса,
Тя дойде та я разлѣе;
Ако си огънь наклада,
Тя дойде та го разкладе.“
—„Синко Стояне, Стояне,
Туй не е мечка стръвница,
Ами е мома змеица.
Набери треви всѣкакви,
Въртига и комунига,
Съ тѣхъ да те майка полѣе
И ще ти, синко, премине.“

Орисници.

(Пѣе се на хоро).

55.
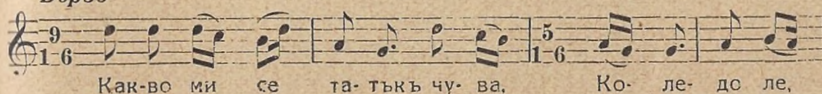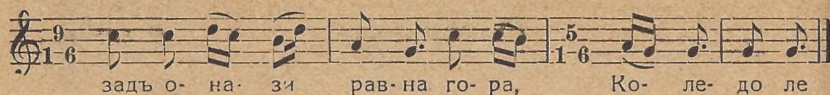

—„Либе ле, либе Галунке,
Либе ле снощно вѣнчило,
Защо си ходишъ по двори
И черно носишъ подъ було?
Дали не съмъ ти на̀сърце,
Или си други либила,
Пъкъ менъ те даде татко ти?"
—„Нито съмъ други либила,
Ти си ми много на̀сърце.
Снощи съмъ сънь сънувала,
Че съмъ си дете на рида.
Дойдоха три орисници
Да си детето орисатъ.
Първата дума продума:
—„Хайде детето да веземемъ."
Втората дума продума:
—„Хайде детето да оставимъ."
Третата рече по-харно:
—„Хайде детето да оставимъ
Да расте и да порасте,
Да го майка му отгледа,
На чужди хора да даде,
Три дни по двори да ходи,
Тогазъ душа му да вземемъ."

Ненко чобанъ и самодива.

(Коледна пѣсень — пѣе се на овчарь).

56.
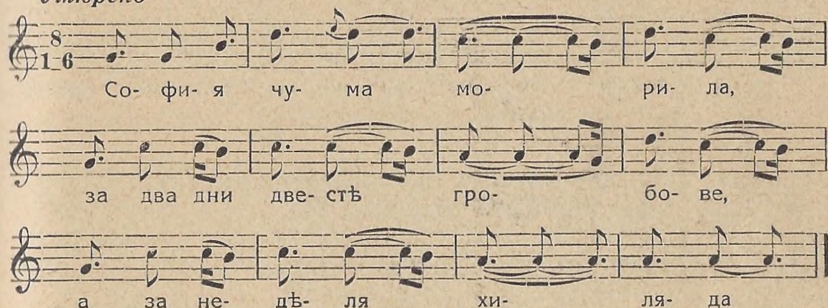

— „Какво ми се татъкъ чува
Задъ онази равна гора?
Дали ми сж етрополци,
Или ми сж тетевенци?"
— „Нито ми сж етрополци,
Нито ми сж тетевенци,
Най ми било Ненко чобанъ,
Ненко чобанъ съ седемь стада.
Та отиватъ на напоецъ
Подъ орѣхче столовато.
Не достигна овчо сѣнка,
Провикна се Ненко чобанъ:
— „Побивайте вити куки,
Намѣтайте ямурлуци,
Да направимъ овчо сѣнка."
И побиха вити куки,
Намѣтнаха ямурлуци,
Пакъ не стига овчо сѣнка.
Сама дойде самодива,
Разкрила се самодива
Та направи овчо сѣнка."
Провикна се Ненко чобанъ:
— „Сбирайте се, все дружина,
Да издоимъ седемь стада
Да си даримъ самодива."
Отговаря самодива:
— „Ако искахъ бѣло млѣко,
Полето бихъ побѣлила."
Провикна се Ненко чобанъ:
— „Сбирайте си по парица,
Да си даримъ самодива."
Отговаря самодива:
— „Да си сбирахъ по парица,
Полето бихъ позлатила.
Азъ си искамъ Ненко чобанъ,
Ненко чобанъ, клето сърце,
Клето сърце, черни очи."
Провикна се Ненко чобанъ:
— „Избивайте вити куки
Да си даримъ самодива."

Чума мория.
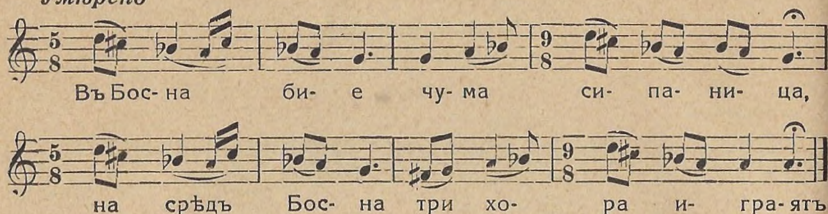
57.

София чума морила,
За два дни двестѣ гробове,
А за недѣля — хиляда.
Салъ е Тодора остала
И тя се болна поболѣ.
Иванъ й мѣсто купува.
Они му искатъ хиляда,
А той имъ дава повече,
Че е Тодора висока,
Много ще мѣсто захване.
А тя Ивану говори:
—„Не давай, либе, паритѣ,
А ме на пѫтя закопай,
Та кога идешъ на дърва,
Съ цафара да си засвиришъ,
Съ цафара да ме оплачешъ,
Съсъ сълзи да ме облѣешъ.“

Чума сипаница.

58.

Въ Босна бие чума сипаница,
На срѣдъ Босна три хора̀ играятъ: (2)
Едно хоро все млади ергени,
Второ хоро все млади девойки,
Трето хоро все млади невѣсти.
Чума стоя, стоя та погледа,
Па затъкна перо еленково,
Па завъртѣ на лѣво, на дѣсно,
Па катурна петстотинь ергени.
Опустѣха петстотинь копрали . . .
Пакъ постоя чума та погледа,
Па се хвана до млади девойки.
Па завъртѣ на лѣво, на дѣсно,
Па умори петстотинь девойки.
Опустѣха петстотинь гергефи . . .
Пакъ постоя чума та погледа,
Па се хвана до млади невѣсти,
Та умори петстотинь невѣсти.
Опустѣха петстотинь мегдани . . .
А Босна се не е запознала,
Че е бѝла чума сипаница.
Па удари единъ синь у майка.
Тогава се на Босна познало.
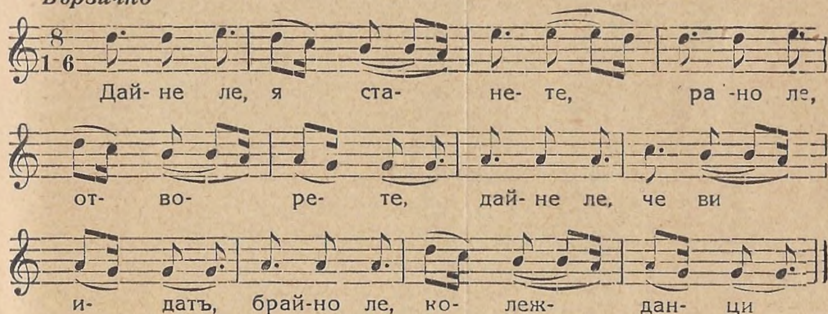

IV. Обичайни пѣсни.

а) Коледуване.

Я станете, отворете.

59.

Бързичко

Дайне ле, я станете,
Брайно ле йотворете,
Дайне ле, че ви идатъ,
Брайно ле, колежданци.
Дайне ле, че ви идатъ,
Брайно ле, богомолци,
Дайне ле, богомолци,
Брайно ле, пѣснопойци.

Добри вести.

60.

Бързичко

Ста- ни, ста- не- ни- не, ста- ни гос- по- ди- не,

'ко си съ- ненъ бу- денъ бжд- ди, ста- ни, ста- не-
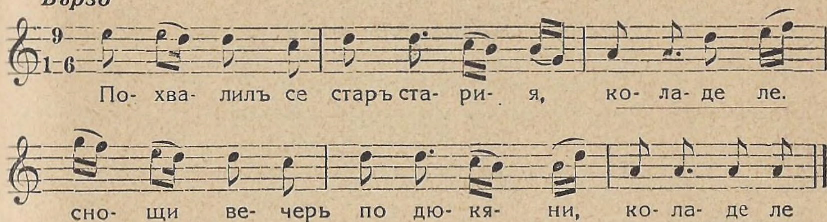
ни- не, ста- ни, го- спо- ди- не

Стани, станенине,
Стани, господине,
'Ко си сънен будень бжди,
Стани, станенине,
Стани, господине,
Че ти идатъ добри гости,
Добри гости колеждани,
Че ти носятъ добъръ хаберъ,
Добъръ хаберъ отъ имане
И по-добъръ отъ Господа:
Овцитѣ се изягнили
Сè агънца виторожки.
Кобилитѣ изжребили
Сè кончета витогривки.
Кравитѣ се изтелили
Сè теленца бѣлоопашки.
Пчелитѣ се разроиха
Сè пчелинки съ златни крилца.

Похвалилъ се старъ стария.

61.

Бързо
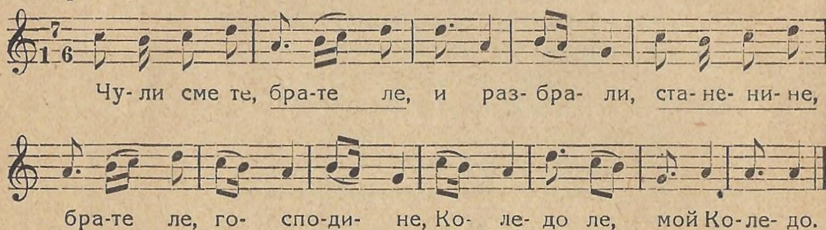

Похвалилъ се старъ стария
Снощи вечерь по дюкяни,
Че си има и повече,
И повече и отъ царя:
Че си има до три стола,
До три стола позлатени (2)
И две порти посребрени.
Де го зачу царь Костадинъ,
Та изпрати да го викатъ.
Рано стана старъ стария,
Та отиде у царюви.
—„Добро утро, царь Костадинъ!“
—„Далъ Богъ добро, старъ стария.
Азъ ще да те право питамъ
И ти да ми право кажешъ:
Какъ спечели туй имане
Сребро, злато, кръсъ дукато,
Да не бждешъ хайдутувалъ?“
—„Нито съмъ си хайдутувалъ,
Нито съмъ ти обирджия.
Далъ ми Господь деветь сина,
Направихъ имъ деветь рала,
Накупихъ имъ сиви юнци,
Па ги пратихъ въвъ полето.
Па ораха и на лѣво
И на лѣво и на дѣсно,
До пладнина орань оратъ,
Отъ пладнина лозя копатъ.
Далъ го Господь, родило се,
Та напълнихъ три хамбара,
Три хамбара жълто жито.

И напълнихъ три механи,
Три механи съ руйно вино.
Даде Господь гладъ години,
Че продадохъ жълто жито
И продадохъ руйно вино.
Отъ тамъ събрахъ туй имане."
Отговаря царь Кастадинъ:
—„Наздраве ти старъ стария,
Отъ Бога ти много здраве,
А отъ назе веселйя."

Малко момче колежданче.
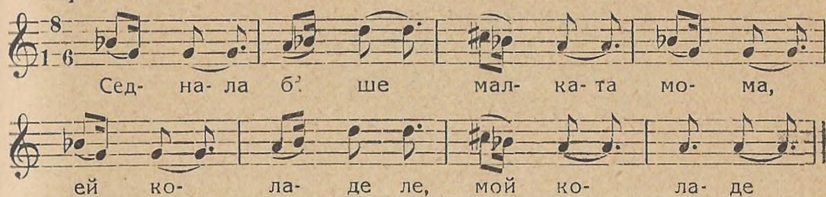
62.

—„Чули сме те и разбрали,
Че си имашъ малко момче,
Малко момче колежданче.
Дай го, дай го, царь да бжде,
Царь да бжде на войската,
На войската колежданска."
—„Имамъ момче колежданче,
Ала ми е ощ' мъничко,
Не може се на конь качи,
Не може си юзда държи."
—„Дай го, дай го царь да бжде,
Ние сме си три кральове,
Три кральове, три банове,
Единъ ще го на конь качи,
Други ще му коня води,
Трети ще му войска реди."

Нанко чобанъ.

63.
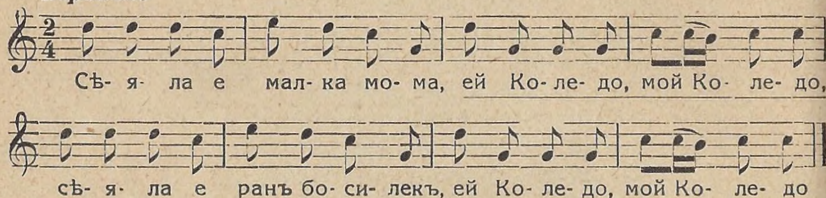

Седнала бѣше малката мома
Подъ стрѣшинка бащина си
Да си шие модна шева.
Доле шие, горе гледа,
Не изгледа нигде никой,
Най изгледа Нанко чобанъ,
Нанко чобанъ съ деветь стада,
Съ деветь стада, сто чобани,
Сто чобани, сто кавали,
Самси Нанко съ меденъ кавалъ,
Какъ си мами сиво стадо.
Че го мамилъ татъкъ долу,
Татъкъ долу по чешмитѣ,
Де си бѣлятъ малки моми,
Малки моми тънки дари.
Че си стана малка мома,
Че си влезна въвъ градинка,
Набрала е росно цвѣте,
Накичила смѣсни китки.
Вземала е бѣли котли,
Че отиде долу на пѫтя,
Детъ ще мине Нанко чобанъ.
Че си дава на овчица,
На овчица по китчица.
Отговаря Нанко чобанъ:
— „Офца китка не си носи,
Най я носи Нанко чобанъ."
Отговаря малка мома:
— „Ако би носилъ Нанко чобанъ,
Би дохождалъ всѣка вечерь,
Всѣка вечерь на чюшменка,
По-късничко на седѣнка."

Отговоря Нанко чобанъ:
— „Ако би идвалъ Нанко чобанъ
По-ранично на чюшменка,
По-късничко на седѣнка,
Не би редилъ сиво стадо
Като мома косата си,
Като булка сандъка си.“

Сѣяла е малка мома.
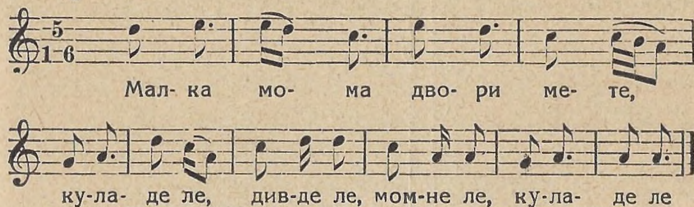
64.

Сѣяла е малка мома,
Сѣяла е ранъ босилекъ 2)
И надъ село и подъ село.
Научи се младъ овчаринъ
Да изпаша ранъ босилекъ.
—„Не изпашай ранъ босилекъ,
Стори ще се ситенъ метилъ,
Измори ще сиво стадо.“
—„Азъ ще летна силенъ пожаръ,
Изгори ще ситенъ метилъ.“
—„Азъ ще стана мрѣна риба,
Та ще мѫтя изворъ вода
И ще тровя сиво стадо.“
—„Азъ ще сплета тънка мрежа
И ще хвана мрѣна риба.“
—„Азъ ще стана медна игла,
Ще убода дребно стадо.“
—„Азъ ще викна деветь баби,
Деветь баби съ деветь реща,
Ще пресѣятъ овчи тори,
Ще намѣрятъ медна игла,
Па ще стана тънъкъ конецъ,
Ще се вдена въ тънка игла.“

Малка мома двори мете.

65.

Малка мома двори мете
Съсъ метличка стрѫкъ босилекъ.
Двори мете, сълзи рони
И съсъ сълзи прахъ пребива.
Отъ тамъ мина старъ ѝ брайно,
Той ѝ тихо отговаря:
— „Що ми метешъ и ми плачешъ,
Та не метешъ и да пѣешъ?“
— „Какъ да мета и да пѣя?
Татко иска да ме глави,
Майка иска да ме жени,
Пъкъ азъ искамъ да походя,
Да направя деветь ризи,
Деветь ризи копринени.
Да направя златни порти,
Кога дойдатъ влюбницитѣ
Да ми влезатъ отъ къмъ изходъ,
Да излезатъ отъ къмъ западъ.“

Ний да излѣземъ, Господь да влезе.

66.

Бързичко

Ний да из- лѣ- земъ, ний да из- лѣ- земъ

Го- сподь да влѣ- зе, Го- сподь да влѣ- зе

ти рой рой рой- но ле, ти ру- со- ко- са

Ний да излѣземъ, Господь да влезе,
Ти рой рой ройно ле, ти русокоса.
Звезда прехвърка презъ синьо небе,
Бѣла-червена като ябълка,
Тънка-висока, като конопа.
Не било звезда, най-било мома,
Коса си реши камшикъ да плете,
Камшикъ да плете, коне да кара.

Храбъръ юнакъ и суръ еленъ.

67.

Като ржченица

Нѣ- що ми се та- тъкъ чу- ва, Ко- ле- до ле,
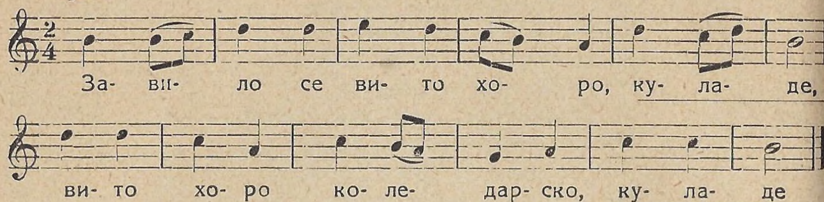
задъ о- на- зи рав- на го- ра, Ко- ле- до

Нѣщо ми се татъкъ чува
Задъ онази равна гора:
Дали буря гора кърши
Или змейо вода гази?
Нито буря гора кърши,
Нито змейо вода гази,
А е било храбъръ юнакъ,

Храбъръ юнакъ съ добра коня,
Съ добра коня, съ бързи хрътки
Да си лови дребна лова,
Дребна лова яребици.
Не изпжди дребна лова,
Най изпжди сури еленъ.
Еленъ бѣга, възвива се
Низъ пжтеки, низъ момински,
Възвива се, отговаря:
—„Леле варе храбъръ юнакъ,
Не си трепи добра коня,
Добра коня и самъ себе,
Не е еленъ за стигане,
За стигане, за ловене,
Че е еленъ отъ кошута,
Отъ кошута първескиня,
И е бозалъ цѣло лѣто,
Цѣло лѣто, цѣло млѣко.“
Провикна се храбъръ юнакъ:
—„Азъ съмъ юнакъ отъ майчица,
Отъ майчица първескиня,
Прѣвъ въвъ люлка азъ залюлянъ,
Петь години млѣко сукахъ.
И мой randomчо отъ кобилка,
Отъ кобилка първескиня,
Три години млѣко сука,
Първа трева той запасе.“
Па го спогна да го гони,
Че по скоро татъкъ долу,
Татъкъ долу къмъ бѣлилки,
Дето моми платна бѣлятъ,
Дето булки ризи перать.
Провикна се храбъръ юнакъ:
—„Леле варе малки моми,
Малки моми, млади булки,
Я побийте тънки хурки,
Разтегнете дълги платна
Отъ земята до небето
Да хванеме сури еленъ.“
Че побили тънки хурки,
Разтѣгнали бѣли платна.
Скочи еленъ прескочи ги,
Скочи юнакъ надскочи го,
Та улови суръ елена.

Коледно хоро.

68.
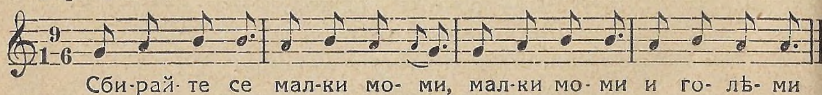

Завило се вито хоро,
Вито хоро коледарско.
Та се вило, та се вило
До три деня и три нощи.

б) Ладуване.

Сбирайте се малки моми.

(Пѣе се на хоро).

69.
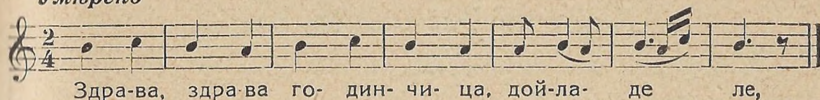

Сбирайте се малки моми,
Малки моми и голѣми
Да топиме прѫстенитѣ
Въ бѣло котле студна вода.
Вейка плува бръшлянова,
Като плува край не стига.
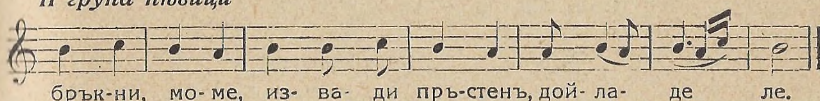
Бръкни, моме, извади пръстенъ.

70.

Умѣрено

II група пѣвици
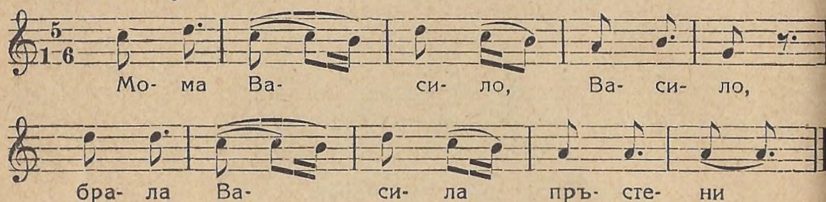

Здрава, здрава годинчица,
дойладе ле,
Бръкни, моме, извади пръстенъ,
дойладе ле
И ти здрава и азъ здрава.
На столъ седи, масло вади.
Аршинъ дрънка по постелка.
Семеръ скърца презъ планина.
Въ синьо небе ясна звезда.
Самъ си здравецъ на камъче.
Стрела лети отъ романя.
Купа сѣно на раздума.
На срѣдъ село първулчица.
Дълга трева чакъ презъ Дунавъ.
Изъ долъ бѣга, царвулъ стѣга.
Зрѣла дюля и презрѣла.
Вада прави, вода мами.
Босо зайче на пъртина.
Нова крина, вехто дъно.
Киселица на стърнище.
Съдранъ губеръ пълнъ съсъ деца.

Хоро на Васильовъ день.

71.

Като пайдушката

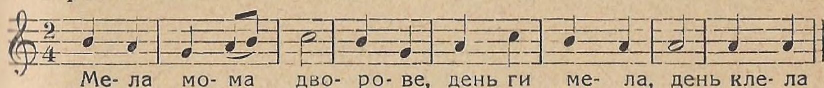
Мома Васило, Васило,
Брала Васила пръстени, (2)
Брала ги, разтуряла ги.
Отдолу иде субаша
И на Васила говори:
—„Моме Васило, Васило,
Тебѣ не прилича, Васило,
Селски пръстени да сбирашъ,
Най ти прилича, Васило,
На високъ чардакъ да седишъ,
Бѣла ханъма да бѫдешъ"
Васила дума субашу:
—„Абре субаша, субаша,
Тебѣ не прилича, субаша,
Селски субаша да бѫдешъ,
Най ти прилича, субаша,
Селскитѣ свине да пасешъ."

в) Лазаруване.

Мела мома дворове.

72.

Бързо

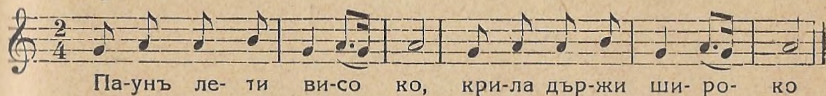

Мела мома дворове,
День ги мела, день клела:
Пусти мои дворове,
Сторете се прахъ, пепель,
Скоро да ви помета,
Мама да ме омие,
Кака да ме оплете,
Снаха да ме премѣни
Пакъ да стана да ида
Съ малки моми на Лазарь,
Съсъ голѣми на хоро,
Съсъ юнаци на комка,
А съ невѣсти въвъ черква.

Паунъ лети високо.

73.

Умѣрено

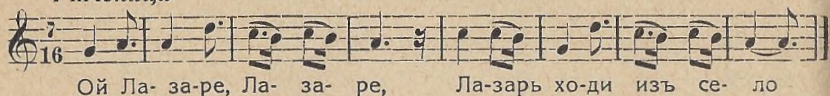

Паунъ лети високо,
Крила държи широко,
Пауница по него:
— „Стой почакай, пауне,
Да ми дадешъ ключеве,
Да отключимъ сандъци,
Да дарувамъ лазарки
По две, по три ябълки.

Ой Лазаре, Лазаре.

74.

Ръченица
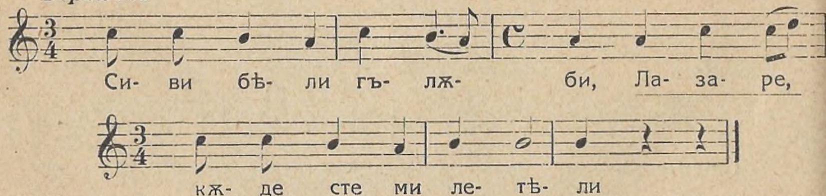

Ой Лазаре, Лазаре,
Лазарь ходи изъ село,
Малки деца събира,
Млади булки нахожда
И на булки говори:
Кога лани дойдохме,
Стара баба найдохме,
Нѝ метени дворове,
Нѝ редени столове.
Кога сега дойдохме,
Млада булка найдохме
И метени дворове
И редени столове.

Сиви бѣли гълѫби.

(Пѣе се на дете).

75.

Бързичко
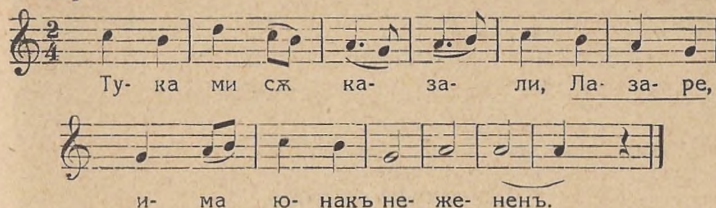

— „Сиви бѣли гълѫби,
Кѫде сте ми летѣли?"
— „На царюви дворове."
—„Що чинеше царица?"
— „Царю риза шиеше,
Мѫжко дете бавѣше,
Шапчица му нижеше
Съсъ две върви маргаритъ."

Нежененъ юнакъ.

76.

Бързо
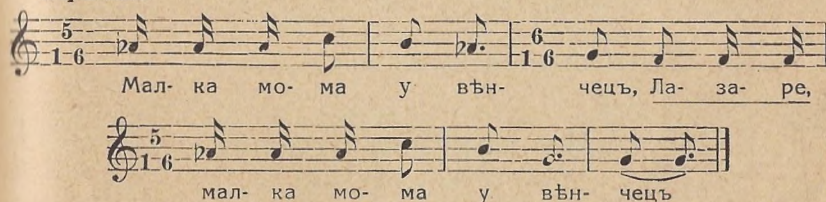

Тука ми сѫ казали,
Има юнакъ нежененъ.
Що го майка не жени?
Ако не мой да найде,
Ние ще му намѣримъ
Отъ Лазара невѣста.

Малка мома у вѣнчецъ.
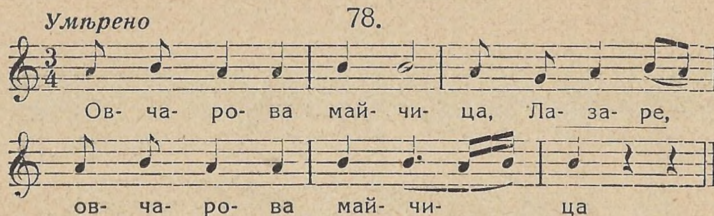
77.

Бързичко

Малка мома у вѣнчецъ,
Насмете я младъ овчарь.
Ръгна мома да бѣга,
Припъна я кѫпина.
Провикна се младъ овчарь:
—„Дръжъ, кѫпинке, не пущай,
Доде стигне младъ овчарь,
За тебе е стадото,
За мене е момата."
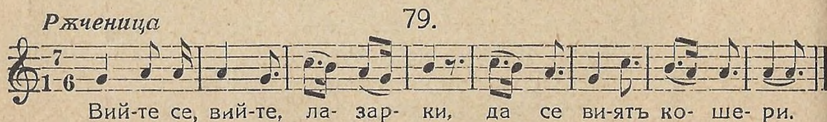
Овчарова майчица.

—„Овчарова майчица,
Че кѫде ти й овчаря?"
—„Отишълъ ми отишълъ
Въ калинова горица
Да си бере пръчици,
Да си гради кошарки.
Първата му кошарка
Пълна равна съ агънца,
Втората му кошарка
Пълна равна съ еренца,
Третата му кошарка
Пълна равна съ конченца,
Четвъртата кошарка
Пълна равна съ теленца,
Петата му кошарка
Пълна равна съ мънченца,*)
Шестата му кошарка
Пълна равна съ кòшери.

Вийте се, вийте, лазарки.

(Пѣе се на кошеритѣ).

Вийте се, вийте, лазарки,
Да се виятъ кошери. (2)
По два, по три наедно
По крушови клонове,
По лозови огради.
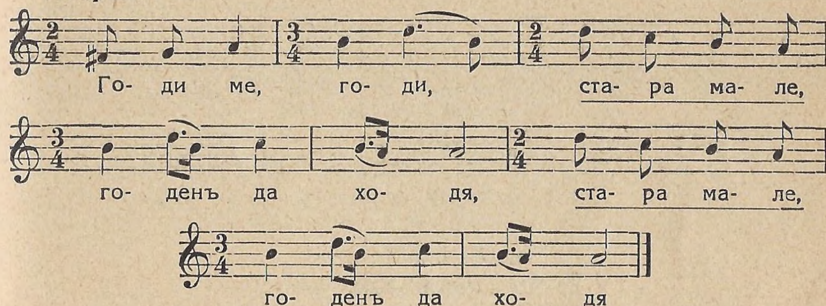
---

*) мънченца = биволчета.

г) Годежъ.

Годи ме, мамо!

80.
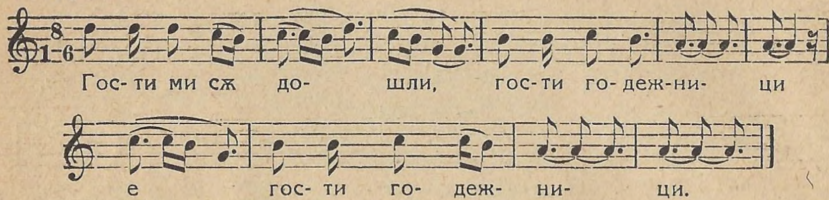

Годи ме, годи, годенъ да ходя,
Годенъ да ходя, годенъ премѣненъ
Съ мои врѫстници и приятели,
Годенъ да ходя по Влашка земя,
По Влашка земя и по Богданска,
Да ми повикатъ погоденъ чобанъ,
Да ме изпраща годеницата
И да порѫча що да ѝ купя:
На равна снага морава рокля
И на роклята сърмени коланъ,
На руса коса сърмено вале
И на валето алено перо.
Слънце да грѣе, коланъ да свѣти,
Вѣтъръ да духа, перо да люля.

Гости годежници.

81.

Бързичко

Гости ми сж дошли,
Гости годежници,
На конакъ паднали
У Вутя чорбаджи.
Вутьо тука нѣма,
Нито Вутьовица,
Салъ сж двєтѣ моми
И млада невѣста.
Моми сж бѣгали,
Невѣста ги вика:
— „Върни се, калино,
Върни се, малино,
Не сж лоши хора
Гости годежници.“
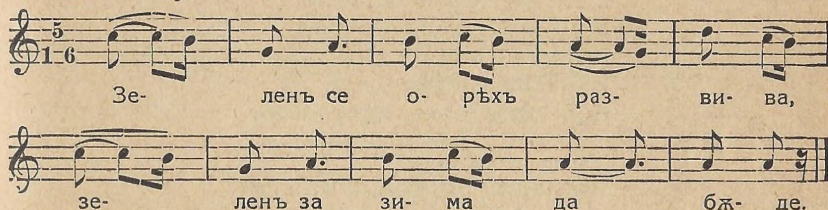
д) Сватба.

Зеленъ се орѣхъ развива.

(Носятъ китка на годеницата и пъятъ изъ пжтя).

82.

Като пайдушката
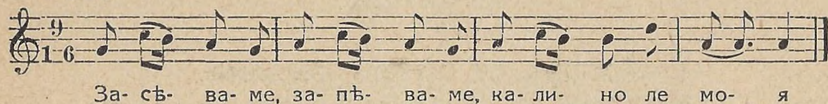

Зеленъ се орѣхъ развива,
Зеленъ за зима да бжде.
Подъ него седятъ терзии,
Та сини седла шиеха,
Че на далекъ се канѣха
За Елка за етрополка.
Кога нататъкъ тръгнахме,
Вишни, череши цъвтѣха,
Кога се отъ тамъ върнахме,
Вишни, череши узрѣли
И девери ги берѣха,
Елки ги въ скути хвърляха.
Елка ги изъ скутъ взимаше,
Във джебове ги туряше,
Та дома да ги занесе
На етървини дечица.
Сватове клони кършеха,
На булка вѣнецъ правѣха.

Засѣваме, запѣваме.

(Въ петъкъ месятъ колацитѣ).

83.

Бързичко
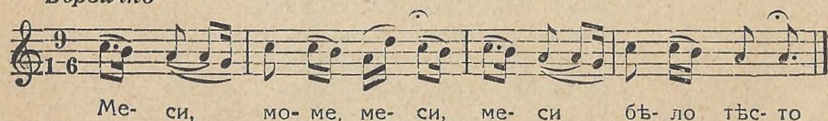

Засѣваме, запѣваме
Тъзи вечерь на ергена,
Утре вечерь на момата.
Напекло е ясно слънце,
Израсла е тънка ела.
Кой какъ мине, отчупи си,
. . . . . мина, отскубна я,
(Името на годеника)
Посажда я въ бащинъ двори

Меси, моме, меси.

84.

Бързичко

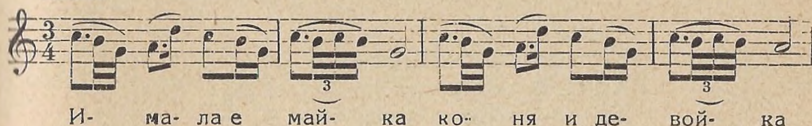
Меси, моме, меси,
Меси бѣло тѣсто
Съ твойтѣ бѣли ржце,
Бѣли и дебели,
Съ твойтѣ вити гривни,
Бурмалия прѫстенъ.

Свивай, моме, свивай,
Свивай и обвивай,
Свивай бѣло тѣсто
Във кълчишенъ месалъ.

Имала е майка коня и девойка.

(Въ сжбота при правенето вѣнеца и уруглицата).

85.
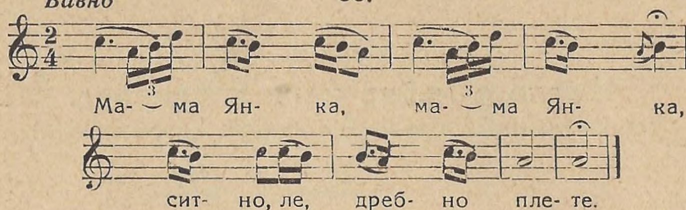

Имала е майка коня и девойка,
Коня пазарила, девойка сгодила,
Коня е продала, мома оженила.
Па си е отишла нива да си жъне.
Жънала, жънала, три снопи нажнала.
Кръстомъ ги кръстоса и на тѣхъ седнала.
Обѣдъ обѣдвала, па е заплакала:
—„Коню ле мой коню, докле бѣ при мене,
Докле бѣ при мене, безъ дърва не седѣхъ.
Дъщерьо Драгано, докле бѣ при мене,
Докле бѣ при мене, безъ вода не седѣхъ.
Дъщерина вода рано донесена,
Рано донесена, въ градина внесена,
Съ пещималъ завита, съ цвѣте украсена,
Съ цвѣте украсена, съ босилкови думи.
Снашината вода снощи донесена,
Въ главнитѣ внесена, съ постилекъ завита,
Съ пелинъ прерьсена и съ горчиви думи.

Мама Янка ситно-дребно плете.

(Плетатъ булката).

Бавно 86.
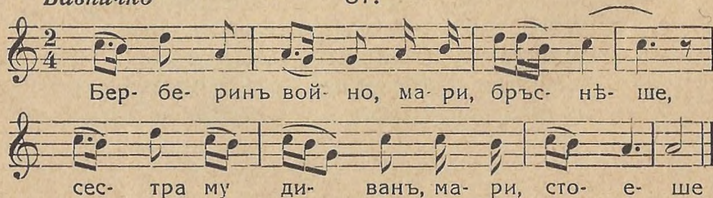

Мама Янка (2)
Ситно-дребно плете.
Хемъ я плете, (2)
Хемъ я кротко учи:
Слушай Янке, слушай мама,
Какъ те мама учи:
Кога идешъ (2)
Свекру на дворове,
Да се срамишъ, да се кланяшъ
Свекро до земята,
На свекърва (2)
До бѣлитѣ поли,
На девери (2)
Кони до гривата.

Берберинъ войно бръснѣше.

(Бръснатъ младоженеца).

Бавничко 87.
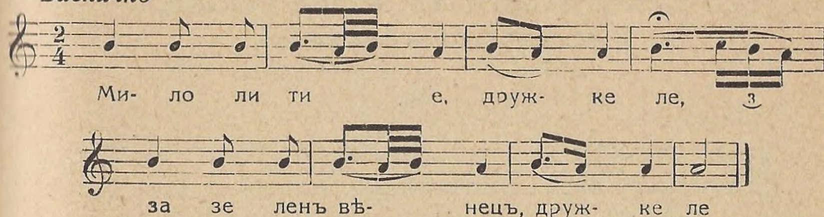

Берберинъ войно бръснѣше,
Сестра му диванъ стоеше, (2)
Бѣла си кърпа държеше.
Майка му дрехи търсѣше,
Баща му коня стѣгаше.

Мило ли ти е, дружке ле.

(Забраждатъ булката).
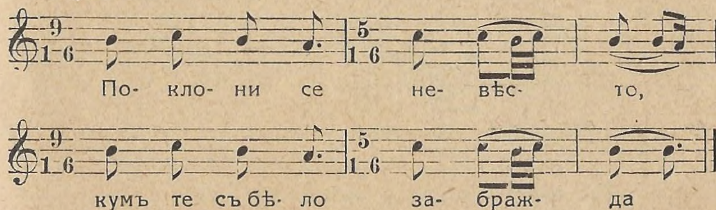
88.

Мило ли ти е, дружке ле,
За зеленъ вѣнецъ, дружке ле,
За росни китки, дружке ле,
За седѣнкитѣ, дружке ле,
За улицитѣ, дружке ле,
За кладенцитѣ, дружке ле.

Поклони се, невѣсто.

89.

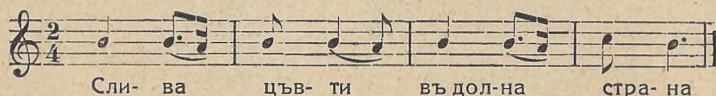

Поклони се, невѣсто,
Кумъ те съ бѣло забражда,
За̀манъ бѣло да носишъ
По свекрови дворове
И по поле, кумице,
И по сватби, кумице.

Слива цъвти въ долна страна.

(Въ недѣля китятъ девера).

90.
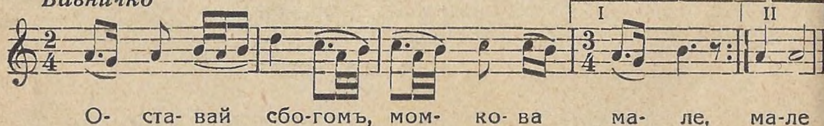

Слива цъвти въ долна страна,
Не е слива, девери сѫ.
Деверъ съ булка презъ мостъ ходи,
Мостове се разлюлѣли
Отъ хубости невѣстини,
Отъ драгости деверови.

Оставай сбогомъ.

(Отиватъ за кума).
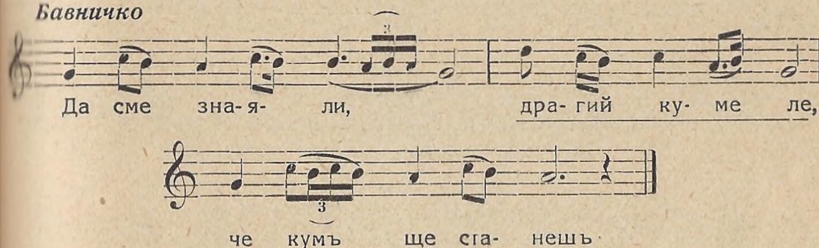
91.

Оставай сбогомъ, момкова мале.
Момкови двори две слънца грѣятъ,
Две слънца грѣятъ, две месечини.

Да сме знаяли, куме ле.

92.
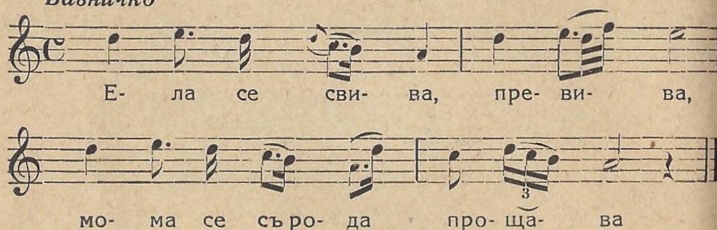

Да сме знаяли, драгий куме ле,
Че кумъ ще станешъ,
Да ти извиемъ, драгий куме ле,
Вити краваи.
Да сме знаяли, драгий куме ле,
Че кумъ ще станешъ,
Щѣхъ да изпеча, драгий куме ле,
Печено агне.
Да сме знаяли, драгий куме ле,
Че кумъ ще станешъ,
Щѣхъ да излѣя, драгий куме ле,
Отъ злато шише,
Отъ злато шише, драгий куме ле,
Отъ сребро чаша.

Ела се свива, превива.

(Булката се прощава съ родителитѣ си).

93.

Бавничко
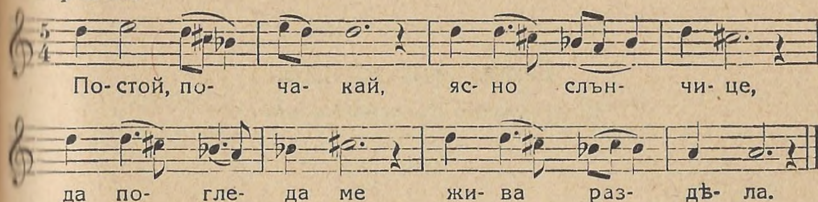

Ела се свива, превива,
Мома се съ рода прощава:
Прощавай, родо голѣма
И ти рождена майчице,
Тебѣ съмъ до сега слушала,
Сега свекърва ще слушамъ.
Прощавай, татко, прощавай,
Тебѣ съмъ до сега слушала,
Сега свекъра ще слушамъ.
Прощавай, братко, прощавай,
Тебѣ съмъ до сега слушала,
Сега девера ще слушамъ.

Постой, почакай, ясно слънчице.

94.

Бързичко
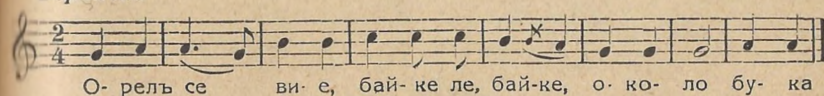

Постой, почакай, ясно слънчице,
Да погледаме жива раздѣла.
Какъ се отдѣля жито отъ слама,
Тъй се отдѣля чадо отъ мама.
Напредъ престѫпяй, млада невѣсто,
Напредъ престѫпяй, назадъ не гледай,—
Въ бащини двори две мъгли падатъ,
Въ свекрови двори две слънца грѣятъ.

Орелъ се вие.

95.

Бързичко
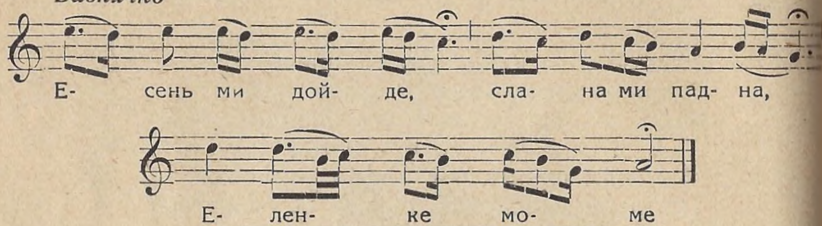

Орелъ се вие,
Байке ле, байке,
Около бука,
Гнѣздо да вие,
Байке ле, байке,
Пилци да въди.

Есень ми дойде.

(Изпращатъ булчината родь).

96.
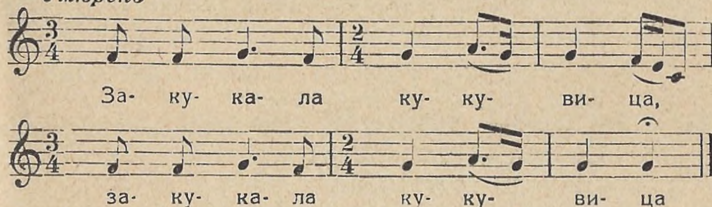

Есень ми дойде, слана ми падна,
Еленке моме,
Че ми ослани гора зелена.
Я хайде, хайде, да те заведа,
Да те заведа на нашто село,
Да те направя бюлюкъ башийка,
На столъ да седишъ, пари да взимашъ.

V. Пѣсни за природата.

Закукала кукувица.

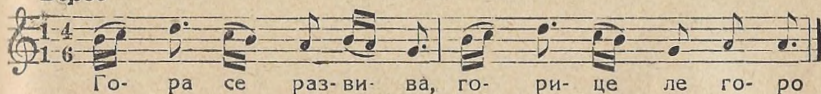
97.

Закукала кукувица
Отъ недѣля до недѣля:
Спущи, Боже, ситна роса
Да пороси всичко живо,
Да пороси врабци гнѣзда.

Гора се развива.

98.
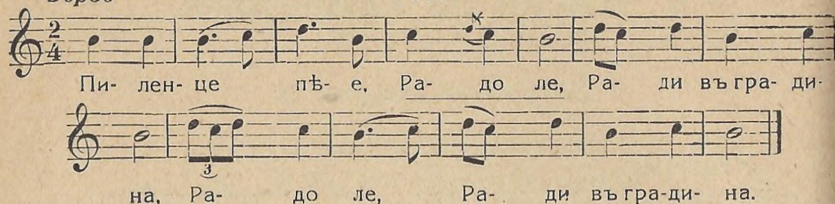

Гора се развива,
Горице ле горо,
Овчари се радватъ
Овци да напасатъ
По равното поле.
Козари се радватъ
Кози да набрѫстятъ
У гора зелена.
Горице ле горо.

Пиленце пѣе.

(Пѣе се на хоро).
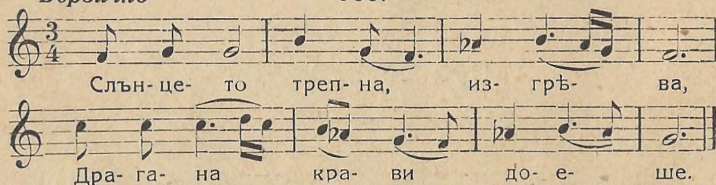
Бързо 99.

Пиленце пѣе Ради въ градина.
Като пѣеше, то й думаше:
Я излѣзъ, излѣзъ (2)
Съ пушка бойлия, (2)
Съ сабя френгия, (2)
Да си премѣришъ звезда у небе,
Звезда у небе, змия въ грамада,
Змия въ грамада, липа въ градина.

Славей и Драганка.

Бързичко 100.

Слънцето трепна, изгрѣва,
Драгана крави доеше.
Славейко по плетъ ходеше
И на Драганка думаше:
—„Вземи ме, вземи, Драгано!“
—„Не ща те, не ща, славейко,
Че ми далече лѣтувашъ,
Още по-далечъ зимувашъ.“
А славейко й думаше:
— „Вземи ме, вземи, Драгано,
Отъ сега ще си зимувамъ
Въ твоята бѣла пазвушка“.

Злочестата яребица.

101.
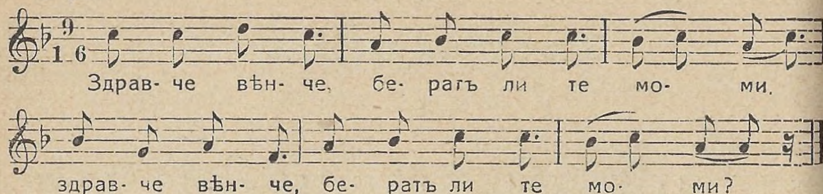

Оплакала се е
Птица яребица:
— „Брайно соколане,
Що да сж гадини, (2)
Азъ съмъ най-хубава, (2)
Ала най-злочеста.
Де гнѣздо увия,
Все ще го развалятъ.
Отидохъ въ търница
И тамъ гнѣздо увихъ (2)
И яйца нанесохъ.
Отъ де сж се взели
Проклети козари,
Гнѣздо развалиха,
Яйца разтрошиха.
Пъкъ азъ си отидохъ
Въвъ росни ливади.
И тамъ гнѣздо увихъ
И пилци изпилихъ.
Отъ де сж се взели
Проклети косачи,
Ливади косѣха,
Пилци изсѣкоха.

Здравецъ.

(Пѣе се на хоро).
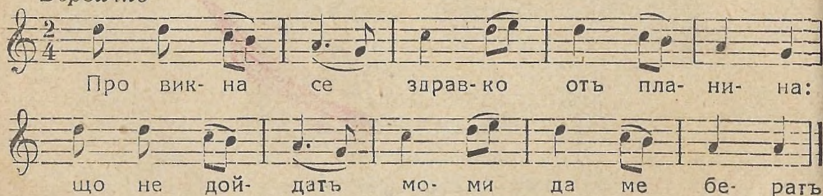
Бързо 102.

—„Здравче вѣнче, бератъ ли те моми?“
—„Та мене ли моми да не бератъ?
Като цъфтя, все гора мирише.
Като дойде на день на Гергьовдень
Тѣ си дойдатъ хубави девойки,
Та ме бератъ във нови цедила,
Та ме носятъ на бързи потоци,
Та ме виятъ на зелени вѣнци
И ме турятъ на вакли агънца.“

Здравецъ и босилекъ.

Бързичко 103.

Провикна се здравко отъ планина:
—„Що не дойдатъ моми да ме бератъ, (2)
Или сж се босилку пристали?
Босилко е веднажъ въ годината,
А пъкъ ази — и зиме и лѣте;
Зиме лежа подъ дебели прѣспи,
Лѣте лежа подъ дебела сѣнка.“
Провикна се босилко въ градина:
—„А пъкъ азъ съмъ по-горе отъ тебе, (2)
Че безъ менъ се булка не вѣнчава,
Че безъ менъ се дете не кръщава,
Че безъ менъ се умрѣлъ не опѣва.“

Хубава си моя горо.

104.

Бързичко

Ху- ба- ва си мо- я го- ро, ме- ри- шешъ на мла- дость, ху- дость, но все-ля- вашъ въ сър- ца-та ни са- мо скръбь и жа- лость, но лость.

Хубава си моя горо,
Миришешъ на младость,
Но вселявашъ въ сърцата ни
Само скръбь и жалость.
Който веднажъ те погледне,
Той вѣчно жалѣе,
Че не може подъ твоитѣ
Сѣнки да изтлѣе.
А комуто стане нужда
Вечъ да те остави,
Той не може дорде е живъ
Да те заборави.
Твойтѣ буки и джбове,
Твойтѣ шуми гжсти
И цвѣтята, и водитѣ,
И агнета тлъсти,
И божура и тревитѣ,
И твойта прохлада, —
Всичко, казвамъ, по нѣкога
Като куршумъ пада
На сърцето, което е
Всѣкога готово
Да поплаче, кога види
Въ природата ново;
Кога види, какъ пролѣтьта
Старостьта изпраща
И подъ снѣга и подъ студа
Животъ се захваща.

Л. Каравеловъ.

Пиринъ планина.

105.

Умѣрено — *Д. Христовъ.*

Пла-ни- но, Пи-ринъ пла-ни- но, мно-го си Пи- ринъ

ху- ба- ва хей, хей, хей,

хей, мно- го си Пи- ринъ ху-ба- ва
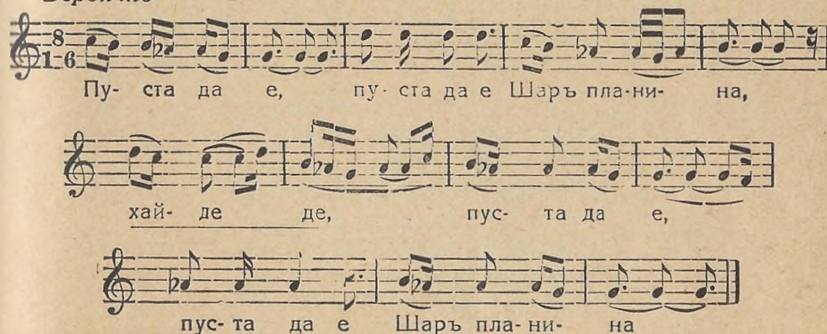
Планино, Пиринъ планино
Много си Пиринъ хубава.
По твойтѣ треви зелени
Пасатъ ми вакли овчици.
Всвъ твойтѣ гори голѣми
Юнаци подслонъ намиратъ.
Лѣте си, Пиринъ хубава,
Но зиме — люта и страшна.

А. Илиевъ.

Шаръ планина.

106.
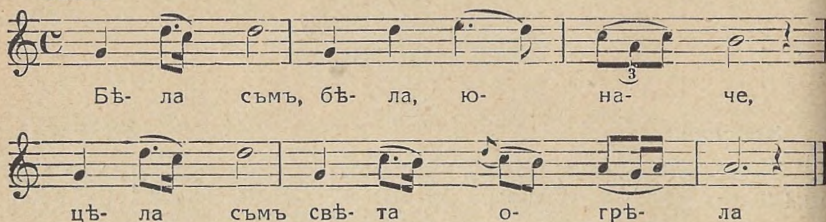
Бързичко

Пуста да е 2) Шаръ планина,
Че притисна 2) деветь стада,
Даветь стада 2) съ три овчари.
Први вика: —„пустни мене, Шаръ планино,
Мене има 2) кой да жали,
Азъ си имамъ 2) стара майка."
Втори вика: —„пустни мене Шаръ планино,
Мене има 2) кой да жали,
Азъ си имамъ 2) мила сестра."
Трети вика: —„пустни мене Шаръ планино,
Мене има 2) кой да жали,
Азъ си имамъ първо либе.
—„Майка жали 2) чакъ до гроба,
Сестра жали 2) до година,
Либе жали 2) день до пладне."

Месечината.
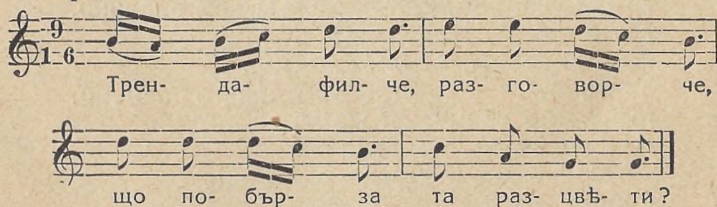
107.

Бѣла съмъ, бѣла, юначе,
Цѣла съмъ свѣта огрѣла,
Едничакъ Kàрлъкъ остана,
И той не щѣше остане,
Ала бѣ въ мъгла останалъ.
Въ мъглата нищо нѣмаше,
Едничка руса девойка.

Трендафилче, разговорче.

108.

Трендафилче, разговорче,
Що побърза та разцвѣти?
Та разпѫди момчетата
Кой по море, кой по поле,
Мойто либе въ планината
Съсъ мандритѣ мандраджия.

Нова градинка.

109.

Бързичко

Азъ сно- щи ле- гнахъ, ма- мо де, азъ сно-

щи ле- гнахъ, ле- гнахъ та за- спахъ,

ма- мо де, ле- гнахъ та за- спахъ

Азъ снощи легнахъ, мамо де,
Азъ снощи легнахъ,
Легнахъ та заспахъ, мамо де,
Легнахъ та заспахъ.
Та въ съня видѣхъ, мамо де,
Та въ съня видѣхъ,
Че сме имали, мамо де,
Че сме имали
Нова градинка, мамо де,
Нова градинка,
Та въ градинката, мамо де,
Та въ градинката
До три ябълки, мамо де,
До три ябълки.
Подъ ябълкитѣ мамо де,
Подъ ябълкитѣ
Червенъ трендафилъ, мамо де,
Червенъ трендафилъ.

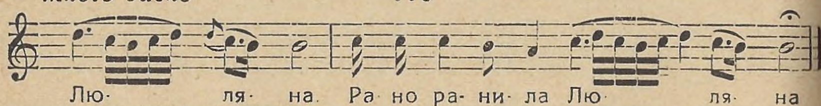

VI. Пѣсни за стопанския животъ.

Рано ранила Люляна.

(Жътварска пѣсень).

Много бавно 110

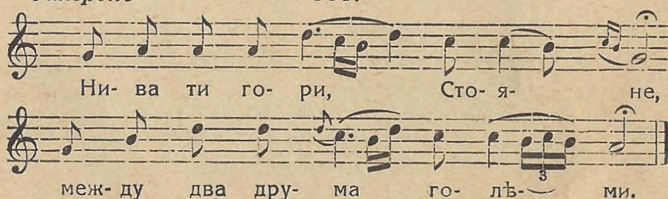

Рано ранила Люляна
Съсъ бѣли менци за вода
На хайдушкото кладенче.
Тамъ заварила Люляна
Сто и петдесеть юнака.
Всички й на кракъ станаха.

Нива ти гори, Стояне.
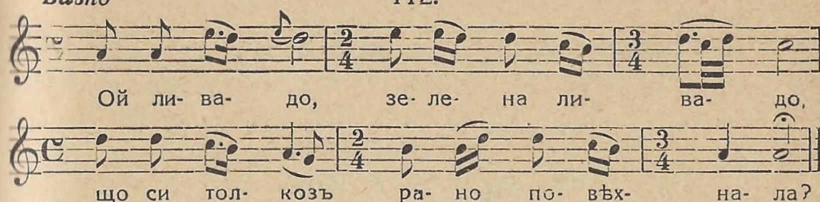
(Жътварска пѣсень).

Умѣрено 111.

—„Нива ти гори, Стояне,
Между два друма голѣми.
Нива ли да ти пожъна,
Тебе ли боленъ да вардя?“
—„Варди ме, мамо, варди ме,
Варди ме да си оздравя.
Днесъ петъкъ, утре сѫбота,
Въ други день — света недѣля,
Събери, мамо, момитѣ
Нивата да ми пожънатъ.“
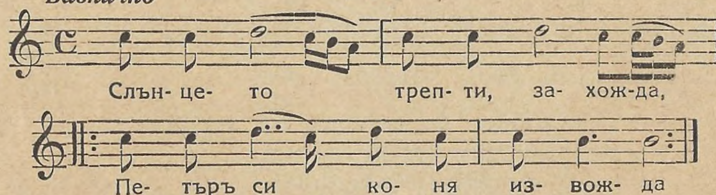
Ой ливадо, зелена ливадо.

— „Ой ливадо, зелена ливадо,
Що си толкозъ рано повѣхнала?
Дали те е по̀паръ попарило
Или те е слана осланила?“
— „Нито ме е по̀паръ попарило,
Нито ме е слана осланила,
Най ме коси Ресимка девойка.
Съ една коса три откоса кара:
Първи откосъ трева детелина,
Втори откосъ кръстати босилекъ,
Трети откосъ бѣлъ червенъ трендафилъ.

Слънцето трепти, захожда.

(Жътварска пѣсень).

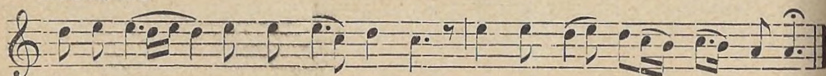

Слънцето трепти, захожда,
Петъръ си коня извожда,
На друго село отива,
Жътвари Петъръ да търси.
Търсилъ ги и ги намерилъ.
На всѣка мома пей даде, (2)
На Неда даде два пея.
Следъ всѣка мома редъ върви,
Следъ Неда вървятъ два реда.

Духни ми вѣтре.

114.

Бавничко

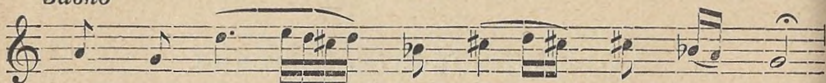
Духни ми, вѣтре ладане,
Разхлади поле широко,
По поле морни жътвари,
Въ планина стари косачи,
Подъ вѣйникъ черни бучкари,
У гора млади козари.
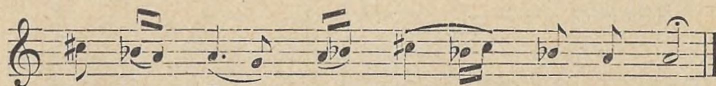
Слънце се снишва да зайде.

(Жътварска пъсень).

115.

Бавно
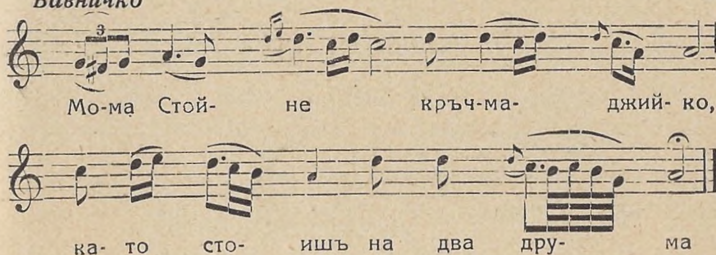

Слънце се снишва да зайде,
Свекъръ Елени говори:
—„Снахо Елено, Елено,
Сведи си клони зелени,
Отвързвай люлка шарена,
Задѣвай мжжко детенце,
Па хайде, снахо, у село
Да готвишъ топла вечера,
Че имашъ много аргати:
Деветь сж сърпа на нива
И деветь коси въ ливади,
Деветь мотики у лозе
И деветь ткали въ избата.

Лично стадо.

116.
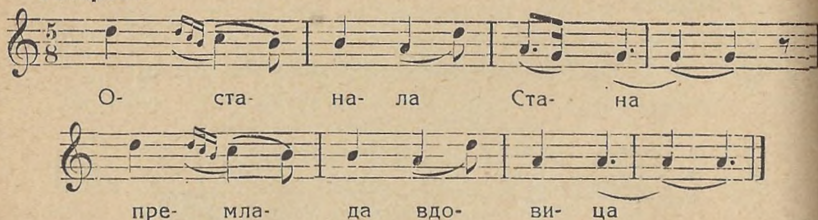
Бавничко

— „Мома Стойне кръчмаджийко,
Като стоишъ на два друма, (2)
На два друма на раздрума,
Не видѣ ли тукъ да мине,
Тукъ да мине мойто стадо?“
— „Ой юначе непознати,
Тука вървятъ много стада,
Твойто стадо не познавамъ.“
— „Мари Стойне кръчмаджийко,
Мойто стадо твърде лично,
Твърде лично и прилично:
Напреде му старъ кехая,
Подиръ него вакълъ овенъ,
Вакълъ овенъ съ вити рога,
Рогове му позлатени,
На рогове две ябълки,
На шия му меденъ звънецъ.“
А Стойна му отговаря:
— „Бре юначе, младъ юначе,
Заминаха вчера заранъ,
Вино пиха вѣресия,
Пушки залогъ оставиха,
Като минешъ да ги платишъ.“

Овчарката Стана.

117.
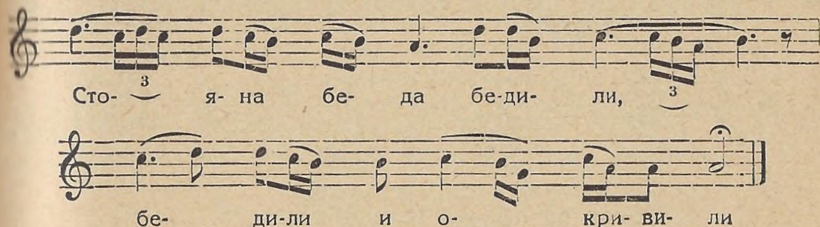

Останала Стана
Премлада вдовица, (2)
Млада овчарица.
Не чудятъ се Стани
Какъ е останала
Премлада вдовица,
Най се чудятъ Стани,
Кой ще й остриже
Сиво — бѣло стадо.
Премѣни се Стана,
Налѣ юзъ ракия,
Па калеса Стана
Всичкитѣ овчари.
Току не калеса
Сиракъ чуждинъ Петко. (2)
Той самси отиде.
Па сж си застригли
Подъ орѣхъ на сѣнка.
Кой двеста остриже,
Кой двеста, кой триста,
Сиракъ чуждинъ Петко
Самси седемстотинъ.
Всичкитѣ рекоха:
Хайде нека Петко
Сайбия имъ стане.

Стояна беда бедили.

118.

Бавничко

Стояна беда бедили,
Бедили и окривили, (2)
Та го въ тъмница запрѣли.
Седѣлъ е Стоянъ, седѣлъ е,
Седѣлъ е деветь години.
Заржча Стоянъ, поржча
По хора, по пазаркати:
—„Де да е мама, да дойде
Кавала да ми донесе,
Югича*) да ми доведе.“
Ка е разбрала майка му,
Тя му е взела кавала
И му повела югича,
Па на тъмница отишла,
Стояну дала кавала.
Стоянъ въ тъмница засвири,
Югича отвънъ заигра,
На къмъ българи на-дѣсно,
На къмъ турцитѣ на-лѣво.
Турцитѣ турски гълчали,
А българитѣ — български:
Да е хайдутинъ младъ Стоянъ,
Югича не би изучилъ
На кавалъ да си играе.
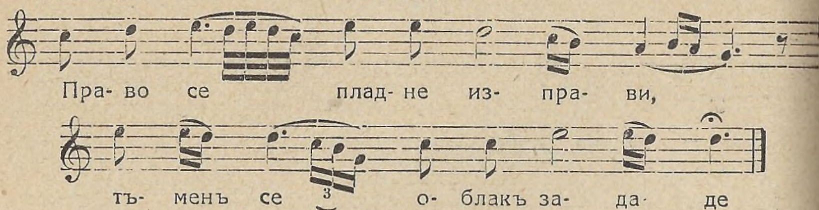
---

*) югичъ = овенъ.

Тъменъ се облакъ зададе.

(Жътварска пѣсень).

Бавничко 119.

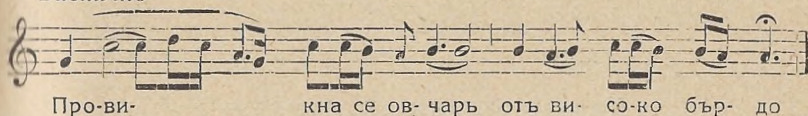

Право се пладне изправи,
Тъменъ се облакъ зададе, (2)
До два го орла водѣха.
Вдовица снопе събира,
Тя на орлове думаше:
—„Орлове черни галуни,
Я си поспрете облака
Да си снопитѣ събера,
На кръстци да ги направя.“
Орлове думатъ вдовици:
—„Вдовице, млада вдовице,
Ти си снопитѣ събирай,
Ний ще си минемъ, заминемъ
На Иринъ-Пиринъ планина,
Дето си Стоянъ пладнува,
Пладнува Стоянъ, мандрува,
Тамъ ще да грѫмнемъ, да трѣснемъ.“
Орлове облакъ повели,
Повели, че го завели
Надъ Стоянова кошара.
Стоянъ се моли орлове:
—„Облака назадъ върнете,
Че ми е голо стадото,
Че ми сѫ малки агънца.“
Рукнали силни дъждове,
Забили страшни грàдове.
Да знае Стоянъ, да помни,
Кога орлета вземаше,
Че имъ ноктитѣ чупѣше,
Съ сини ги синца нижеше,
На гайдата ги кичеше.“

Провикна се овчарь.

(Жътварска пѣсень).

120.
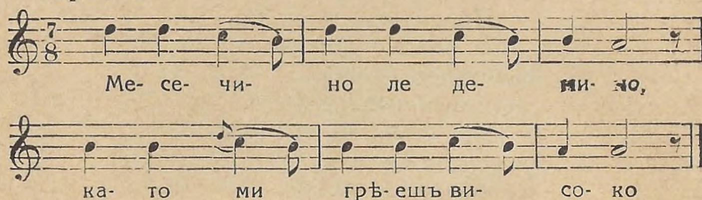

Провикна се овчарь
Отъ високо бърдо:
—„Пладнувай, девойко,
Че е пладне дошло
И доилно време,
Дошло и минало."
—„Не лъж' ме овчарко,
Че мома си знае,
Кога пладне дойде,
Кога пладне дойде
Сѣнка подъ снопъ пада,
Сърпътъ почернѣе,
Нивата полѣгне,
Буренътъ повѣхне.
Слезни, слезни, овчарь
Да се наджънваме.
Ако ме наджънешъ,
Сама ще ти дойда,
Ако те наджъна,
Стадо ще ти взема."
Па е слѣзалъ овчарь
Отъ високо бърдо,
Па запладни стадо
Подъ високо дърво,
Подъ дебела сѣнка
При студена вода.
Па отиде овчарь
На голѣма нива
Та се наджънвали
Съсъ руса девойка.
Хитра била мома,
Ржкойки крадѣла,
Снопи привличала,
Та го наджънала.

Тежка кирия да каратъ.

121.

Бързичко
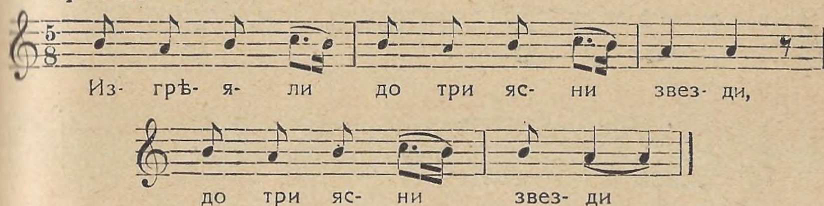

Месечино ле денино,
Като ми грѣешъ високо,
Видишъ ли доле широко,
Видишъ ли огънь да гори?
Край огънь седятъ овчари,
Овчари и говедари.
Тѣ се изуватъ, обуватъ
И се за далекъ канѣха,
Тежка кирия да каратъ:
За моми златни вретена,
За булки писани хурки,
За момци медни кавали,
За дърти старци лулички,
А за бабички махалки.

Изгрѣяли до три ясни звезди.

122.
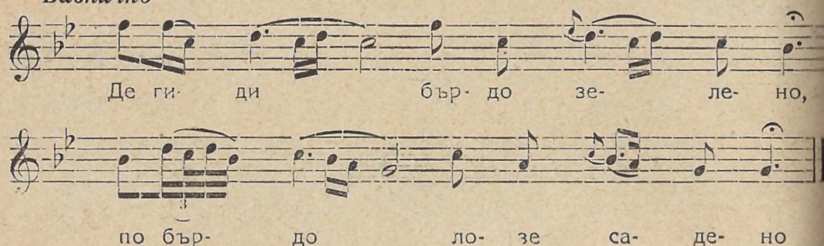
Бързичко

Изгрѣяли до три ясни звезди:
Първа грѣе горе надъ селото,
Втора грѣе срещу средъ селото
Трета грѣе доле подъ селото.
Хемъ си грѣятъ, хемъ се Богу молятъ:
—„Дай ми, Боже, овчаря да взема,
Че обичамъ рано да ме буди,
Да ме буди, ведро да му мия.“
Щото грѣе срещу средъ селото,
Хемъ си грѣе, хемъ се Богу моли:
—„Дай ми, Боже, орача да взема,
Че обичамъ рано да ме буди,
Да ме буди, на жетва да ида.“
Щото грѣе доле подъ селото,
Хемъ си грѣе, хемъ се Богу моли:
—„Дай ми, Боже, коларя да взема,
Че обичамъ рано да ме буди,
Да ме буди, кола да му впрѣгамъ.“

Лозе безъ стопанинъ.

123.
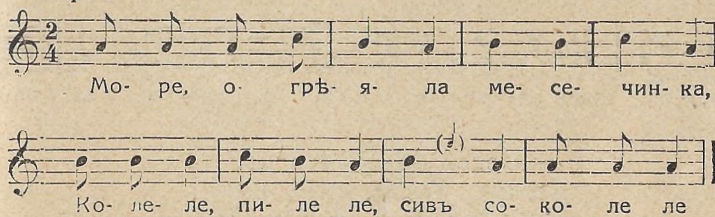

Де гиди бърдо зелено,
По бърдо лозе садено,
Изъ лозе ходи Драгана,
Изъ лозе ластаръ кършеше,
Баща си люто кълнѣше:
—„Пусто остало лозето,
Кога си нѣма сайбия
Да го покърши, повърши,
Повърши още прекопа.“
По края ходи овчарче,
Сиво си стадо мамѣше
И си Драганки думаше:
—„Драгано, мома хубава,
Като си нѣма сайбия,
Ѧзъ да му стана сайбия.“

VII. Пѣсни за всѣкидневни и родителско-семейни отношения.

Хорото.

124.

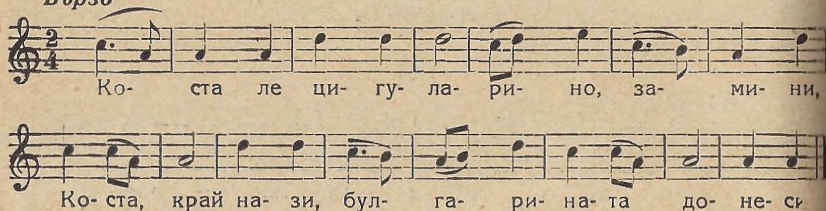
Море, огрѣяла месечинка,
Коле ле, пиле ле, сивъ соколе ле.

Море, да погрѣе още малко,
Море, да видиме, да чуеме,
Море, чийо хоро най-хубаво,
Море, най-хубаво, най-гиздаво.
Море, на невѣсти най-хубаво,
Море, съ пречелници заградено.
Море, на момитѣ най-хубаво,
Море, съсъ коцаци заградено
Море, и съсъ китки доградено.
Море, ергенското най-хубаво,
Море, отъ кавали заградено.

Лекичко да си потропа.

(Пѣе се на хоро).

125.

—„Коста лецигуларино,
Замини, Коста, край нази,
Булгарината*) донеси, (2)
Коста ле, да ни посвиришъ,
Коста ле да поиграемъ (2)
Изъ нашто ново сайванте, (2)
Що сме го потомъ правили.“
Станка Стояну думаше:
—„Стояне, вѣренъ стопане,
Я дай ми изинъ**), Стояне,
Лекичко да си потропна
Изъ нашто ново сайванте.“
Стоянъ на Станка думаше:
—„Станке ле, вѣрна стопанке,
Тропни си, мари миличка,
Както 'га бѣше момичка,
Момичка, още мъничка.“

---

*) булгарина = тамбура.
**) изинъ = позволение.

Честита била Елена.

(Пѣе се на хоро).

126.

Бързо

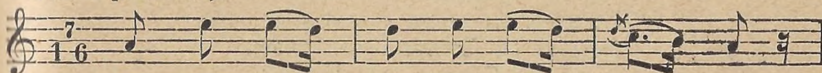

Мома Елено, Елено,
Честита била Елена (2)
Съсъ деветина братенца.
Кой отъ дек' иде, Елено,
Всѣки Елени донася:
Кой чехли, кой поместеве.*)
Марко на пазаръ отважда,
Закарва бѣла пшеница,
Закарва да я продава,
Па на Елена говори:
—„Моме, сестрице Еленке,
Що да ти купя отъ пазаръ?"
Елена Марку говори:
— „Бае ле, Марко, бае ле,
Отъ всичко сте ми купили,
Купили, та съмъ съдрала,
Само ми не сте купили
Два ножа въ една кания
Съсъ позлатени синджири."
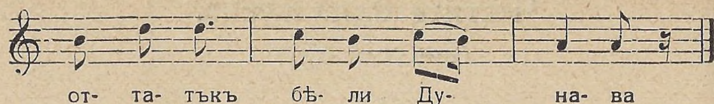
Преженване.

127.

Като ръченица

*) Поместеве = обувки.
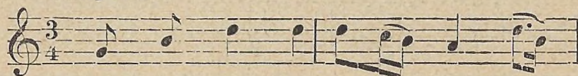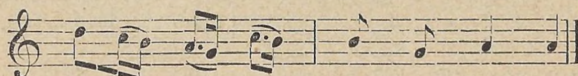

Стоянъ събира говеда
Оттатъкъ бѣли Дунава.
Отседна Стоянъ, отседна
У Николови на конакъ.
Николчо има две щерки:
По-стара Неда девица,
По-млада Кула подевка.
Стоянъ си Кула хареса,
Хареса и поиска я,
Поиска и дали му я.
Три дни сѫ яли и пили,
Голѣмъ сѫ годежъ правили
И за сватба сѫ думали.
Стоянъ си тръгва, отива
Дома за сватба да справя
И Кула си го изпраща.
Кула се дома завърна,
Па си на Неда говори:
—„По-стара Недо девице,
Я ми помогни въ дарове,
Че ми сѫ много сватове,
А ми сѫ малко дарове.“
Неда ѝ жално продума:
—„Пусти да сѫ ти дарове!
Едната сестра имаше
И нея ще да прежениш.“
Кула на Неда говори:
—„По-стара Недо девице,
Кога ми дойде сватбата,
Облечи моя премѣна,
Та се хубаво докарай,
Та си посрѣщни младъ Стоянъ.
Ситенъ си хода заходи,
Мрено си Стоянъ погледни,
Дано си Стоянъ не познай,
Че му е либе мѣнено.“

Моминъ законъ.

128.

Умѣрено
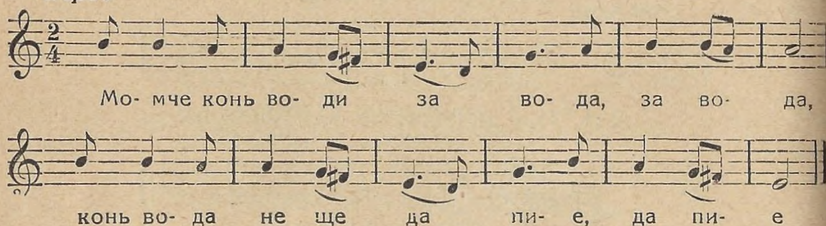

—„Добре, Добре, сине Добре,
Като ходишъ въ чуждо село, (2)
Че знаешъ ли моминъ законъ?“
—„Не знамъ, не знамъ, стари тейно,
Ако знаешъ, научи ме.“
—„Катъ отивашъ въ чуждо село,
На портитѣ катъ похлопашъ,
Коя тебе конь поеме,
Конь поеме, въ кѫщи вкара,
Тя е твойта балдъзичка.
Коя тебе столъ подаде,
Столъ подаде, софра сложи,
Софра сложи, пита счупи,
Тя е твойта годеница,
Годеница, палавница.

Конь вода не ще да пие.

(Пѣе се на хоро).

129.

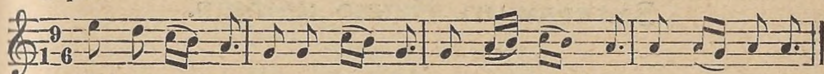
Момче конь води за вода,
Конь вода не ще да пие.
Разгледа нагоръ, надоле,
Съгледа нова градина
И вѣвъ градина калина.
На одъръ Пена седѣше,
Ситенъ си ржкавъ шиеше,
Съсъ коприна го сновѣше,
Съсъ сухо злато пълнѣше.
Гражданче Пени думаше:
—„Момиче Пено, момиче,
Я кажи, Пено, майци си,
Че азъ ще, Пено, да дойда,
Армаганъ ще ти донеса,
Армаганъ — чехли червени
И у чехлитѣ тенеке.
Лѣтоска ще се любиме,
Ná есень ще се вземеме."

Откраднната мома.

(Пѣе се на хоро).

130.

Бързо

Цвѣтице ле, мома Цвѣто,
Мома Цвѣта хоро води,
Левентъ Стоянъ на опашка,
Па се свива и превива
Да цѣлуне мома Цвѣта,
А Цвѣта му говорѣше:
— „Недей, недей, левентъ Стоянъ,
Че ще видятъ мои братя.“
— „Дай ми, Цвѣто, отъ цвѣтето.“
— „Не давамъ ти, левентъ Стоянъ,
Мама ми е китка брала,
Корени е преброила,
Листата е подписала.“
— „Ще те крадна, мома Цвѣто.“
А Цвѣта му говорѣше:
— „Азъ си спавамъ у градинка,
У градинка подъ ябълка
Между мои деветь сестри,
Деветь сестри, деветь братя.“
Кога било по вечера,
Легнала е мома Цвѣта.
Прекачи се левентъ Стоянъ,
Открадна си мома Цвѣта.
Изнесе я на полето,
Пакъ се Цвѣта не събужда.
Отдалекъ иде и вика:
— „Брей овчари, мой другари,
Я свъртете сиво стадо,
Напълнете ведро млѣко
Да баняме мома Цвѣта,
Дано би се събудила.“

Запладнилъ Нанко шилета.

(Пѣе се на нива).
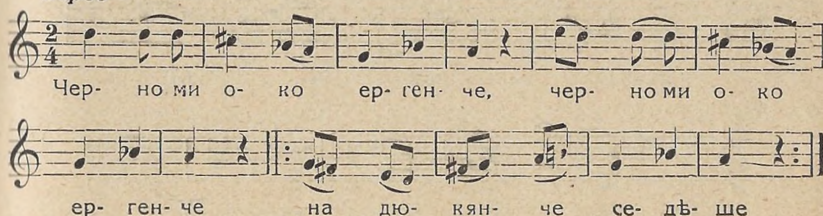
131.

Запладнилъ Нанко шилета
На врѣхъ на Стара-планина
Подъ столовато орѣхче,
Па легна Нанко, та заспа.
Дружина Нанка будѣха:
—„Я стани, Нанко, я стани,
Да видишъ чудо голѣмо:
Извидрила се планина,
Види се горе и доле,
Види се лозе Лалино.“
Лала изъ лозе ходѣше,
Черно си грозде берѣше.
Коситникъ ѝ се лъщѣше
Като по Дунавъ ледове,
Забрадка ѝ се бѣлѣе
Като по Дунавъ вѣтрило.
Нанко дружина послуша,
Па стана Нанко, отиде,
Та па си Лалка улови,
Улови и я поведе
На това търло голѣмо,
Та си се двама вѣнчали.

На̀ ти, мале, отмѣна.

132.
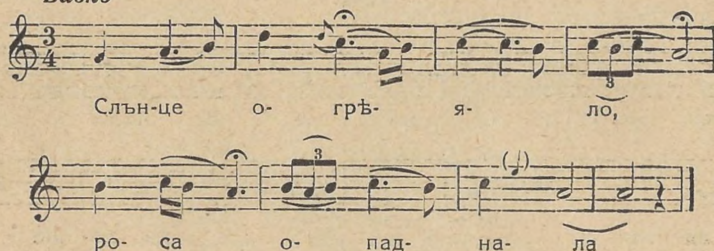

Черно ми око ергенче
На дюкянче седѣше,
Съ ябълка си играше,
Па на мома думаше:
—„Прийди, моме, пристѫпи,
Вземи златна ябълка."
Прийде мома, пристѫпи,
И взе златна ябълка.
Той я хвана за рѫка,
Та я дома заведе, (2)
Та я майци предаде:
—„На̀ ти, мале, отмѣна,
Тейно бѣла премѣна,
Брату китка зелена,
Сестра тънко плетене."

Мома му пристанала.

(Пѣе се на нива).

133.
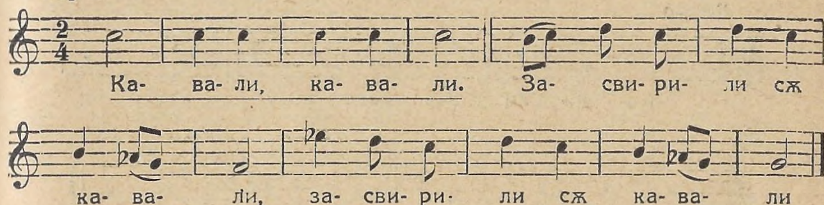

—„Слънце огрѣяло,
Роса опаднала,
А ти шилигарко
Още на леглото,
Дали боленъ лежишъ
Или боленъ гледашъ?"
Овчарь мами дума:
—„Мамо, мила мамо,
Нито боленъ лежа,
Нито боленъ гледамъ,
Снощи ми се, мамо,
Мома пристанала, (2)
На ржка заспала.
Мило ми е, мамо,
Да си я събудя
И по-мило ми е
Да си я оставя."

Засвирили сѫ кавали.

(Пѣе се на хоро).

134.

Бързо
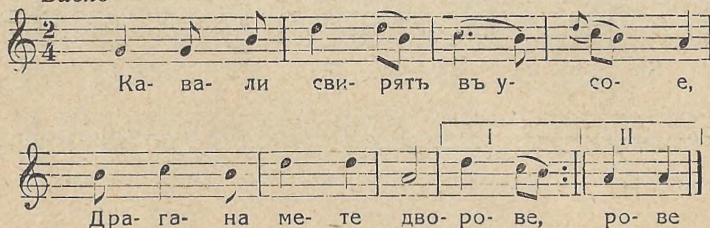

Кавали, кавали.
Засвири ли сѫ кавали.
Не ми сѫ били кавали,
Най ми сѫ били пиенци.
Пиенци наредъ седѣха,
Червено вино пиеха,
Малка имъ мома служеше.
Всѣкиму чаша долива,
Стояну чаша прелива.
Стоянъ се чудомъ почуди,
Дали чашата да вземе
Или момата да хване.
Самси се Стоянъ съ умъ побѝ,
Самси си себе умъ даде:
И дома вино червено,
И дома чаша сребърна,
Малка си мома нѣмаме,
Азъ ще момата да взема.

Кавали свирятъ въ усое.

(Пъе се на хоро).

135.

Кавали свирятъ въ усое,
Драгана мете дворове.
Ка зачу Гана кавала,
Хвърлила майци метлата:
— „Я нà ти, мамо, метлата,
Ти да дометешъ дворове, (2)
Тейно да срине торове.
А пъкъ азъ, мамо, да ида,
Да ида, мамо, да видя,
Да видя, мамо, кой свири.
Ако ми бѫде милъ братецъ,
Надай се, мале, чакай ме
Надвечерь съ кошникъ ягоди.
Ако е, мале, либето,
Ти ми се надай напролѣть,
Напролѣть съ мѫжко детенце.“

Излъганата Марийка.

(Пѣе се изъ пѫтя — на връщане отъ нива).

136.

Като маршъ
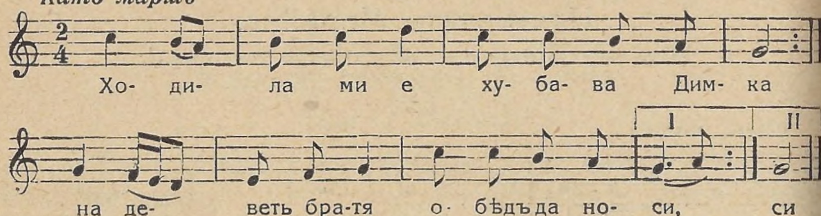
Ма- рий- ка да- ри тъ- че- ше,

тъ- че Ма- рий- ка и пла- че, и пла- че

Марийка дари тъчеше,
Тъче Марийка и плаче.
Буля калина думаше:
—„Мълчи, калино, не плачи!
Дали ти нишки сбъркани,
Дали ти кросно превито,
Или ти й бърдо пребито?“
Марийка дума буля си:
—„Да кажа, да те не лъжа,
Мене май мама сгодила
За сливенския войвода.
Войвода хаберъ провожда:
'Ко се Марийка не вѣрва,
Да ми не зема мѣната
Три юза гривни на рѫце
И деветь юза жълтици.
Мене ме овчарь излъга
За една хурка писана.“

Откраднната отъ цигани.

(Пѣе се изъ пѫтя — на връщане отъ нива).
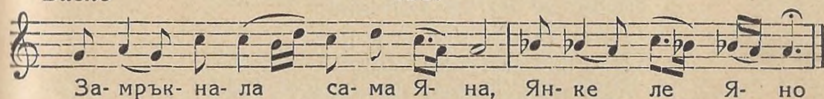

Ходила ми е хубава Димка
На деветь братя обѣдъ да носи, (2)
На деветь братя, десети — баща.
Срѣща ѝ идатъ катунъ цигани,
Катунъ цигани Димка хванали,
Че я завéли много надалечъ,
Та я превели въ друга държава.
Хемъ я водили, хемъ я мѫчили:
Деня я държатъ срещу слънцето,
Нощемъ я държатъ срещу месеца,
Дано почернѣй, дано погрознѣй.
Че се намѣри мѫжко детенце.
Отговаряше хубава Дина:
—„Ой ви ва вази катунъ цигани,
Я хайде, хайде да ви заведа,
Да ви заведа въ нашта държава,
Че тамъ даруватъ хубава дарба."
Че ги излъга хубава Димка,
Че ги поведе черни цигани,
Че ги водила отъ село въ село,
Че си стигнала въ тѣхното село.
Че ги заведе въ бащина плѣвна,
Пъкъ тя замина обѣдъ да проси.
Най-напредъ влезе въ бащини двори.
Нейната майка на двори стои,
На двори стои и жално плаче.
Попитала я хубава Димка:
—„Защо тъй плачешъ, ти стара бабо?"
Отговаряше Димкина майка:
—„Ази си имамъ деветь синове
И една щерка хубава Димка.
Тя се изгуби, откраднаха я.

Днеска се жени нейна акранка, *)
Нейна акранка, наша комшийка.
Въ тѣхнитѣ двори пѣсни се чуватъ,
Ази си слушамъ, за Димка плача...
Таквази бѣше сжщо катъ тебе.
Азъ ще те даря хубава дара."
Че ѝ донесе шити ржкави.
—„Ти да ги носишъ и да поменвашъ."
Жално заплака Димкина мама.
Поела ги е хубава Димка,
Ржкави гледа и жално плаче:
—„Азъ съмъ ви шила, азъ ще ви нося."
—„Защо тъй думашъ, катунъ циганко?"
—„Нали ме видишъ, видишъ познавашъ,
Ази съмъ, мамо, твоето чедо,
Менъ откраднаха черни цигани.
Сега сж, мамо, въ нашата плѣвня."
—„Я хайде, Димке, я хайде, чедо,
Да си запалимъ нашата плѣвня.
Че запалили бащина плѣвня,
Плѣвнята гори, цигани пищятъ.

Замръкнала сама Яна.

(Пѣе се изъ пжтя — на връщане отъ нива).

Бавно 138.
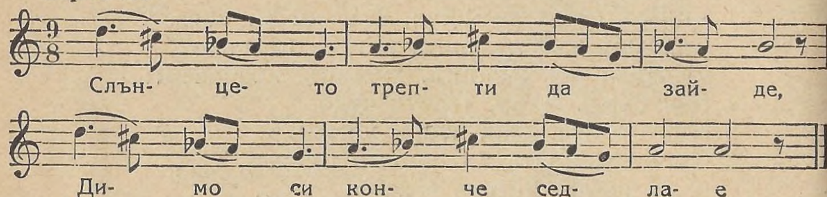

Замръкнала сама Яна
На бащини си кошари
Съсъ брата си храненика,
Че братъ Янки говорѣше:
—„До сега сме братъ и сестра,
А отъ сега първо либе."
Викна Янка, та заплака:
—„Чуете ли, горо, водо,
Land Ematъ ли се братъ и сестра?"
Дочу вода, пресъхнала,
Дочу гора, повѣхнала,
Дочу баща, оглушелъ е,
Чула майка, онѣмѣла.

*) акранка = връстница.

Пада ли му се вѣнчило?

139.
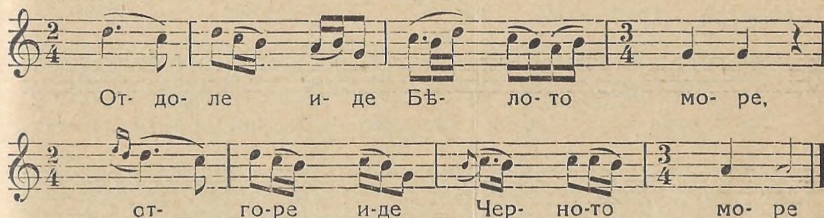

Слънцето трепти да зайде,
Димо си конче седлае,
Че ще да иде, да иде
На Светогорски манастиръ
Да пита Димо попове,
Попове, още владици,
Пада ли му се вѣнчило
Съсъ чичова му Тодорка.
Попове Диму говорятъ:
—„Я иди, Димо, на нива,
Запали свѣщи лоени
На четиритѣ кюшета,
Па влѣзни, Димо, въ срѣдата.
Ако те пламъкъ не стигне,
Ще ти се падне да вземешъ
Чичовата ти Тодорка.

Коя е майка, все е хубава.

140.

Бавничко
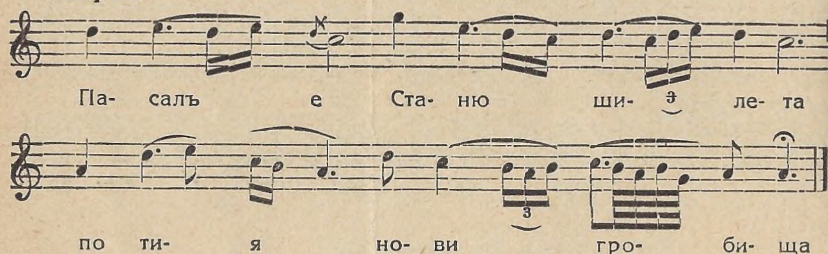

Отдоле иде Бѣлото море,
Отгоре иде Черното море,
На срѣдъ ми бѣше златна гемия,
У гемията педесе души,
Татаре, мале, та па джелати.
Та каратъ, мале, синджири роби:
Първия синджиръ отборъ юнаци,
Втория синджиръ сѐ млади булки,
Децата, мамо, отдѣлно бѣха.
Едно отроче день и нощь писка,
День и нощь писка катъ люта змия
И като пищи, това си казва:
— „Моята майка най-хубавата."
Изкарали сж младитѣ булки,
Преведоха ги една по една.
Най-подиръ иде грозна циганка
И то се лепна право на нея.
Коя е майка, все е хубава!

Майка мащеха.

141.
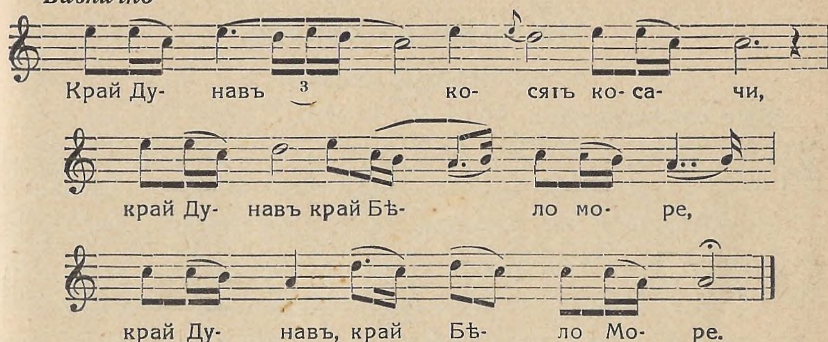
Умѣрено

Пасалъ е Станю шилета
По тия нови гробища.
Засвири Станю съ кавала,
Нѣщо се подземъ обади;
Кака му снаха Петрия
Тя се на Станя обади:
—„Станю ле, какинъ деверко,
Ожени ли се бая ти,
Добра ли му е булката,
Гледа ли добре децата?“
—„Како ле, како Петрио,
Байко Стоянъ се ожени,
Добра си булка доведе,
Децата, како, не гледа“.

За майка си.

142.

Край Дунавъ косятъ косачи,
Край Дунавъ, край Бѣло-море.
По малко трева косѣха,
По-много Дунавъ гледаха.
По Дунавъ плува гемия
Въ гемия свирка свирѣше,
Друга засвири въ ливади,
Една се друга разбиратъ,
Разбиратъ и разговарятъ:
—Ти ли си, бате Тодоре?
Я постой, бате, почакай
Да ида, бате, на пазаръ,
Да купя мами армаганъ
Две златни влашки ябълки,
Соичка съ бѣло чирене,
Да рѣже мама, да яде.
Какъ сладятъ мами ябълки,
Тъй слади мене отъ мама."

Не може да свикне.

143.

Като пайдушката

Пѣй- те ми, пѣй- те, пи- лен- ца,

дор- де сте дреб- ни подъ ма- ма

Пѣйте ми, пѣйте, пиленца,
Дорде сте дребни подъ мама,
Дорде не сте ми хвръкнали,
Далечъ отъ мама кацнали.
И азъ кога бѣхъ при майка,
Кждето ходѣхъ, все пѣехъ.
Отъ какъ ме мама ожени,
Кждето ходя, все плача:
Не мога да се науча
По новоселски улици
На геранъ вода да вадя,
Брѣзи биволи да поя,
Въвъ легенъ ризи да пера,
На синджиръ да ги простирамъ.

Старъ съпругъ.

(Пѣе се на хоро).

144.

Бързо
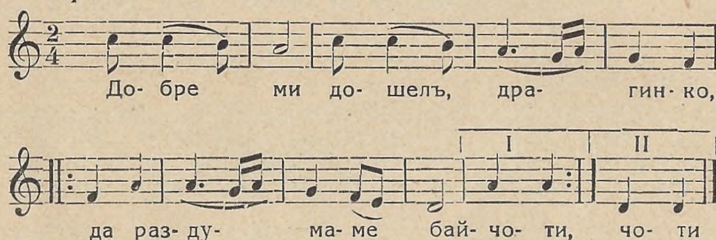
Сла-вей-че пѣ-е, ма-ле ма, въ дъл-бо-ки до-ли,
въ дъл-бо-ки до-ли, ма-ле ма, въ тъм-ни у-со-и.

Славейче пѣе въ дълбоки доли,
Въ дълбоки доли, въ тъмни усои.
Не било славей, най било Радка,
Най било Радка, Радка чичова.
Пешкири пере, ресни имъ суче,
Суче, пресуква, майка си кълне:
Да не харосашъ, да не прокопсашъ,
Че н'си ме дала дето съмъ щѣла,
Най си ме дала на лудо-младо,
На лудо-младо, на бѣлобрадо.

И птичката е мъничка.

(Пѣе се на хоро).

145.

Добре ми дошелъ, драгинко,
Да раздумаме байчо ти,
Че сме се снощи карали
И грозни думи думали.
Че той ми рече, драгинко:
— „Иди си, Донке, у дома,
Че си ми още мъничка,
Не можешъ деца да гледашъ."
А азъ му рекохъ, драгинко:
— „И птичката е мъничка,
И тя си гнѣздо завива,
Сини яйчица нанася,
Пъстри пиленца измѫтва,
Храни ги да ги отхрани,
И ги по гора разпраща
Да ставатъ бащи и майки."

Ергенъ и вдовецъ.

(Пѣе се на хоро).

146.

Бързо

Съ- бра- ли ми се ер- генъ
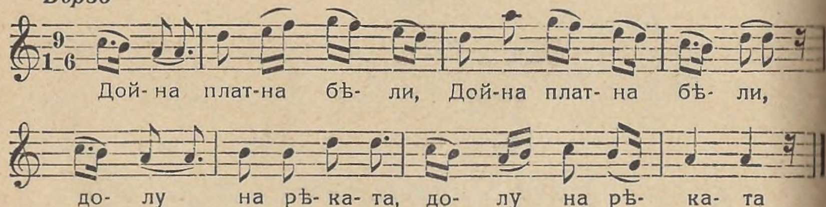
и вдо- вецъ, ер- генъ и вдо- вецъ

Събрали ми се ергенъ и вдовецъ
Да си надхвърлятъ дърво високо.
Който надхвърли дърво високо,
Той ще да вземе хубава Яна.
Ергенъ си хвърли, не надхвърли го,
Вдовецъ си хвърли, хвърли надхвърли.
Той ще си вземе хубава Яна.
Янка си плаче, вдовецъ не рачи.
—„Нѐща го, мамо, какъ да го взема?
Вдовецъ е, мамо, слана есенна;
Сланата пада, цвѣтето пари.
Ергенъ е, мамо, роса пролѣтна;
Росата пада, цвѣтето цъвти.“

Мома и вдовица.

(Пѣе се на хоро).

147.
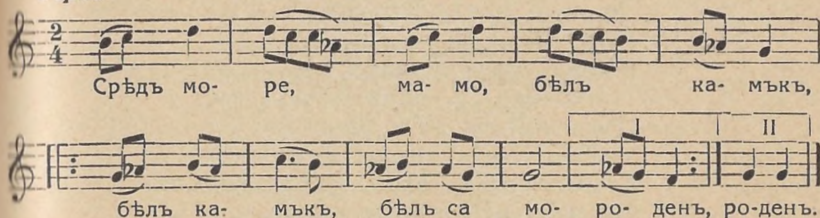

Дойна платна бѣли
Долу на рѣката.
Овчарь по брѣгъ ходи,
Съ меденъ кавалъ свири, (2)
Кавалъ Дойни дума:
— „Дойне, обърни се,
Дойне, да те видя,
Лицомъ да те видя,
Листомъ да те пиша,
Та да те изпратя
Долу въ Цариграда,
Че Цариградъ гори.
Че го й запалила
Мома въ жалбитѣ си, (2)
Че е вдовецъ взела.
А го й угасила
Вдовица въ радости, (2)
Че е ергенъ взела.“

Младоженецъ войникъ.

(Пѣе се на хоро)

148.

Срѣдъ море, мамо, бѣлъ камъкъ,
Бѣлъ камъкъ, бѣлъ самороденъ.
На камъкъ лоза зелена
Червено грозде родила.
Млади го моми берѣха,
Млади го момци носѣха,
Носѣха, та го тъпчеха,
Ала отъ него не пиятъ.
Млади го булки пиеха,
Да ставатъ трудни, неволни.
И Стоянова майчица
И тя отъ винце сръбнала;
Станала трудна, неволна,
Родила сина Стояна.
Скришомъ му правѝ питата,
Ала сватбата не можѐ.
Дръннали гайди, цигулки . . .
Днеска се Стоянъ ожени
Утре му книга пристигна
Стоянъ на война да иде.
Нали му й младо булчето,
Мило му й да го остави,
По-мило да го поведе:
Въ аскера вѣра всѣкаква,
Турци, майно ле, българи
И трета вѣра — цигани.
Стоянъ мами си продума:
—„Майно ле, стара майчице,
Азъ ще се моля на тебе,

Пъкъ ти се моли на тате,
Тате на война да иде,
Отмѣна да ми отмѣни
Баремъ едничка година,
'Ко не едничка, половинка,
Че ми е младо булчето,
Мило ми й да го оставя."
Мама Стояну думаше:
„Молихъ се, мама думахъ му,
Пъкъ той ми рече баща ти:
—„Ази съмъ, бабо, старъ човѣкъ,
Старъ човѣкъ, бабо, старъ запрѣлъ,
Не мога на пѫть да вървя,
Камо ли конче да карамъ
И съсъ войската да вървя.". .
Стоянъ на Радка продума:
—„Да станемъ рано въ пондѣлникъ
Войнишки дрехи да сберешъ,
Че азъ ще войникъ да ида."
Булче му хитро, разумно,
Станало рано въ пондѣлникъ,
Войнишки дрехи събрало,
Че влѣзна въ равни градини,
Че набра китки всѣкакви,
Направи китка смѣсена,
Че при Стояна отиде
И на Стояна продума:
—„На ти, Стояне, тазъ китка,
Дене я носи на глава,
Презнощь я слагай на роса.
Когато китка повѣхне,
Тогава ще ми й годежа".
Извади пръстенъ отъ рѫка
И на Стоянъ го подаде.
—„Нà ти, Стояне пръстена,
Носи го и го погледвай,
Кога му камъкъ излети,
Тогава ще ми ѝ сватбата."
Носи го Стоянъ, гледа го
Цѣли ми деветь години.
На десетата година
Смѣсена китка повѣхна,
Камъкъ отъ пръстенъ излетѣлъ.
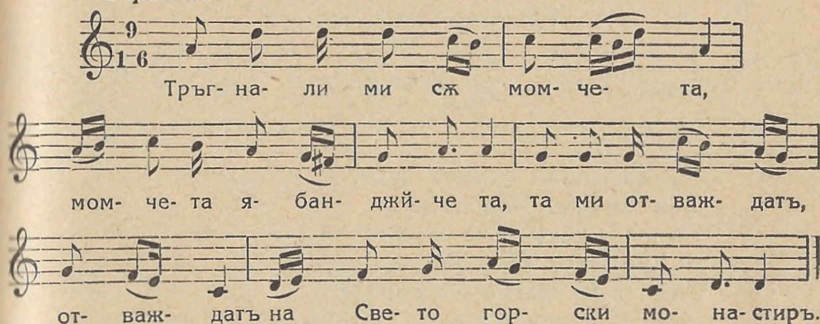
Стоянъ усърна, повѣхна.
Царица дума Стояну:
—„Стояне младо войниче,
Деветь години слугувашъ,
Кѫдето ходишъ сѐ пѣешъ,
Защо си сега кахъренъ?„
Стоянъ царици продума:
Когато на пѫть потеглихъ,
Булче ми китка подаде
И това всичко разправи:
Кога ми китка повѣхне,
Тогава ще му й годежа.
Вчера ми китка повѣхна,
Вчера му й било годежа,
Въ недѣля ще му й сватбата.
Азъ ще се моля на тебе,
Пъкъ ти се моли на царя,
Въ отпуска да ме пустнете,
Булчето да си възвърна."
Тѣ си Стояна пустнаха.
Като си Стоянъ потегли,
Като презъ поле вървѣше,
Старецъ на нива орѣше.
Стоянъ на старецъ продума:
—„Помага ти Богъ, старче ле,
Днесъ нали й света недѣля,
Що си на нива излѣзълъ
Черни угари да орешъ?"
Старецъ на Стоянъ продума:
—„Азъ имамъ сина като тебъ,
И стана деветь години
Какъ е отъ дома излѣзълъ,
Че той си булче остави,
Днесъ ще му бѫде сватбата.
Ази на нива излѣзохъ
Черни угари да ора,
Кахъра да си разтуша."
Стоянъ си пѫтя продължи
И край чешмата той мина.
Баба на чешма седѣше,
Кирливи ризи перѣше.
Стоянъ баби си продума:
—„Помага ти Богъ, бабо ле,

Днесъ нали й света недѣля,
Що си на чешма излѣзла
Кирливи ризи да перешъ?“
— „Азъ имамъ сина като тебъ,
И стана деветь години
Какъ е отъ дома излѣзълъ,
Днесъ му се жени булчето,
Жалъ ми въ село да бѫда.“
Стоянъ си въ село влизаше
И се на сватба отбива,
На край трапеза поседна,
Почнаха кръсть*) да събиратъ.
Нали е Стоянъ младъ войникъ,
Че той си пари нѣмаше,
И той си пръстенъ извади,
Пръстена, бре, вѣнчалния,
На булка кръстъ го той пусна.
Кога сѫ кръста събрали,
На младо булче поднели,
Булче си кръста приема,
Приема и преброява.
Кат' си пръстена намѣри,
Викнала и заплакала:
Какво си чудо направихъ,
Деветь съмъ годинъ чакала
И още деветь да чакахъ...
И си нанавънъ излѣзла,
И при трапеза отиде.
Редомъ трапеза гледала,
Накрай Стояна видѣла.
При Стояна си отиде,
Три му поклона направи
И си се викомъ провикна:
— „Ой ми ва вази сватбари,
Сватбари, нови кумове,
Сватбата Иванчовата,
Булката Стоянчовата.“

*) кръстъ = събирането пари въ чаша за невѣстата.

Ганчо сиракътъ.

149.
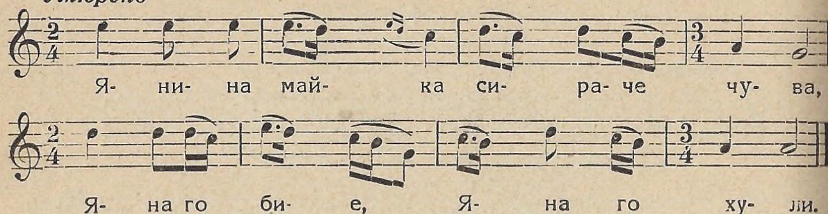

Тръгнали ми сж момчета,
Момчета ябанджийчета,
Та ми отваждатъ, отваждатъ
На Светогорски монастиръ.
Кога край Гьопса*) отишли,
Гьопсата мжтна дотекла, (2)
Дърва, камъни носѣше.
Дружина Ганчу думаха:
— „Нагази, Ганчо, въ Гьопсата!
И да се, Ганчо, удавишъ,
Тебѣ нѣма кой да оплаква, (2)
Че нѣмашъ майка и баща (2)
И нѣмашъ нийде никого.“
Нагази Ганчо Гьопсата.
На Ганча Господь помогна, (2)
Та презъ Гьопсата премина.
Кога на края излѣзе,
Той се назаде обърна:
Мжтенъ ми порой дотече,
Та ми дружина отвлѣче.

---

*) Гьопса = р. Стрѣма.

Майчини клетви.

150.
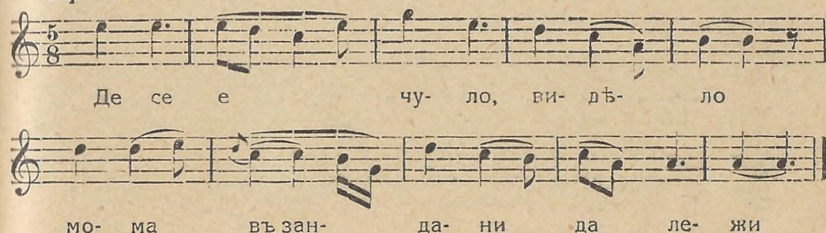

Янина майка сираче чува,
Яна го бие, Яна го хули.
Янина майка Яни говори:
—„Ой Яно, Яно, Яно дъщерко,
Та що ти прави това сираче,
На дворъ го пѫдишъ, хлѣбъ му не давашъ.
Да се оженишъ, хубава Яно,
Да се оженишъ, да се задомишъ,
Но да не родишъ до деветь годинъ,
Дорде не идешъ на Бѣло-море,
Па да си стѫпишъ на мраморъ камъкъ,
Па да си слушашъ какъ риба пѣе,
Какъ риба пѣе и мраморъ дума!
Па да си вземешъ отъ Бѣло-море,
Отъ Бѣло-море бѣло камъче,
Па да го туришъ на клето сърце,
Па да го носишъ деветь месеци,
Тогазъ да родишъ чедо отъ сърце!“
Оженила се хубава Яна,
Оженила се, задомила се,
А не родила до деветь годинъ.
Па се сѣтила майчини клетви,
Та е отишла на Бѣло-море,
Па е стѫпила на мраморъ камъкъ
И е слушала какъ риба пѣе,
Какъ риба пѣе и мраморъ дума.
Па си е взела бѣло камъче
И го турнала на клето сърце.
Денемъ го носи на клето сърце,
Нощемъ го туря у златна люлка.
Та го носила деветь месеци,
Тогазъ добила чедо отъ сърце.

Мома въ тъмница.

151.
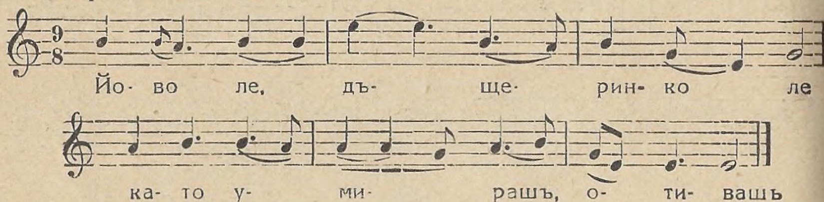
Бързичко

Де се е чуло видѣло,
Мома въ зандани да лежи,
Както е Янка лежала
Деветь години въ тъмница (2)
Заради вѣра христянска.
Янкина майка ходѣше
Около тъмна тъмница.
—„Янчице, моя дъщерьо,
Притажна ли е тъмница“?
—„Деня е, майко, притажна,
Притажна, майко, не толко,
Нощемъ е твърде притажна,
Га се засбиратъ момитѣ,
Момитѣ на попрелкитѣ,
Юнаци на седѣнкитѣ.“

Болна Йова.

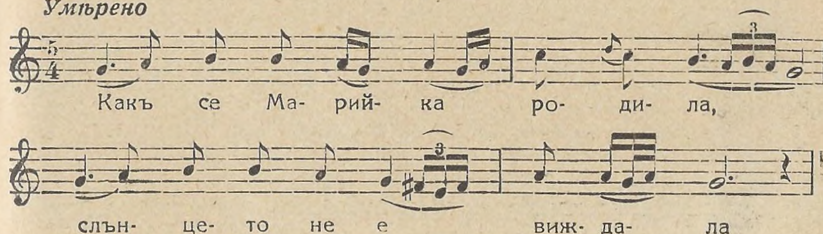
152.

— „Йово ле, дъщеринко ле,
Като умирашъ, огивашъ, (2)
Що ти е мило, най-мило?“
— „Най-мило ми е, мале ле,
Дукатникъ, мале, най ми й милъ,
Дето съмъ ази нашила,
Нашила, ненадѣнала.
Като се върнешъ отъ гроба
Да го, мале ле, закачишъ,
Въ нашата равна градинка,
На наштѣ вишни череши.
Кога си вѣтъръ излѣзе
И дукатника погропне,
А ти, мале ле, ще речешъ
Йова си иде отъ вода.“

Болна сгоденица.

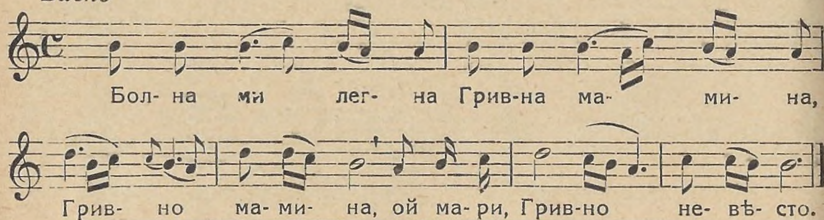
153.

Какъ се Марийка родила,
Слънцето не е виждала, (2)
Слънцето, нито месеца.
Какъ се Марийка посгоди,
Та на разходка отиде,
Тя е слънцето видѣла
И я месеца огрѣя.
Люто я глава заболѣ,
По-люто треска разтресе.
Та сѫ доктори викали.
Доктори френски гълчали,
Че е опасна болестьта.
Марийка това разбрала,
Че ѝ два-три дни живота.
Марийка майци продума:
—„Я излѣзъ, мамо, отгоре,
Та си часовникъ повърни,
Тъй скоро да си не бие,
Че ми се днитѣ скѫсяватъ.“

Гривна невѣста.

154.

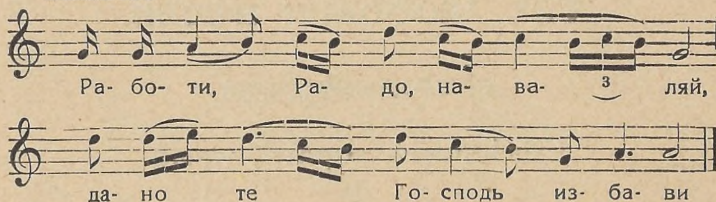

Болна ми легна Гривна мамина,
Гривно мамина,
Ой мари, Гривно невѣсто.
Край Гривна седи Гривнина майка,
Край Гривна седи, леко я пита:
— „Като ми лежишъ, Гривно, година,
Година, Гривно, и половина,
Дохожда ли ти, Гривно, насъне,
Насъне, Гривно, да го сънувашъ?“
— „Дохожда, мамо, мечка стръвница,
И води, мамо, мече стръвниче.“
— „Питай ги, мамо, питай ги душо,
Зиматъ ли злато, злато и сребро
Да даде мама и мойтѣ гримни
И мойтѣ гримни и твойтѣ гримни.“
— „Питамъ ги, мамо, и какъ ги питамъ,
Не зиматъ злато, злато и сребро,
Най-зиматъ, мамо, млади невѣсти.“

Разкаяла се.

155.

Бавничко

—„Работи, Радо, наваляй,
Дано те Господь избави 2)
Отъ тѣзи чужди работи:
Лѣте отъ чужди стърнища,
Есень отъ чужди мелици,*)
Зиме отъ чужди станове,
Пролѣть отъ чужди ржкави."
Рада майци си думаше:
—„Работихъ, мале, наваляхъ,
Не можахъ да се избавя
Отъ тѣзи чужди работи,
Но ще се, мале потурча."
Въ петъкъ се Рада потурчи,
Въ сжбота кадънувала.
Въ недѣля рано станала,
Деветь е хлѣба мѣсила,
Деветь девера изпрати,
Па взела вила на рамо,
Отишла сѣно да пласти.
До пладне пласти и пѣе,
Отъ пладне пласти и плаче:
—„Дей гиди мило българско!
Де има сѣнка дебела
Българки ще я излежатъ,
Де има вода студена
Българки ще я изпиятъ,
Де да е круша садена
Българки ще я изедатъ.
Проклета да е кадъна!"
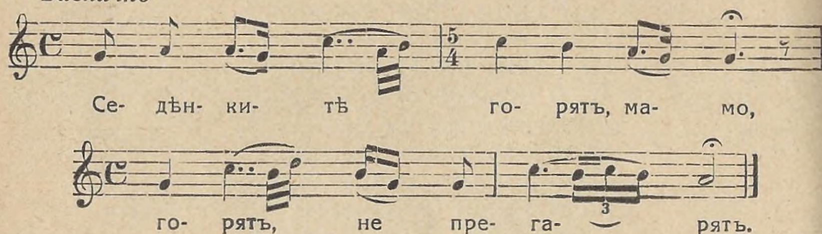
---

*) мелица е уредъ съ който чукатъ грътитѣ.

VIII. Любовни пѣсни.

а) Любовни срещи.

Седѣнкитѣ горятъ, мамо.

156.
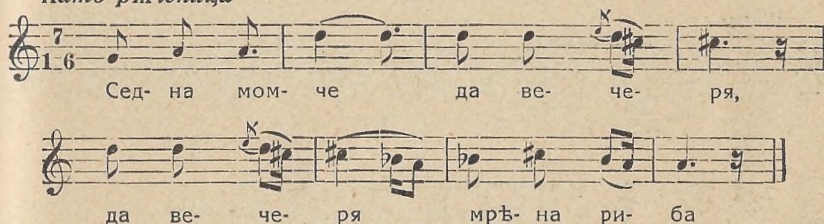

Седѣнкитѣ горятъ, мамо,
Горятъ, не прегарятъ.
Мене мама, мене мама
Въ седѣнка не пуща,
Па ми дума, па ми дума:
—„Вечеряй, па лѣгай?“
Азъ вечерямъ, азъ вечерямъ,
Сърце не вечеря.
Азъ си спавамъ, азъ си спавамъ,
Сърце не заспива.
На седѣнка д' ида, мамо,
Първа да запърва,
Пѣсень да запѣя, мамо
Либе да ме чуе,
При мене да дойде, мамо,
При мене да седне.

Момче се стѣга за седѣнка.

157.

Като ржченица

Седна момче да вечеря,
Да вечеря мрѣна риба.
Па се сѣти за момитѣ,
За момитѣ, за седѣнка.
Па си турна първенъ залъгъ,
Па си спомни първо либе.
Вечеряло, пресѣдало,
Па се дигна отъ сения.
Па отиде въвъ яхъра,
Изведе си врана коня,
Па му турна юзда звезда,
Юзда звезда, синьо седло,
Па се качи на вранъ коня
И отиде на седѣнка.

Комуто либе избѣга.

158.

Бавно

До- ве-че- ра ще да дой- да,

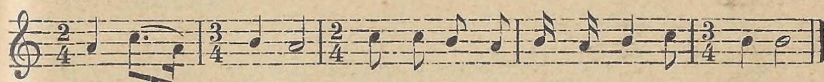
Ра- до ле, бѣ- ла ле кар- лов- ко

Довечера ще да дойда,
Радо ле, бѣла ле карловко,
На весела ти седѣнка.
До тебъ ще, Радо, да седна,
До твойто дѣсно колѣно.
Радо, да не си бѣгала,
Че сме се обзаложили
Деветимата дружина:
Комуто либе избѣга,
Стадото да му раздѣлимъ.

Да кълнеме свинярова майка.

159.

Бавничко
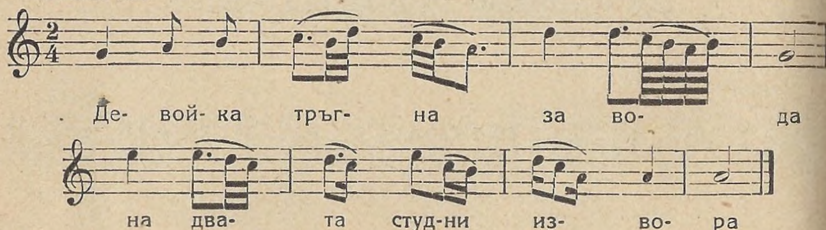

Сбирайте се, сбирайте се
Моми на седѣнка,
Да кълнеме, да кълнеме
Свинярова майка,
Че показа, че показа,
Много жиръ у гора.
Вси свиняри, вси свиняри
Ходиха, дойдоха,
Мое либе, мое либе
Не би да си дойде.
Единъ каже, единъ каже:
Дърво го притисна,
Други каже, други каже:
Мечка го удави,
Трети каже, трети каже:
Ето го че иде.

Девойка тръгна за вода.

160.

Бавничко
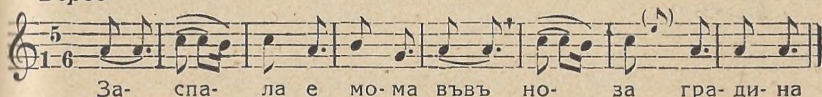

Девойка тръгна за вода
На двата студни извора (2)
Във зелената ливада.
Че си ми срещна либето
Въ долното тѣсно сокаче.
Тѣсно имъ дойде сокаче,
Та нѣма да се разминатъ.
Китчица държи въ ржката,
Спустна се да го закичи.
И той се спустна по нея
Плитчици да ѝ преброи.
До сто си плитки преброи,
На всѣка плитка и алтънъ.
Девойка си се замоли
—„Пустни ме, пустни, юначе,
Майка ме чака у дома
Водица да ѝ занеса."
—„И мене чака майка ми
Снашица да ѝ заведа."

Заспала е мома.

(Пѣе се на хоро).

161.
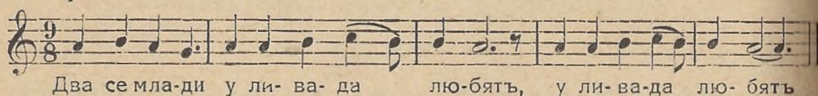

Заспала е мома
Във нова градина, (2)
Подъ жълта латина.
Съгледа я момче,
Зачуди се момче, (2)
Какъ да я събуди.
Усѣти се момче
Какъ да я събуди:
Момче агне хвана,
Въ градина го пустна,
Дано агне блѣе
Мома да събуди.
Колко агне блѣе,
Момата приспива.
Момче славей хвана,
Въ градина го пустна,
Славеятъ да пѣе,
Мома да разбуди.
Славей сладко пѣе,
Мома се успива.
Взе съ дудукъ да свири,
Дано я събуди.
Колко дудукъ свири,
Мома пò заспива.
— „Поспи, поспи, момне,
Поспи, та порасти!"

Два се млади у ливада любятъ.

162.

Бързичко
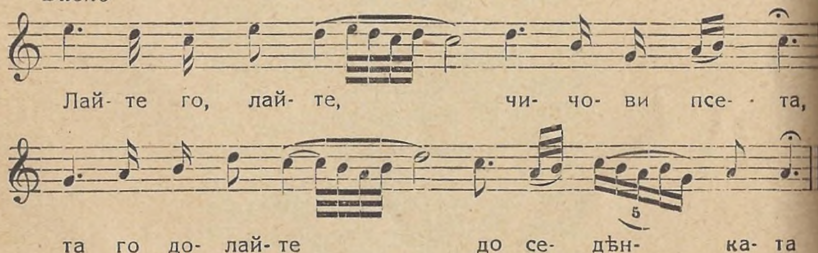

Два се млади у ливада любятъ,
Па си мислятъ никой ги не види.
Видѣла ги зелена ливада,
Па казала на зелена гора,
Гора каже на студена вода,
А тѣ мислятъ никой ги не види.

б) Желани любовни срещи.

Лайте го.

163.

Бавно

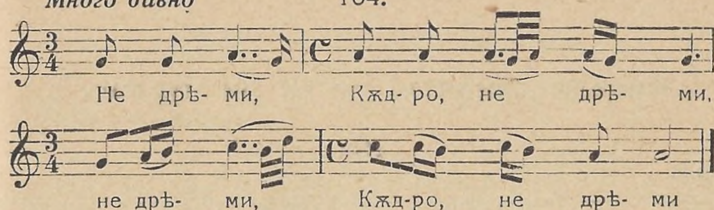

Лайте го, лайте, чичови псета,
Та го долайте до седѣнката.
Ако е младо, насамъ го дайте,
Ако е старо, далечъ гонете.

Не дрѣми, Кждро.

Много бавно

164.
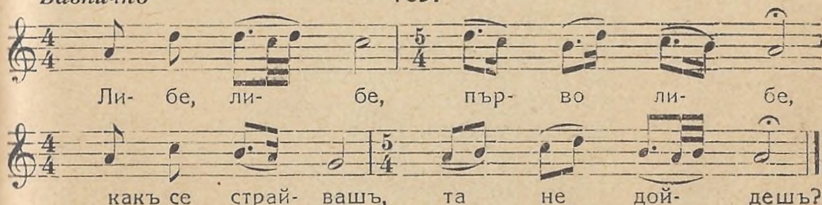

— „Не дрѣми, Кждро, не дрѣми!“
— „Не дрѣма, бае, не дрѣма,
Но ми се мрежатъ очитѣ,
Че съмъ правила седѣнка.
Кола борина изгорихъ,
Мжжко огърле наплетохъ,
Деветь вретена препредохъ
И съмъ си либе чакала.“

Твойто сърце камъкъ ли е?

Бавничко

165.
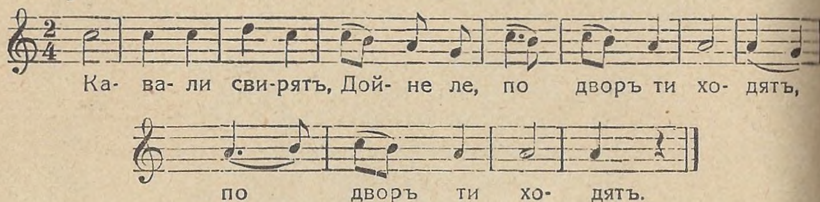

— „Либе, либе, първо либе,
Какъ се страйвашъ, та не дойдешъ?
Твойто сърце камъкъ ли е,
Да би камъкъ, пръснало би.“
— „Либе, либе, първо либе,
Нали знаешъ, че съмъ ратай?
Денемъ седя на дюкянче,
Вечерь пася врано конче.“
— „Либе, либе, първо либе,
И туй ли да те науча:
Забий колче, вържи конче,
Па си ела на седѣнка.“

Кавали свирятъ, не ги ли чувашъ?

166.

Бързо
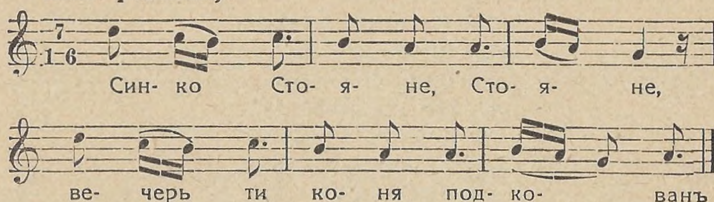

—„Кавали свирятъ, Дойне ле,
По дворъ ти ходятъ. (2)
Не ги ли чувашъ, Дойне ле,
Не ги ли чувашъ,
Вънъ да излѣзешъ?“
—„Чувамъ ги, чувамъ, либе ле,
Ала не смѣя
Вънъ да излѣза,
Че азъ си имамъ, либе ле,
Четирма братя, (2)
Двама женени, либе ле,
Двама ергени, (2)
Ожененитѣ, либе ле,
По себе знаятъ (2)
Мълчатъ не думатъ,
А ергенитѣ, либе ле,
Глава ми въртятъ, 2) либе ле,
Два ножа точатъ, (2)
Единъ за мене, либе ле,
Единъ за тебе.“ (2)

в) Прочути моми и момци.

Хубава мома отъ далекъ.

167.

Като ржченица
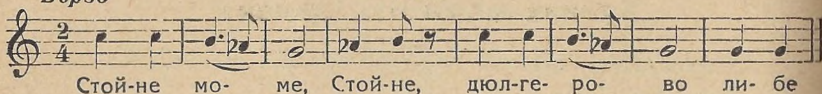

—„Синко Стояне, Стояне,
Вечерь ти коня подкованъ, (2)
Заранъ ти коня разкованъ,
Кжде ли ходишъ и скиташъ
По тия тъмни тъмници?“
—„Мале ле, мила майчице,
Нали ме питашъ да кажа:
Залибихъ либе далечно,
Далеко, мале презъ вода,
Чакъ отде слънце изтича,
Пъкъ ний сме кжде захожда.“
—„Синко Стояне, Стояне,
Като е толкозъ далечна,
Дали е баремъ хубава“
—„Хубава, мамо, хубава,
Хубава, ранобудница.
Кога ми рано подрани
Съсъ бѣли менци за вода,
Па срещу слънце застане,
Слънцето грози предъ нея.“
—„Синко Стояне, Стояне,
Като е толкозъ хубава,
Дали е баремъ и бърза?“
—„Бърза е, мале, бърза е,
Огъ око, мале, по-бърза.“

Момина хубость.

(Пѣе се на хоро).

168.

Бързо
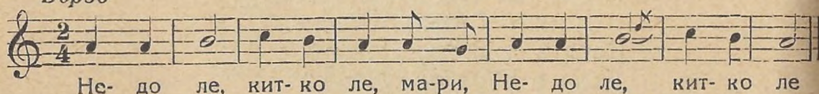

Стойне моме, Стойне,
Дюлгерово либе,
Дюлгери ли ти сѫ
Снагата градили, (2)
Отъ дуваръ гледали?
Стойне моме, Стойне,
Писарево либе,
Писари ли ти сѫ
Веждитѣ писали, (2)
Отъ гайтанъ гледали?
Стойне моме, Стойне,
Болярово либе,
Боляри ли ти сѫ
Лицето бѣлили?

Недо ле, китко ле.

(Пѣе на хоро).

169.

Бързо
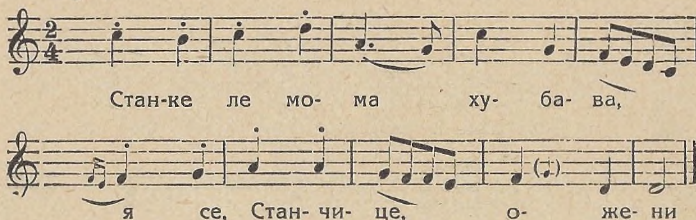

Недо ле, китко ле,
Китка накичена
Седефъ и карамфилъ.
Недо, дай я мене,
Недо, да я нося
На Стара-планина
На мурги овчари.
Недо, да миришатъ,
За тебъ да въздишатъ.
Пустата ти снага
Фиданъ у градина.
Недо, дай я мене,
Недо, да я скърша.

Станке ле мома хубава.

(Пѣе се на хоро).

170.
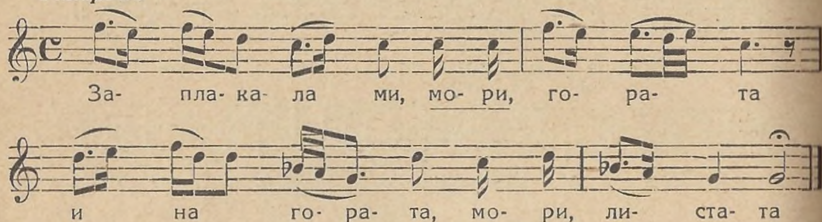

— „Станке ле мома хубава,
Я се, Станчице, ожени,
Че ми се й вече додѣло
Всѣка ми вечерь момаре,*)
Всѣка ми сутринь сватбаре.“
На Станка ѝ се нажали,
Стана Станчица, отиде
На Бачковския монастирь,
На порти чука и вика:
— „Калугерице, майчице,
Нѣма ли мѣсто за мене,
Азъ калугерка да стана,
Та кандилата да паля?“
— „Станчице мома хубава,
Монастирь мѣсто широко,
Ала за тебе нѣмаме,
Че ти е бѣло лицето
И ти сж черни очитѣ,
И ти е тънка снагата,
Монастирь ще ни запалишъ,
Хората ще ни изгоришъ.“

*) момаре — годежари.

Тодорка хубавица.

171.

Умѣрено

Заплакала ми горага
И на гората листата, (2)
И на полето тревата.
Във поле дърво високо,
Подъ дърво тънка трапеза.
Наредъ овчари седѣха,
Печено агне ядѣха,
Червено вино пиеха
И за Тодорка думаха:
—„Яжте и пийте, дружина,
Доде Тодорка не дошла,
Че като доде Тодорка,
Трапеза ще ни развали.“
Таманъ овчари тъй думатъ,
Ей че ми иде Тодорка;
Не имъ трапеза развали,
А имъ трапеза разшени.*)
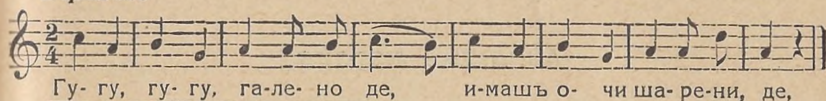
---

*) разшени = развесели.

Гугу, гугу, галено де.

172.

Бързичко
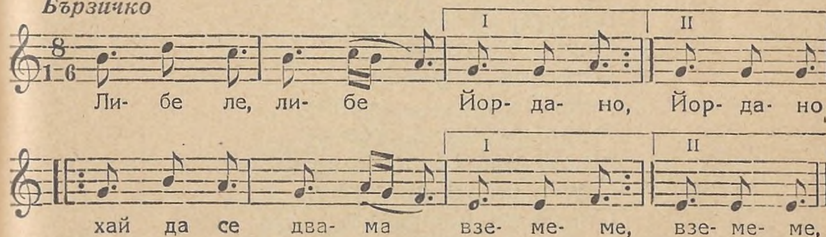

Гугу гугу, галено, де,
Имашъ очи шарени, де,
Имашъ вежди сключени, де,
Хвърли ми ги, мѣрни ми ги,
Ази да ги понося, де.
Па ще ти ги повърна, де.
Нѣма да ги забравя, де.

Хубава мома родъ нѣма.

173.

Бързичко
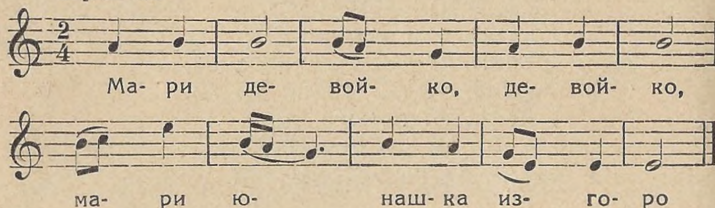

—„Либе ле, либе Йордано,
Хай да се двама вземеме,
Че сме си лика прилика
Като два стърка иглика."
—„Огънь ти уста изгорилъ,
Нали сме пуста роднина?"
—„Високо дърво връхъ нѣма,
Широко поле край нѣма,
Ситни камъни брой нѣматъ,
Дълбока вода бродъ нѣма,
Хубава мома родъ нѣма."

Юнашка изгора.

174.

Бързичко
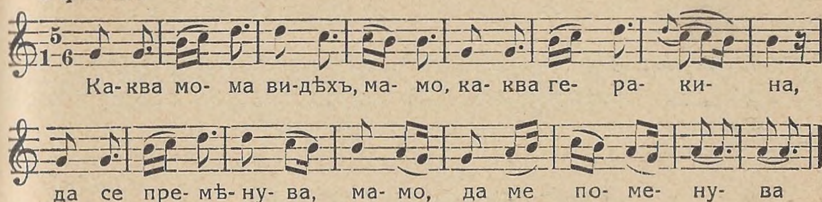

Мари девойко, девойко,
Мари юнашка изгоро, (2)
Изгоро и разболнице,
Изгорѣхъ, мари, за тебе,
За твое лице, бѣлото,
Бѣлото, лебедовото,
Очитѣ черешовитѣ,
Веждитѣ пауновитѣ.
Мари девойко, девойко,
Мари юнашка изгоро,
Мари, ела се повърни
Очитѣ да ти препиша,
Очитѣ на ножоветѣ.
Че ще далеко да ида,
Дребенъ добитъкъ да сбирамъ,
Дребенъ добитъкъ овнове,
Още по-дребенъ — шилета.
Кога ми тжга припадне,
Ножове да си погледна,
Тжгитѣ да си размахна.

Каква мома видѣхъ, мамо.

175.

Бързичко
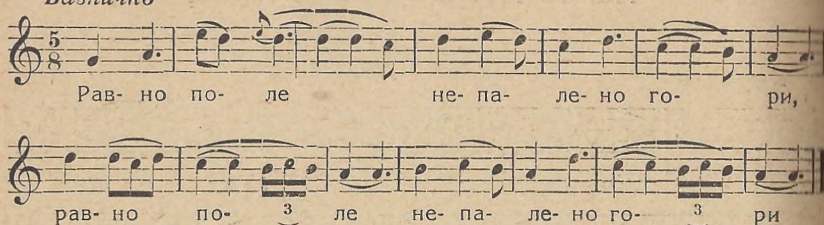

Каква мома видѣхъ, мамо,
Каква геракина,
Да се премenува, мамо,
Да ме помѣнува.
Нарешила руса коса
Отъ рамо до рамо,
Като овчарь сиво стадо
Отъ бърдо на бърдо.
Накривила зеленъ вѣнецъ
Като ясенъ месецъ,
Боднала е росна китка,
Като ясна звезда.
Веждитѣ ѝ, мила мамо,
Две вити планини,
Очитѣ ѝ, мила мамо,
Два бистри кладенци.
Снагата ѝ, мила мамо,
Фиданъ у градина.
Иди ми я вземи, мамо,
Или живъ да не съмъ.
Дълга пушка давамъ, мамо,
Нея да си взема,
Три дюкяни давамъ, мамо,
Нея да си взема.

Равно поле непалено гори.

176.

Базничко
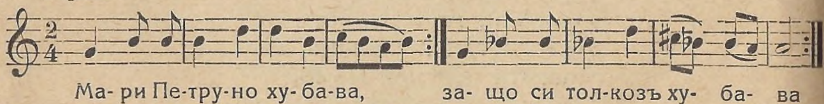

Равно поле непалено гори,
Запали го руса малка мома.
Запали го съ нейна руса коса,
Запали го съ нейно бѣло лице.
Запали го съ нейни черни очи.
Нека гори пусто, нека тлѣе!

Отъ Бога ли си паднала?

(Пѣе се на хоро).

177.
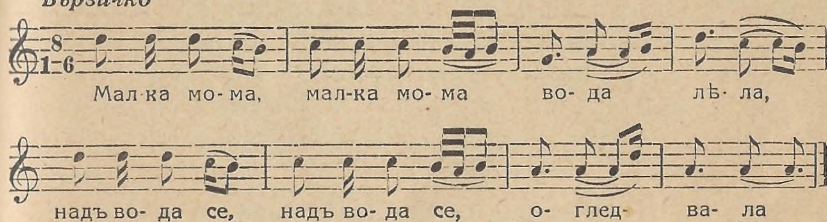
Бързо

—„Мари Петруно хубава,
Защо си толкозъ хубава,
Отъ Бога ли си паднала,
Или въ градина растнала?“
— „Не съмъ отъ Бога паднала,
Нито въ градина растнала.
Кога ме майка родила
Съ руйно ме вино кѫпала,
Съ телчарско масло мазала.“

Надъ вода се огледвала.

178.
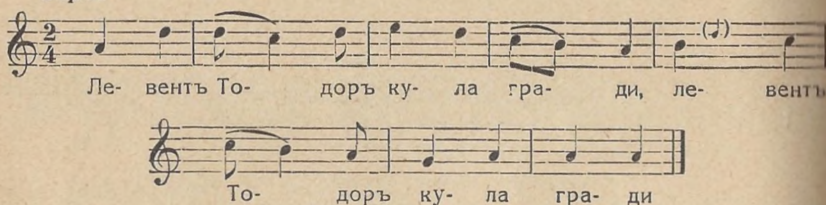

Малка мома вода лѣла,
Надъ вода се огледвала, (2)
Па се сама харесала:
Какъ съмъ бѣла и червена,
Малко да съмъ по-висока
Азъ бихъ турчинъ разтурчила,
А българинъ потурчила,
Годени би разгодила,
Женени би разженила,
Младо попче разпопила.

Пѣсень ми е, пѣя си я.

(Пъе се на хоро).

179.
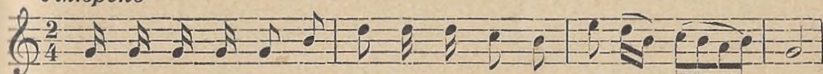

Левентъ Тодоръ кула гради,
Малка мома отъ тамъ мина,
Отъ тамъ мина и си запѣ,
Обърна се левентъ Тодоръ
Да си види малка мома,
Па си падна отъ кулата,
Та си преби двата крака,
Двата крака до колѣна,
Двете ржце до рамена.
Па отишли да се сждятъ.
Сждъ се падна на момата:
Лудъ гидия защо стои,
Защо стои та ме гледа?
Дума ми е, думамъ си я,
Пѣсень ми е, пѣя си я.

Не се черви, не се бѣли.

180.

Умѣрено
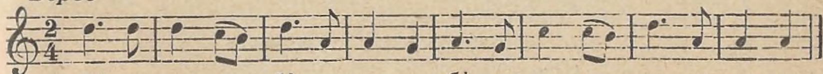

Море, не се черви, де гиди Гане,
Не се бѣли,
Не се често, Гане, премѣнувай.
Море, у кого си, де гиди Гане,
Погледнало,
Всѣкиму си, Гане, болесть дало.
Море, кому два дни, де гиди Гане,
Кому три дни,
А на мене, Гане, три години.

Треперушка.

(Пѣе се на хоро).

181.

Бързо

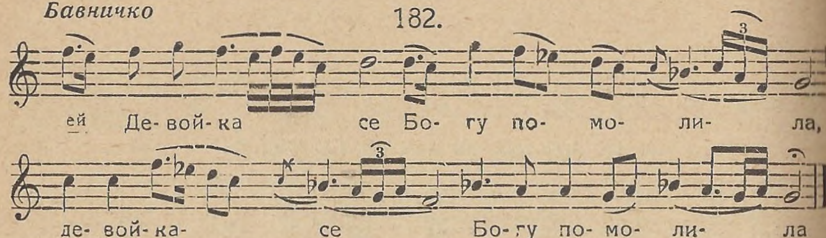

Ей момиче бѣлолико,
Бѣлолико, русокосо,
Като стоишъ на два пѫтя,
Не видѣ ли конь да мине,
А на коня синьо седло,
На седлото малка мома,
Малка мома Ангелинка,
На глава ѝ треперушка?
Кой я види сѐ си трепне,
И азъ минахъ, и азъ трепнахъ.

И юнакъ и въздържатель.

Бавничко

182.
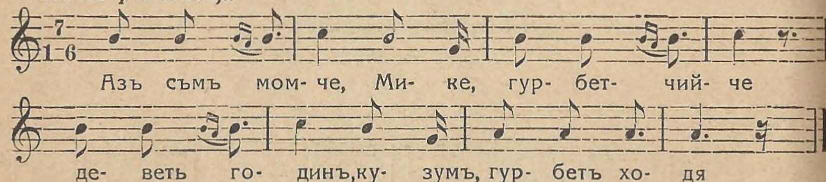

Девойка се Богу помолила:
Дай ми, Боже, очи соколови,
Соколови, крила лебедови,
Да прелетя Сава и бѣлъ Дунавъ,
Да попадна у три хиляд' войска,
Да избера юнакъ спроти мене:
Що му коня бѣла пѣна пуща,
Що не пие́ вино и ракия,
Що не пуши смърдела тютюна.

Гурбетчийче.

Като ръченица

183.

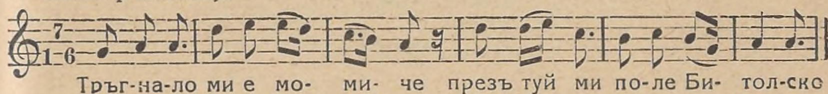
—„Азъ съмъ момче, Мике, гурбетчийче,
Деветь годинъ, кузумъ, гурбетъ ходя.
Ризата ми, Мике, отъ ка̀ ткана,
Отъ ка ткана, кузумъ, не е прана.
Грошъ ти давамъ, Мике, опери я,
Два ти давамъ, кузумъ, донеси я."
—„Бихъ я взела, душо, бихъ опрала,
Ала нѣмамъ, кузумъ, чамъ-корито,
Чамъ-корито, душо, раки-сапунъ,
Раки-сапунъ, кузумъ, бистра вода."
—„Чамъ-корито, Мике, твойта снага,
Раки-сапунъ, кузумъ, твойтѣ ръце, (2)
Бистра вода, кузумъ, твойтѣ сълзи."

г) Задиряния и наддумвания.

Безъ огънь пита печена.

184.

Като ржченица
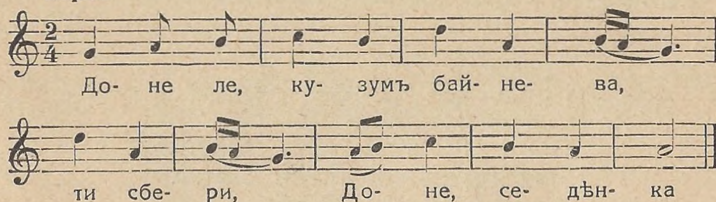

Тръгнало ми е момиче
Презъ туй ми поле Битолско.
Срѣдъ поле дърво високо,
Подъ дърво бистъръ кладенецъ,
При кладенеца младъ юнакъ.
Момата юнакъ запита:
— „Юначе, холанъ хубави,
Какво те тебе попитамъ,
Право на мене да кажешъ:
Можъ ли ми рокля направи,
Безъ аршинъ да я премѣришъ,
Безъ ножици да я скроишъ,
Безъ игла да я съшиешъ?“
— „Не мога рокля направи.“
Юнакъ момата попита:
— „Моме ле млада хубава,
Какво те, моме, попитамъ,
Право на мене да кажешъ:
Можъ ли ми пита омѣсишъ,
Безъ сито да я пресѣешъ,
Безъ вода да я замѣсишъ,
Безъ огънь да я опечешъ?“
Мома на юнакъ думаше:
— „Юначе, младо хубаво,
Ѩзъ ще ти пита омѣся,
Съсъ коса ще я пресѣя,
Съсъ сълзи ще я замѣся,
На гърди ще я опека.“

За кого да те надпѣя?

(Пѣе се на хоро).

185.
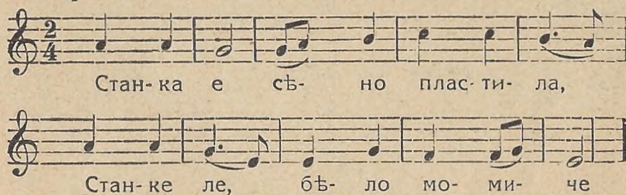

—„Доне ле, кузумъ байнева,
Ти сбери, Доне, седѣнка,
Та да ме, Доне, надпѣешъ
За башъ момата въ селото."
Събрала Дона седѣнка
И долна махала и горна.
Прели сѫ що сѫ попрели
И момчетата дойдоха.
Взели сѫ да се надпѣватъ.
Дона Ивану думаше:
—„Байно ле, бате Иване,
За кого да те надпѣя?"
—„Доне ле, кузумъ байнова,
Ти налѣй вода въ бѣлъ бакъръ,
Когото видишъ въ бѣлъ бакъръ
За него да ме надпѣешъ."

Станка е сѣно пластила.

(Пѣе се на хоро).

186.

Станка е сѣно пластила,
Станке ле, бѣло момиче,
Съсъ тѣхното си ратайче.
До пладне сѣно пластили,
Отъ пладне купни градили.
Младенъ на Станка говори:
— „Станке ле, чорбаджийке ле,
Майка ти, Станке, порѫча:
Ако сѣното не сберемъ,
Ако купнитѣ не сградимъ,
Двамата тука да спиме.“
Младенъ го каза на шега,
Станка го взела истина.

По сѣнка дреха скроена.

(Пѣе се на хоро).

187.

Бързо

Мо- ми- че Бу- ря- но, но,

ме- не ме май-сторъ про- во- ди, ма- ри, ди

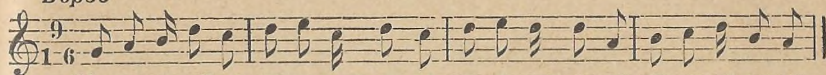
—„Момиче Буряно,
Мене ме майсторъ проводи
Да дадешъ конци ибришимъ,
Да дадешъ игла френгия,
Да ти сошие мой майсторъ
Златъ кожухъ съсъ свиленъ гайтанъ."
—„Момченце шигърче,*)
Де ме е видѣлъ твой майсторъ?"
—„Момиче Буряно,
Нали бѣ вчера сѫбота,
Вчера на баня ходихте,
Край нашя дюкянъ минахте,
Сѣнка ти влѣзе въ дюкяна,
Майсторъ ми аршинъ прехвърли,
Че ти сѣнката премѣри
И ти е скроилъ златъ кожухъ."

*) шигърче = ратайче.

Тропай си, либе, както си тропашъ.

(Пѣе се на хоро).

188.
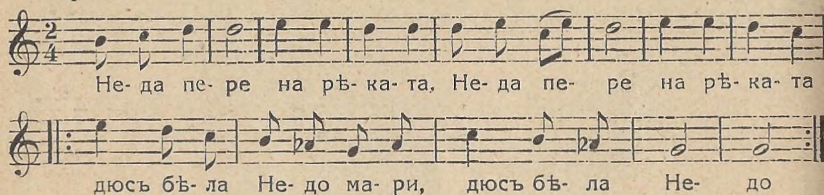

—„Що ти се майка все вечерь кара,
Все вечерь кара преди вечеря?
Дали не си ѝ рано станала,
Рано станала, огънь наклала,
Огънь наклала, кѫща помела?"
—„Та какъ да ми се мама не кара?
Че кога минешъ, минешъ заминешъ
Покрай нашитѣ равни дворове,
Съ ключове дрънкашъ, псетата дразнишъ
И съ чизми тропашъ, калдърми къртишъ."
—„Отъ ка е била таквазъ работа,
Азъ ще ударя по други друми,
Но ще залиба и друго либе."
—„Ходи си, либе, както си ходишъ,
Тропай си либе както си тропашъ.
Мама е стара, нека се кара,
Тя забравила млади години,
Млади години и вѣрни думи."

Неда пере на рѣката.

(Пѣе се на хоро).

189.
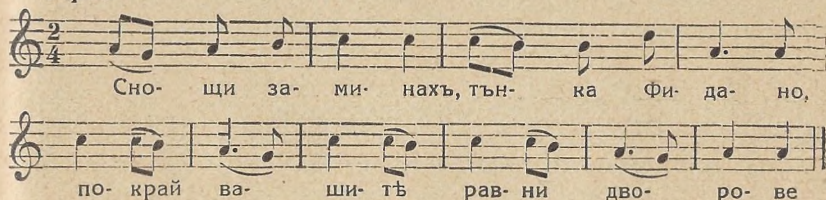

Неда пере на рѣката.
Отдолъ иде вакълъ чобанъ,
Вакълъ чобанъ съ вакли овни,
Та ги мами да ги пладни.
Той на Неда проговаря:
—„Имашъ китка на бузата,
Да е мене на челото,
Да я нося день до пладне,
Ще я сваля отъ челото,
Да я стрия на бѣлъ камъкъ,
Да я пия съ бѣло млѣко.

Изпустналъ си позлатенъ пръстенъ.

(Пѣе се на хоро).

190.
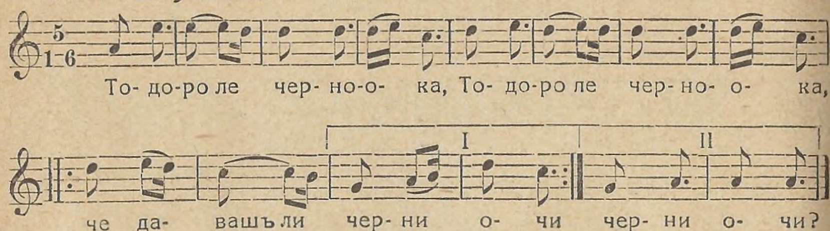

Снощи заминахъ, тънка Фидано,
Покрай вашитѣ равни дворове.
Ти двори метешъ и пѣсень пѣешъ.
Азъ се позапрѣхъ, тънка Фидано,
Пѣсень да чуя, да я науча.
Усѣтиха ме вашитѣ псета,
Вашитѣ псета, чичовитѣ ти.
Азъ се наведохъ, тънка Фидано,
Камъкъ да взема, да се отвардя,
Та си изпуснахъ позлатенъ пръстенъ,
Позлатенъ пръстенъ, сребъренъ дивитъ.
Като ги найдешъ, тънка Фидано,
Да ми ги дадешъ, да ги не скриешъ.

Тодоро ле черноока.

(Пѣе се на хоро).

191.

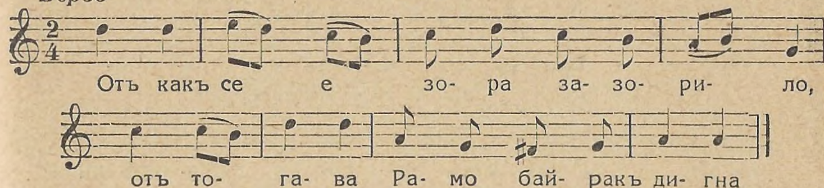
—„Тодоро ле черноока,
Че давашъ ли черни очи?“
—„Али аго, не ги давамъ,
Не ги давамъ, ни продавамъ,
Войводу ги хатъръ давамъ.“
—„Тодоро ле черноока,
Че давашъ ли тънка снага?
—„Ни я давамъ, ни продавамъ,
Войводу я хатъръ давамъ.“
—„Тодоро ле черноока,
Че давашъ ли руса коса?“
—„Ни я давамъ, ни продавамъ,
Войводу я хатъръ давамъ.“
—„Тодоро ле черноока,
Че давашъ ли бѣло лице?“
—„Ни го давамъ, ни продавамъ,
Войводу го хатъръ давамъ.“

Кой ще проблѣе?

(Пѣе се на хоро).

192.

Бързо
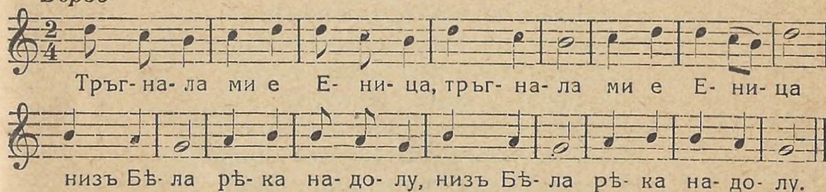

Отъ какъ се е зора зазорило,
Отъ тогава Рамо байракъ дигна (2)
И по него младитѣ девойки.
—„Сбирайте се, млади неженени,
Та да идемъ горе на планина,
Да отберемъ пржти ясенови,
Да заградимъ търло на планина,
Да отберемъ момци отъ девойки,
Та да видимъ кой ще си проблѣе.“
Проблѣяли момци за девойки,
Като овци за малки агънца.

Ние си сестра имаме.

(Пѣе се на хоро).

193.

Бързо
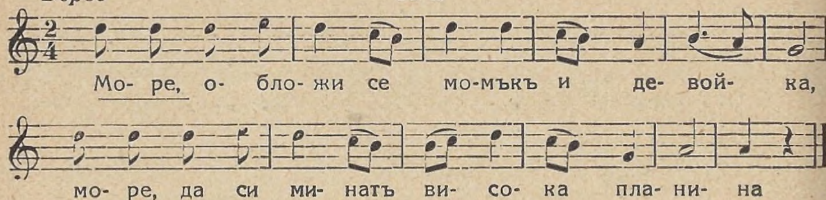

Тръгнала ми е Еница
Низъ Бѣла рѣка надолу.
Тъмна е мъгла паднала,
Еница пжтя сбъркала.
Вървѣла Ена, вървѣла
До два овчарски огньове.
—„Овчари, братя да ми сте,
Ай да ми пжтя кажете!“
—„Ние си сестра имаме,
Първо си либе нѣмаме.“

Младежки облогъ.

(Пѣе се на хоро).

Бързо 194.
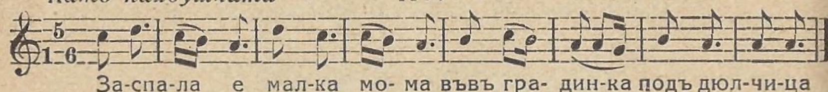

Обложи се момъкъ и девойка
Да преминатъ висока планина
Да я минатъ, вода да не піятъ.
Кога било насрѣдъ планината,
Провикна се хубава девойка:
Леле мале, изгорѣхъ за вода.

Лѣтенъ сънь.

(Пѣе се на хоро).

Като пайдушката 195.

Заспала е малка мома
Във градинка подъ дюлчица.
Отдолъ иде добъръ юнакъ,
Добъръ юнакъ съ добро конче.
Гледа̀, гледа, разгледа се,
Де съгледа малка мома
Като спѣше въ градинчица,
Въ градинчица подъ дюлчица.
Хвърли дюла, прехвърли я,
Хвърли друга, удари я,
Удари я, събуди я.
Малка мома отговаря:
— „Ой те тебе чужди юнакъ,
Не захвърляй жълти дюли,
Не събуждай малка мома,
Че е съня лѣтенъ сладъкъ
Като бѣлъ медъ на Илинденъ,
Шаро агне на Гергьовденъ,
Кьорпе пиле на Петровденъ.“

На младость биватъ полуди.

196.
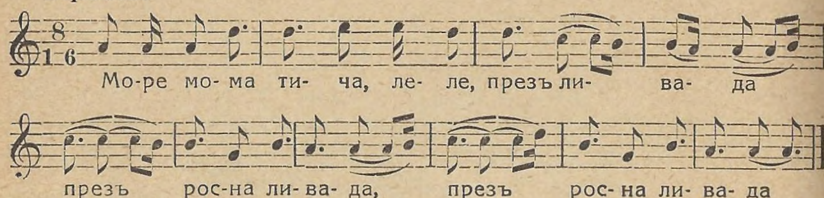
Като ръченица

Ва- кли- но, мо- ме, Ва- кли- но, ва- кла из- го- ро на ба- тя, не на- мо- му- ва ли се, та но- сишъ пах- ти поз- ла- ти, пах- ти по- зла- ти

—„Ваклино моме, Ваклино,
Вакла изгора на батя,
Не намомува ли се,
Та носишъ пахти позлати?"
—„Хей гиди, лудо та младо,
Хей гиди, лудо бекрио,
Младость до вѣки не трае,
На младость биватъ полуди, (2)
Че младость скоро минава,
Като росата по трева,
Като тревата по поле."

Мома тича презъ росна ливада.

197.
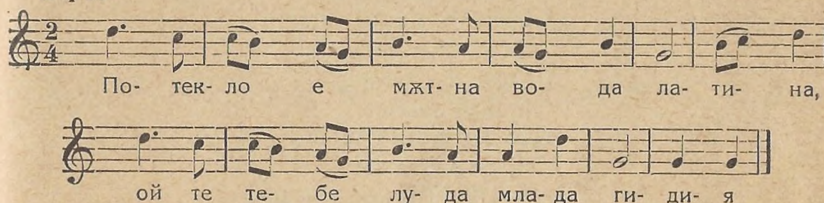

Море, мома тича, леле, презъ ливада,
Презъ росна ливада. (2)
Море, момче тича, леле, пряко поле
И на мома дума: (2)
—„Море, имашъ ли си, леле, шалъ-шамия,
Или да ти купя?“
—„Море, купи, лудо, леле, купи, джанъмъ,
Нѣма що да нося.“ (2)
—„Море, имашъ ли си, леле, бѣла кърпа,
Или да ти купя?“ (2)
—„Море, купи, лудо, леле, купи, джанъмъ,
Нѣма що да нося.“ (2)
—„Море, имашъ ли си, леле, войникъ любовникъ,
Или да ти стана?“ (2)
—„Море, имамъ, имамъ, леле, имамъ, джанъмъ
И мѫжко детенце.“ (2)

Луда млада гидия.

(Пѣе се на хоро).

198.

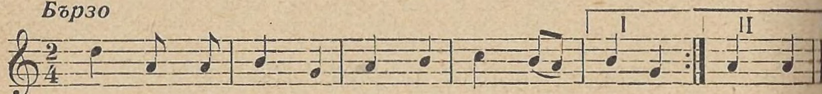

Потекла е мжтна вода латина,
Ой те тебе луда млада гидия,
Довлѣкла е сухо дърво аблина,
На дървото черноока Калина.
—„Пие ли се мжтна вода латина,
Гризе ли се сухо дърво аблина?“
Отговаря черноока Калина:
—„Не се пие мжтна вода латина,
Не се гризе сухо дърво аблина,
Най се люби черноока Калина.“

Хайде Дико, че те паша вика.

(Пѣе се на хоро).

199.

—„Ой, хайде Дико,
Че те паша вика,
Ой, паша вика,
Сейменъ да те глави."

—„Ой, мари мале,
Стара и глупава,
Ой, ази зная,
Що ме паша вика.
Ой, азъ отидохъ
На студенъ кладенецъ,
Ой, тамъ заварихъ
Пашова дъщеря
Ой, тамъ заварихъ
Пашова дъщеря
Ой, да налива
Студна бистра вода.

Ой, азъ поискахъ
Вода да ми даде,
Ой, тя ми вода,
Вода не подаде.
Ой, азъ посѣгнахъ
Самси да си взема.

Ой, де се взело
Копче на долама,
Ой, та закачи
Русата ѝ коса.
Ой, за това ме,
Мамо, паша вика.
Ой, не ме вика
Сейменъ да ме глави,
Ой, най ме вика
Глава да ми вземе."

Прошетна се бѣла Вела.

200.

Умѣрено
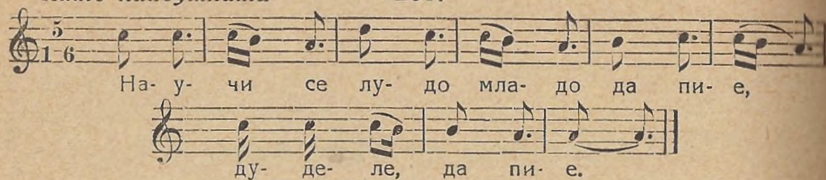
Про- шет- на се, ле- ле, бѣ- ла Ве- ла

отъ чи- на- ря Ве- ла до- бу- на- ря ря

Прошетна се, леле, бѣла Вела
Отъ чинаря Вела до бунаря,
Да си мие Вела бѣло гърло,
Затрила си, леле, кованъ герданъ.
Върнала се Вела да го търси,
Срещнала е, леле, калугерче.
Що го срещна, леле, набеди го:
—„Калугерче, леле, грѣшна душо,
Ти ми найде, леле, кованъ герданъ,
Ти го найде, леле, да го дадешъ
Кованъ герданъ, леле, бисерлия.
Калугеръ се, леле, люто кълне:
—„Ако съмъ го, Вело, азъ намѣрилъ,
Да се свия, Вело, като него
Околъ твойта, Вело, бѣла гушка.“

Научи се лудо-младо да пие.

Като пайдушката 201.
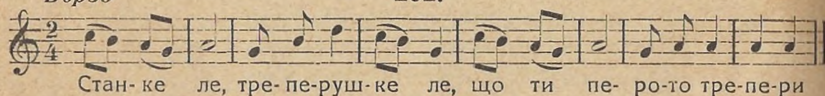

Научи се лудо-младо да пие.
Пило два дни, пило три дни, недѣля,
Изпило си златна юзда отъ конче.
Изпраща го тънколика девойка:
—„Ходи сбогомъ, лудо-младо, пакъ дойди."
Ходило си лудо-младо, пакъ дошло.
Пило два дни, пило три дни, недѣля,
Изпило си синьо седло отъ конче.
Изпраща го тънколика девойка:
—„Ходи сбогомъ, лудо-младо, пакъ дойди."
Ходило си лудо-младо, пакъ дошло.
Пило два дни, пило три дни, недѣля,
Изпило си врано конче отъ ржце.

д) Любовни желания.

Що ти перото трепери?

(Пѣе се на хоро).

Бързо 202.
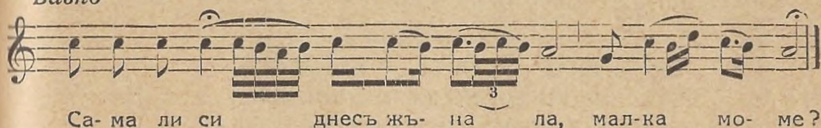

—„Станке ле, треперушке ле,
Що ти перото трепери?(2)
Перото пауновото?
Дали го вѣтъръ люлѣе,
Или си само трепери?"
Станка Ивану думаше:
—„Иване, либе Иване,
Като ме питашъ да кажа,
Що ми перото трепери:
Нито го вѣтъръ люлѣе,
Най си си само трепери,
Трепери да ти пристане."

Сама ли си днесъ жънала?

(Жътварска пѣсень).

203.

Бавно
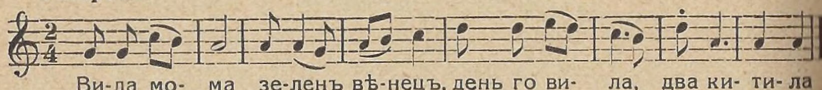

—„Сама ли си днесъ жънала,
Малка моме?“
—„Сама, сама, саменинка,
Иване ле.“
—„Да съмъ знаялъ днесъ да дойда,
Малка моме,
Ржкойкитѣ да ти сбирамъ,
Малка моме,
Съ коня сѣнка да ти правя,
Малка моме,
Съ кърчакъ вода да ти нося,
Малка моме.“

Вила мома зеленъ вѣнецъ.

204.

Умѣрено
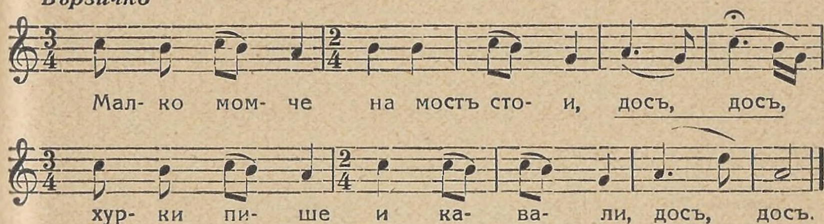

Вила мома зеленъ вѣнецъ,
День го вила, два китила,
На глава го умѣрила,
Умѣрила, угодила,
Взела стомни, та за вода,
Лудо-младо хà по нея,
Та й взело зеленъ вѣнецъ.
Мома била гърловита,
Гърловита, гласовита,
Та викнала колко могла:
—„Леле варе мои братя,
Дето да сте, тукъ елате
Да хванете лудо-младо.
Ни го бийте, ни губете.
При мене го докарайте,
Да го вържа съ руса коса,
Да го бия съ бѣли ржце,
Да го стрѣлямъ съ черни очи.“

На хурките наричаше.

205.

Бързичко
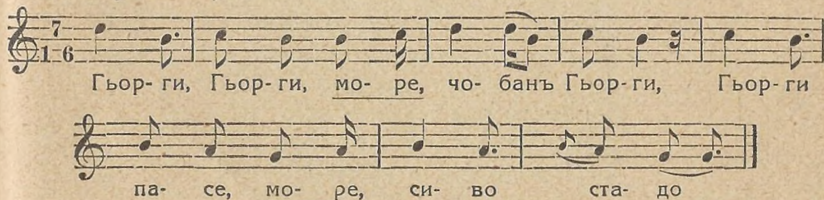

Малко момче на мостъ стои,
Хурки пише и кавали.
На кавали въздишаше,
На хурките наричаше:
Да си, хурко, малка мома,
Строшилъ бихъ те, скършилъ бихъ те
Като сжчка презъ колѣно.

Да ме чуе гюзелъ Севда.

206.

Като ржченица
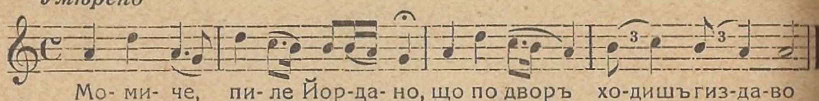

Гьорги, Гьорги, чобанъ Гьорги,
Георги пасе сиво стадо.
Хемъ го пасе, съ кавалъ свири
И на кавалъ си говори:
Ой кавалю, мой другарю,
Свири, свири, насвири се,
Да ме чуе гюзелъ Севда,
Гюзелъ Севда Севдалина.

Гиздава, а не весела.

207.

Умѣрено
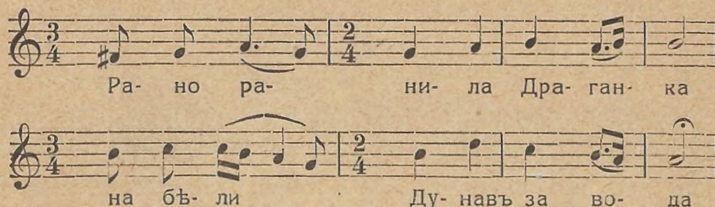

—„Момиче, пиле Йордано,
Що по дворъ ходишъ гиздаво, (2)
Гиздаво, а не весело?“
—„Байчо Иване, Иване,
Че какъ да съмъ ти весело?
Майка ми лежи, умира,
Баща ми далекъ затворенъ,
Братъ ми хайдути хванали,
Сестра ми въ робство робиня.“
—„Момиче, пиле Йордано,
Ти само речи „взе ще та,“
Баща ти ще го отмоля,
Брата ти ще го откупя,
Сестра ти ще я открадна.“

Дунавъ и Драганка.

208.

Бавничко

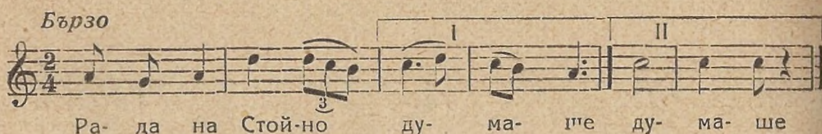

Рано ранила Драганка
На бѣли Дунавъ за вода,
Малко за вода да иде,
Повече Дунавъ да пита:
—„Дунаве, бѣли Дунаве,
Отъ какъ пѣтлитѣ трижъ пѣха,
Колко гемии минаха?“
Дунавъ Драганки продума:
—„Драганке ранобуднице,
Драгано пѣснопойнице,
Отъ какъ пѣтлитѣ трижъ пѣха,
Деветь гемии минаха.
Твоето либе, Драгано,
То най-напреди вървѣше,
Съсъ тънка свирка свирѣше,
Като свирѣше, думаше:
Либе Драгано, Драгано,
Кѫде си, либе, да дойдешъ
Съсъ тия нови гемии
Изъ тихи, бѣли Дунава.“

Поржка къмъ либе.

(Пѣе се на хоро).

209.
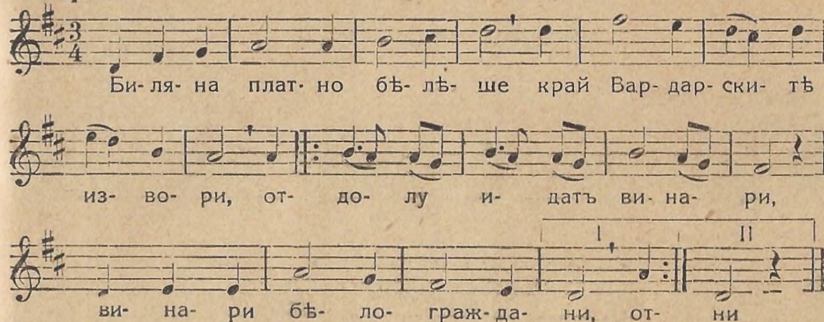

Рада на Стойно думаше:
—„Стойно ле любе, Стойно ле,
Замина ли ти стадото?“
—„Замина, любе, отиде,
Пъкъ азъ се назадъ повърнахъ
Да ти заржчамъ, поржчамъ:
Често за вода не ходи,
Здрава се болна престори,
Че ще сгледници да дойдатъ,
Сгледници и годежници,
Сгледници отъ друго село.

Да имъ нишана не вземешъ,
Най да имъ, любе, поискашъ
Отъ гължбичка сърцето,
Отъ яребичка крилцето,
Отъ дива коза сирене,
Подиръ тѣхъ ази ще пратя,
Ще пратя китни сватове,
Да ми нишана не върнешъ.“

Биляна платно бѣлѣше.

210.

Бързичко

Биляна платно бѣлѣше
Край Вардарскитѣ извори,
Отдолу идатъ винари, } 2
Винари бѣлограждани }
—„Винари бѣлограждани,
Покрай кервана карайте,
Да не ми платно сгазите, } 2
Платното ми е даровно.“ }
—„Ако ти платно сгазиме,
Съсъ вино ще го платиме (2) } 2
И бѣла люта ракия.“ }
—„Не ви го искамъ виното,
Ни бѣла люта ракия,
Току си искамъ младото,
Що носи фесче надъ око (2)
И мене гледа подъ око.“

Молба къмъ майка.

211.

Бързо
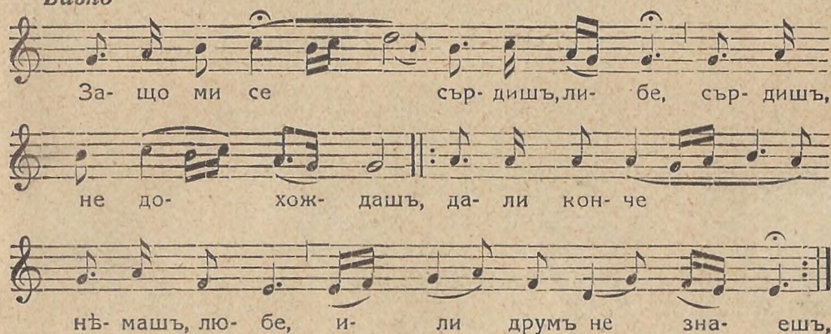
Ма- мо ре- чи ка- ки и по- мо- ли й се,

да ми да- де ка- ка ней- на- та пре- мѣ- на

Мамо речи каки и помоли й се,
Да ми даде кака нейната премѣна,
Нейната премѣна, китения сукманъ,
Китения сукманъ, пряката престилка,
Пряката престилка, свинскитѣ цървули,
Свинскитѣ цървули съ козиняви върви,
Че ще ида, мале, въ Батулци на сбора,
Да залиба, мамо, либе нелибено.

Защо ми се сърдишъ, либе.

212.

—„Защо ми се сърдишъ, либе,
Сърдишъ, не дохождашъ,
Дали конче нѣмашъ, любе,
Или друмъ не знаешъ?"
—„Добра коня имамъ, любе,
До два друма зная,
Ала съмъ ти сърдитъ, либе,
За снощната вечерь.
Снощи вечерь, мило либе,
Минахъ покрай вази,
Ваши чемширъ порти, любе,
Затворени бѣха."
—„Татко ги затвори, любе,
Отъ чуждитѣ хора,
Отъ чуждитѣ хора, любе,
Вечерни пѫтници."

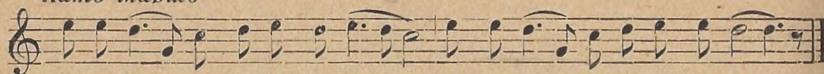
е) Магии за любовь.

Магия да й направятъ.

(Пѣе се изъ пжтя — на връщане отъ нива).

213.

Като маршъ
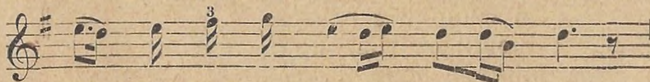

—„Де ти, Маринке, похчето,
Похчето и коланчето?“
—„Дадохъ ги, мамо, дадохъ ги
На двама черни цигани,
Магия да ми направятъ,
Да взема, мамо, да взема
Хаджия, хаджи Илия.“

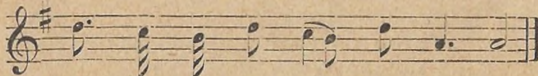
Рано е Радка ранила.

214.

Бавно

Рано е Радка ранила
На бѣли Дунавъ за вода,
Слънцето да я не види.
Ходила и се върнала,
Среща й идатъ три змея,
Три змея катъ три облака.
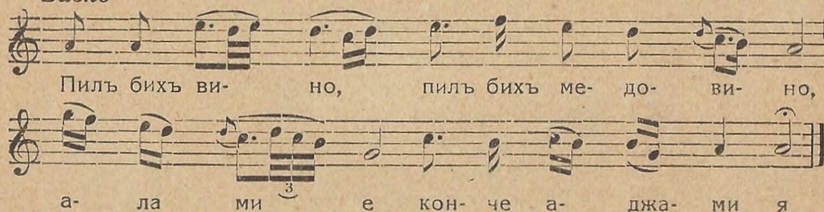
Първиятъ мина, замина,
Вториятъ и той замина,
Третиятъ Радка запира:
—„Я ми дай, Радке, водица
Съсъ твойта дѣсна ржчица.“
Радка на змея говори:
—„Махни се, змейо честити,
Че мама дома лежеше,
Сърце й за вода горѣше.“
—„Майка ти на столъ седѣше,
Жива си змия държеше
И я съсъ бодли бодѣше,
Бодѣше и нареждаше:
Както се, змийо, ти виешъ,
Тъй да се виятъ момцитѣ
За мойта Радка хубава.“

ж) Любовни сънища.

Пилъ бихъ вино.

215.

Бавно
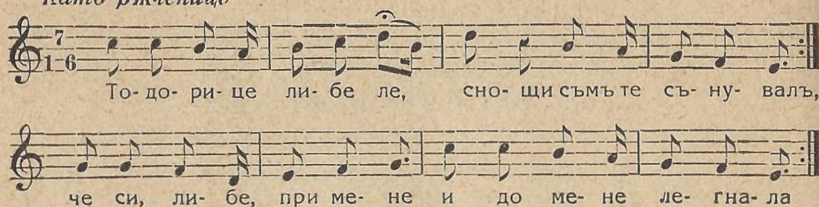

Пилъ бихъ вино, пилъ бихъ медовино,
Ала ми е конче аджамия.
Азъ го карамъ по царскитѣ друми,
То ме носи по момини двори.
Срѣди двори девойка заспала,
Малко спала, повечъ сънь гледала,
Че я либе по лице цѣлува.
Конь процвили, двори проектѣха,
Та се мома сепна и пробуди,
Люто кълне конче изъ подъ мене:
—„Врано конче, пусто опустѣло,
Деветь годинъ либе не сънувахъ,
Сега заспахъ и на сънь го гледахъ,
Ти процвили, пропжди ми либе.“

Снощи съмъ те сънувалъ.

216.

Като ръченица

—„Тодорице либе ле,
Снощи съмъ те сънувалъ,
Че си, либе, при мене
И до мене легнала.
Сутринь рано катъ станахъ,
Студенъ камъкъ до мене.
Ти ли си го донела
И при мене сложила?“
—„Менъ ме майка не пуща
За вода денемъ да ида,
Камо ли нощемъ да ходя,
Камъкъ да ти донеса.“

з) Вѣрна любовь.

Теменуго, Теменужке.

(Пѣе се на хоро).

217.

Бързо

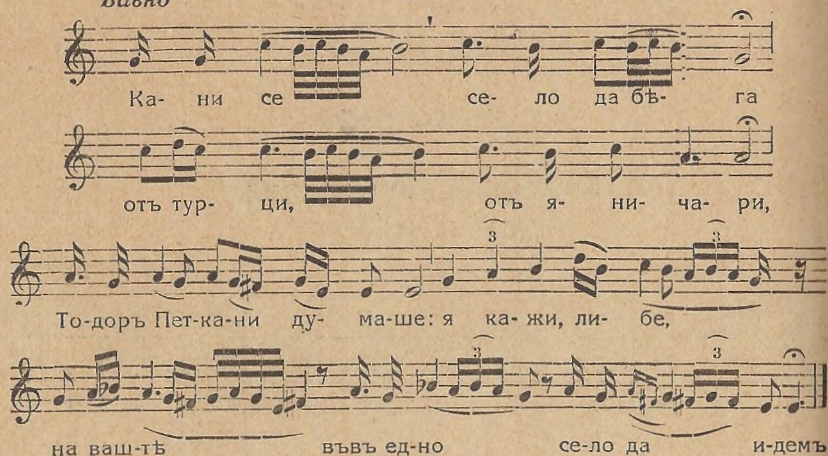
Те- ме- ну- го, Те- ме- нуж- ке, мо- ри, ке,

ко- го лю- бишъ, ко- го ма- мишъ мо- ри, мишъ?

—„Теменуго, Теменужке,
Кого любишъ, кого мамишъ?“
—„Азъ си люба вакълъ овчарь,
Вакълъ овчарь, вакълъ Иванъ,
Дето прави вити хурки,
Вити хурки и кавали.
Направилъ ми една хурка,
Изписалъ се той на нея,
Кога преда да го гледамъ.
Направилъ си единъ кавалъ,
Изписалъ ме той на него,
Кога свири да ме гледа.“

Кани се село да бѣга.

218.

Кани се село да бѣга
Отъ турци, отъ яничари.
Тодоръ Петкани думаше:
—„Я кажи, либе, на ваштѣ
Във едно село да идемъ."
Тодоровъ баща отиде
Въ голѣмо село Борованъ
Петканинъ баща отиде
Въ голѣмо село Кремена.
Стоянъ си стадо пасѣше,
Съсъ тънка свирка свирѣше,
Свирката вжтре говори:
—„Месечинко ле, денинко,
Като ми грѣешъ по бѣлъ свѣтъ,
Грѣешъ ли въ село Кремена?
Виждашъ ли либе Петкана,
Ходи ли, както ходѣше,
Пѣе ли, както пѣеше,
Споменва ли ме въ пѣснитѣ?"
Месечко дума Тодору:
—„Грѣя си въ село Кремена,
Виждамъ ти либе Петкана,
Ходи си както ходѣше,
Пѣе си, както пѣеше
И те въ пѣснитѣ поменва."

По-голѣмиятъ грѣхъ.

(Пѣе се на хоро).

219.
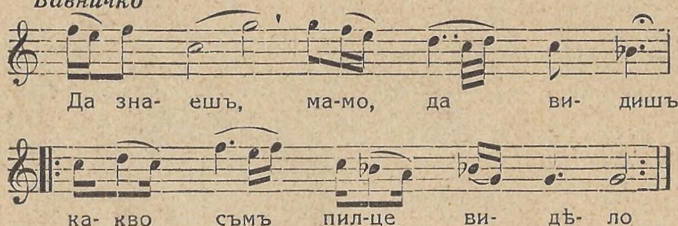
Бързо

Ма- ри- о, Ма- рий- ке, Пом-нишъ ли, лю- бе, зна-ешъ ли
пом-нишъ ли, лю- бе, зна- ешъ ли, ко- га- то,
бѣх- ме мъ- ни- ни, ко- га- то бѣх- ме мъ- ни- ни

Марио, Марийке,
Помнишъ ли, любе, знаешъ ли,
Когато бѣхме мънини,
Двама говеда пасѣхме,
Пасѣхме и се любѣхме,
И се на Бога молѣхме
Ний двама да се земеме.
Да стане нѣкакъ и нѣкакъ
Ний двама да се не земемъ.
Кжде ще денемъ този грѣхъ?
Въ бохчичка да го сложиме,
Въ морето да го хвърлиме.
Морето ше се пресуши,
Рибата ще се измори,
По-голѣмъ грѣхъ ще направимъ.
Въ тревата да го хвърлиме,
Тревата ще се изсуши,
Добитъкъ ще се измори,
По-голѣмъ грѣхъ ще наберемъ.

Стигни го, майко, питай го.

220.

Да знаешъ, мамо, да видишъ,
Какво съмъ пилце видѣло!
Изъ горно поле идѣше,
На сиво конче яхаше,
Лице му слънце грѣеше,
Руба му огънь горѣше.
Стигни го, майко, питай го,
Женено ли е, или не.
Ако се каже женено,
Бери му билки раздѣлни,
Ако се каже лефтеро,*)
Бери му китка за здраве.
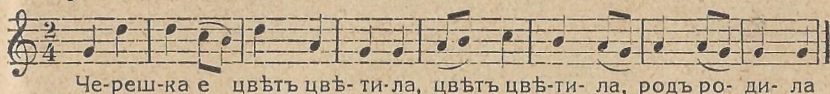
---

*) Лефтеръ = ергенъ.

Черешка е цвѣтъ цвѣтила.

(Пѣе се на хоро).

221.

Бързо

Черешка е цвѣтъ цвѣтила,
Цвѣтъ цвѣтила, родъ родила,
Отъ рода се поломила,
Поломила, покършила.
Уцениха мома и момче
Да си пазятъ черешката.
Пазили я, вардили я
За день, за два, за пладнина.
Момко на мома говори:
—„Бери, бери, млада моме,
Да береме, да бѣгаме,
Да идеме дето нѣма,
Дето нѣма царь да сѫди.
Ти ще станешъ царицата,
Азъ ще стана самси царя.
Ти ще сѫдишъ на момитѣ,
Азъ ще сѫдя на момцитѣ.“

Момчето да ми не лъже.

(Пѣе се на хоро).

222.
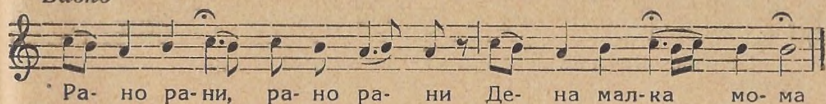

Лалина мале, Лалина,
Посжди Лала хубава
Покрай насъ да не минава,
Покрай нашитѣ вратници,
Чехлитѣ да си не тропа,
Чехлитѣ по калдръмитѣ,
Менцитѣ по дуваритѣ,
Момчето да ми не лъже.
Момчето ми е сгодено
За чорбаджийско момиче,
За чорбаджийско, хаджийско,
Ала за Лала лудъ ходи:
Не знае дѣлникъ, ни праздникъ,
Не знае света недѣля,
Въ сжбота хоро играе,
Въ недѣля иде да оре.
До пладне оре и пѣе,
Отъ пладне лудъ полудѣе,
Па току гледа слънцето
Дали ще скоро да зайде,
По-скоро дома да с'иде,
Покрай Лалини да мине,
Да види Лала хубава,
Ако я види, ако не
Той ще я чуе че пѣе.

Росата отбива.

(Пѣе се на нива).

223.

Бавно

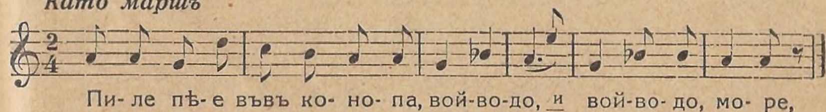
Рано рани, рано рани
Дена малка мома.
Рано рани, рано рани
Презъ росни ливади.
У ливада, у ливада
Малинчо овчарче.
Гега бие, гега бие,
Та роса отбива,
Да не роси, да не роси
Дени бѣли поли,
Да не каля, да не каля
Дени свиленъ сукманъ.

Пиле пѣе въ конопа.

(Пѣе се изъ пѫтя — на връщане отъ нива).

224.
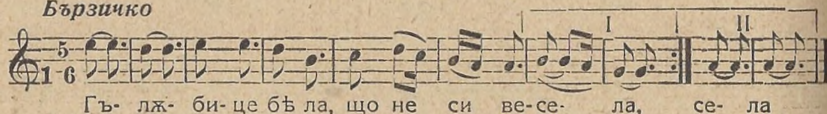
Като маршъ

Пиле пѣе въвъ конопа,
Не е пиле въвъ конопа,
Но сѫ момче и девойче.
Момче било срамежливо,
У срамове продумало:
Дай ми, моме, бѣло лице,
Бѣло лице за цѣлувка.

Гълѫбъ и гълѫбица.

225.

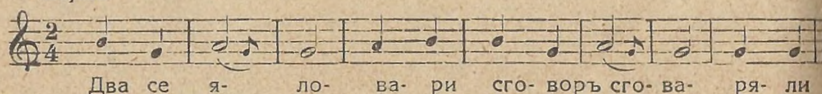
—„Гълѫбице бѣла,
Що не си весела?“
—„Мой гълѫбе сиви,
Ти ме развесели.
Като хвърчишъ, гълѫбъ,
Отъ ято на ято,
Та ми любишъ, гълѫбъ,
Сиви гълѫбици,
Ако вѣрно любишъ,
Пакъ да си ги любишъ,
Ако шега биешъ,
Отъ Бога да найдешъ.“

и) Любовна тѫга.

Какъ се овчарь мѫчи...

(Пѣе се на хоро).
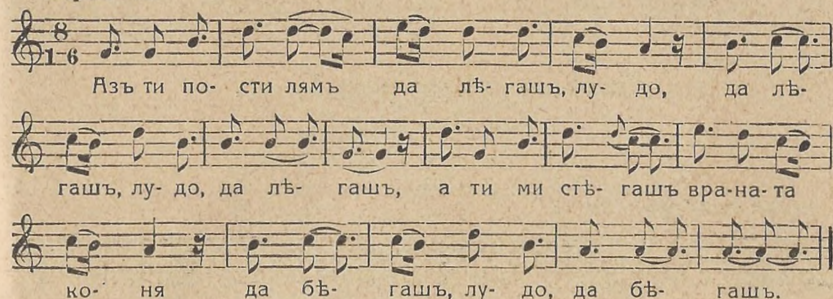
226.

Два се яловари сговоръ сговаряли,
Де ще да закаратъ сиво бѣло стадо:
Доле нанадоле, дето вода нѣма,
Дето вода нѣма, дето трева нѣма,
Тамъ ще да запладнимъ сиво бѣло стадо,
Сиво бѣло стадо, дребна шилетина,
Та да види стадо, какъ се овчарь мѫчи
Пролѣть за бѣлилки, есень за седѣнки.

Азъ ти постилямъ да лѣгашъ.

227.
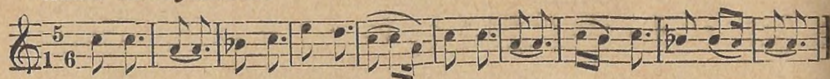

— „Азъ ти постилямъ да лѣгашъ, лудо,
Да лѣгашъ, лудо, да лѣгашъ,
А ти ми стѣгашъ враната коня } 2
Да бѣгашъ, лудо, да бѣгашъ.
Кому ме мене млада оставяшъ
Да седя, лудо, да седя?“
— „Ази те тебе млада оставямъ
При двѣтѣ майки мащехи (2) Цвѣто,
При твойта, Цвѣто, и мойта.
Ако ти тебе мѫка припадне,
Припадне мѫка за мене,
Ти си се, Цвѣто, на високъ чардакъ
Покачи, Цвѣто, покачи.
Па си погледай, погледай, Цвѣто,
По поле, Цвѣто, широко
Дали сѫ мъгли, прахове, Цвѣто,
Паднали, Цвѣто, легнали.
Ахъ, да не мислишъ, че сѫ отъ Бога,
Отъ Бога, Цвѣто, паднали,
Това сѫ мойтѣ тежки въздишки
Отъ мене, Цвѣто, за тебе.
Ако е бистра росица, Цвѣто,
Паднала, Цвѣто, легнала,
Това сѫ мойтѣ горещи сълзи
Отъ мене, Цвѣто, за тебе.“

Голѣмо лѣто раздѣлно.

(Пѣе се на хоро).

228.

Като пайдушката
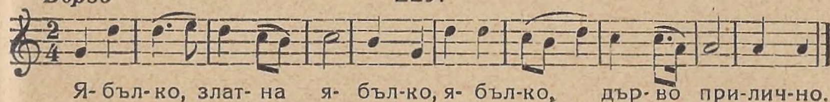

Би що би зима, мина се,
Радке ле, гължбице ле,
Па сега иде лѣтото,
Голѣмо лѣто раздѣлно.
Раздѣля моми и момци
И назе, Радке, съсъ тебе.
Де ще се, Радке, сбереме,
Сбереме, Радке, видиме?
Нѣмаме нива на слога,
Нито ливада на межда.
Я слушай да те науча:
Кога ми дойде срѣдъ лѣто,
Здрава се болна направи.
Баща ти ще те попита:
Кого за ратай да главимъ?
— Ивана ратай главете,
Хубаво прави купнитѣ.

Ябълко, златна ябълко.

(Пѣе се на хоро).

Бързо 229.
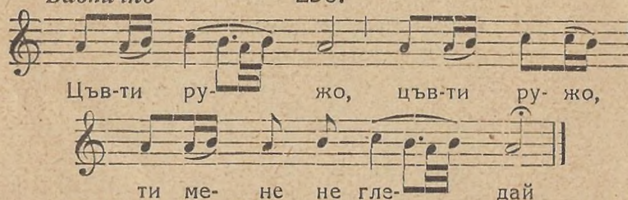

Ябълко, златна ябълко,
Ябълко, дърво прилично.
Израстнала е ябълка
Всрѣди ми гора зелена, (2)
Покрай ми вода студена.
Подъ ябълката седѣха
Двамина, два невѣрника,
Тѣ си ябълки думаха:
—„Ябълко, златна ябълко,
Ябълко, дърво прилично,
Ако се съ Златка вземеме,
Да се ябълко, размладишъ
Отъ върха доръ до корена,
Ако се съ Златка не вземемъ,
Ябълко, ти да изсъхнешъ."

Три яда голѣми.

(Пѣе се на нива).

Бавничко 230.
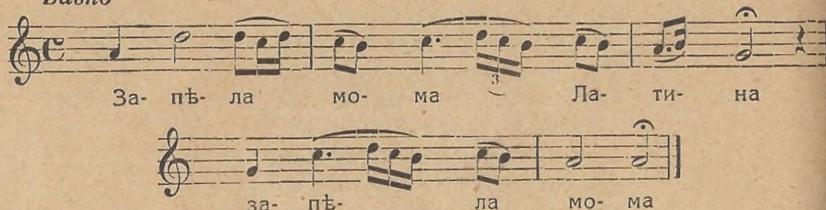

Цъвти ружо, (2)
Ти мене не гледай,
Че азъ имамъ (2)
Три яда голѣми:
Единъ ми ядъ, (2)
Че баща си нѣмамъ,
Втори ми ядъ, (2)
Че майка си нѣмамъ.
Трети ми ядъ (2)
Че либе си нѣмамъ.

Калугерска жалба.

(Пѣе се на нива).

231.
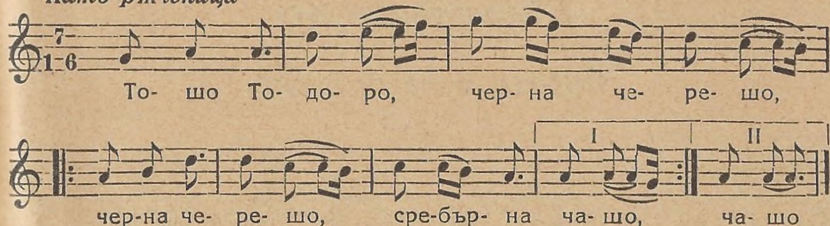

Запѣла мома Латина,
Запѣла мома,
Запѣла въ гора зелена,
Въ гора зелена.
Като запѣла Латина,
Гора звъннала.
И във гората имаше
Голѣмъ монастиръ.
На пенджуръ седи, Латино,
Черенъ калугеръ,
Па на Латина, Латино,
Тихо говори:
—„Защо не запѣ, Латино,
Лани по-лани,
Дорде се не бѣхъ, Латино,
Покалугерилъ?“

Не води хоро край монастира.

232.

Като ръченица
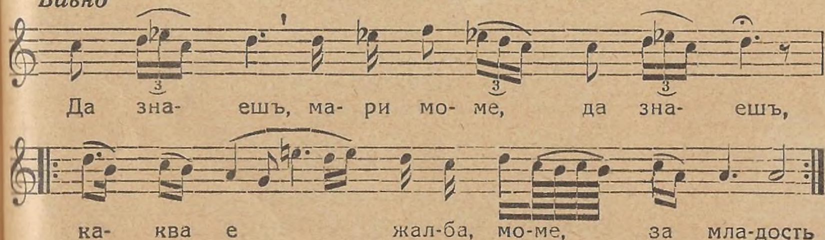

Тошо Тодоро, черна черешо,
Черна черешо, сребърна чашо,
Я стига ходи край монастира,
Я стига води туй вито хоро.
Край монастира Калоферския
Егуменъ гледа изъ прозореца,
Книги си дере, въ огънь ги гори,
А патрехила съ сълзи облива.

Жалба за младость.

233.

Бавно
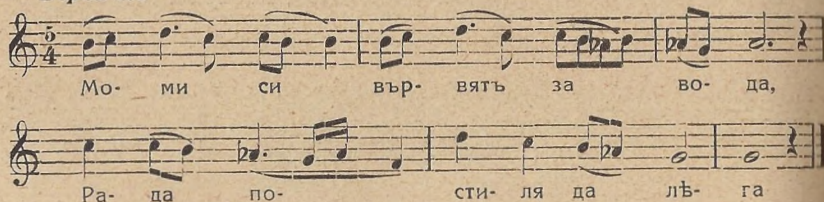

Да знаешъ, мари моме, да знаешъ,
Каква е жалба, моме, за младость,
На порта, мари моме, на порта,
На порта би ме, моме, чакала,
Отъ конче, мари моме, отъ конче,
Отъ конче би ме, моме, свалила,
Във кжщи, мари моме, във кжщи,
Въвъ кжщи би ме, моме, въвела.

к) Нещастна любовь.

Либето й се сгодило.
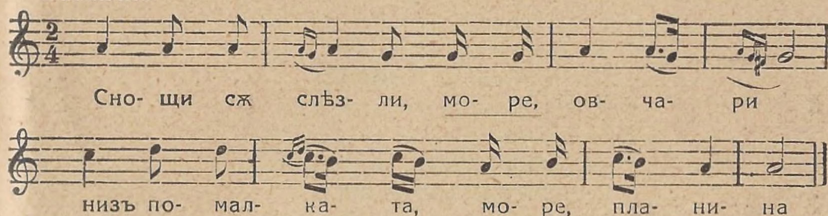
234.

Моми си вървятъ за вода,
Рада постиля да лѣга.
Моми се връщатъ отъ вода,
Рада легнала, заспала.
Буля калинки викаше:
—„Калино Радо, какина,
Омий се да те оплета,
На тлака да те заведа (2)
И на голѣма седѣнка.“
Калина булни говори:
—„Ази на тлака не ходя,
Че ми се й либе сгодило,
Сгодило, пръстенъ мѣнило.
Като ще тамка да ида
То ще съ кавали засвири,
Пъкъ друга ще му отпѣе.
Мойто е сърце жаловно,
Жаловно, та жаловито,
Азъ ще да викна да плача,
Хората ще се присмѣятъ —
Какъ плаче Рада за либе.“

Умрѣло либе.

235.
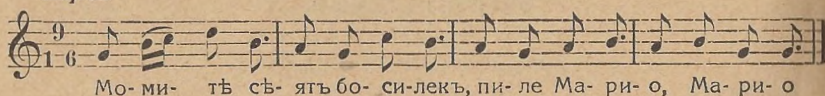

Снощи сж слѣзли овчари
Низъ по-малката планина.
Въ среща имъ идатъ телчари,
Овчарь на телчарь говори:
—„Здраво и живо, телчарко,
Здраво ли ви е селото,
Живѣятъ ли ви момитѣ?"
—„Здраво ни бѣше до вчера,
Вчера е мома умрѣла (2)
И Гривна сж я зовѣли."
Щомъ зачу овчарь тазъ дума,
Похлупи калпакъ до очи,
Порони сълзи до земя,
Па у Гривнини отиде.
Отъ далеко си повика,
И отъ близо си потропа:
—„Гривнина мале и моя,
Стани ми, мале, отвори!"
—„Кой вика, самси да влѣзе,
Че азъ съмъ сита, пияна,
Вчера съмъ Гривна женила
За черноземка юнака."

Не прежалва го.

(Пѣе се на хоро).

236.

Бързо
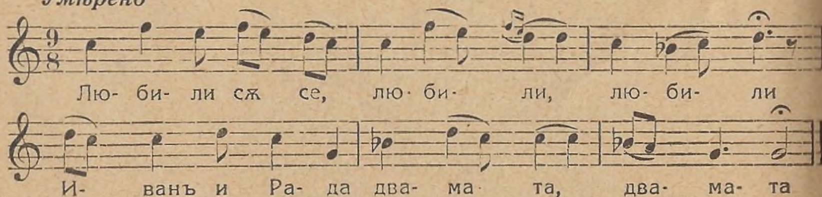

—„Момитѣ сѣятъ босилекъ,
Пиле Марио, Марио,
Коя градина, коя две,
А ти, дъщерко, ни една."
—„И азъ съмъ, мале, сѣяла
Градина и половина.
Не ми й излѣзло босилекъ,
Най ми излѣзло татула,
И на татула топола,
И на топола сокола,
Прилича на нашъ Никола."
Майка Марийки говори:
—„Дъще Марийке, Марийке,
Какъвъ е този Никола!
Своя го майка прежали,
А ти го още жалѣешъ."

Нераздѣлни.

237.

Умѣрено

Любили сѫ се, любили
Иванъ и Рада двамата
Отъ малки доръ до голѣми.
Като голѣми станали,
Тѣ си на хоро отишли
И сѫ на едно играли.

Тѣхнитѣ стари майчици
И тѣ наедно седѣха,
Едни си думи думаха,
Та ги роднина вадѣха.
Ивановата майчица
Тя си за друга запрати,
За друга отъ друго село.
И нея Рада казвали
И тя Радина роднина.
Щомъ прати и го углави.*)
Рада отъ жалби, отъ тѫги,
Вземала брадва на рамо
И си въ гората отиде,
Три кола драка насѣкла.
Че си драката запали
Отъ четиритѣхъ кюшета.
Вземала тънки дарове,
Че ги въ огньове нахвърля
И на дарове думаше:
—„Дарове, тънки дарове,
Горете да изгорите,
Кога не сте се дарили
По Иванови роднини.
Огъня гори и гасне,
Севдата гори, не гасне!
Де да е Иванъ да дойде,
Да думамъ, да се надумамъ,
Да гледамъ, да се нагледамъ!“
Де стоя Господь та слуша,
Ето го Иванъ, че иде,
Отъ далекъ иде и вика,
На близо дойде и дума:
—„Любе Радо ле, Радо ле,
Недей се сърди на мене,
Сърди се, Радо, майка си,
Майка си, още майка ми.
Тъзъ недѣля е сватбата,
Ти стани рано въ недѣля,
Вземи си бѣли бакъри,
Та че за вода да идешъ.

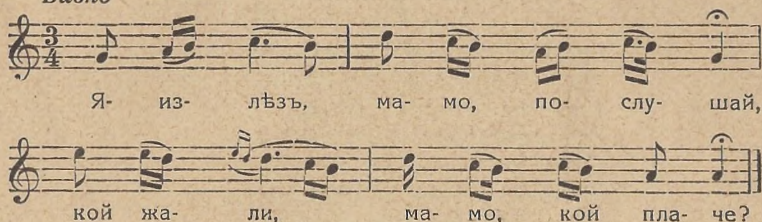
---

*) углави = сгоди.

Ти чакай, Радо, ти чакай
Когато сватба минава,
На всички пѫтя ще чакашъ,
На зетя и на невѣста
На тѣхъ имъ пѫтя ще вземешъ
И ще се съ душа раздѣлишъ.
Пъкъ азъ ще кажа, Радо ле:
Я дайте влашко ножленце
Да си ябълка разрѣжа,
Да си устата разхладя,
Азъ ще се въ сърце забуча.
Че ще повикамъ, Радо ле,
Попове и граматици:
Вѣнчайте булка съ деверче,
Па нази съ Рада — мъртвило,
Двама наедно турете."
Копали гроби дълбоки,
Дѣлали нови носила,
Двама ги въ едно турили.
Радина майка душманка
Тя взема, та ги разкопа,
Разкопа, та ги закопа
Едина отгоръ селото,
Другия отдолъ селото.
Доръ две се лози пуснали,
Та се надъ село увили.
Радина майка душманка,
Тя взема та ги разкълца,
Доръ два ги огня наклала,
Доръ две сѫ искри хвръкнали,
Два сѫ гълѫби станали
И на гемия кацнали,
На гемиджийче думали:
—„Гемиджийче, наше селянче,
Бре много здраве да носишъ
Радина майка душманка,
Да н' мисли, че ни раздѣли."
Като се дума издума,
Доръ две сѫ звезди станали
И сѫ въ небеса хвръкнали.

Ако е Рада умрѣла...
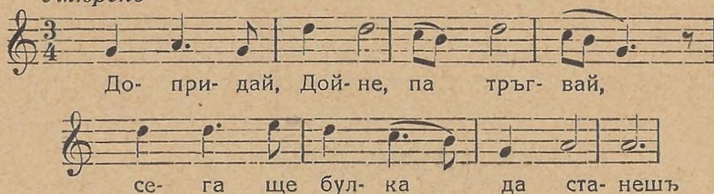
238.

Я излѣзъ, мамо, послушай,
Кой жали, мамо, кой плаче?
Дали е Рада умрѣла
Или се Рада пристала?
Ако е Рада умрѣла,
Дълбоко гроба копайте,
Колко дълбоко, широко,
Колко за двама съсъ Рада.
Двама ни съ Рада турнете
Единъ другиму на ржка.
На Рада хурка турнете,
Мене кавала боднете,
Да седи Рада да преде
И азъ да седя да свиря.

Измаменъ.

239.
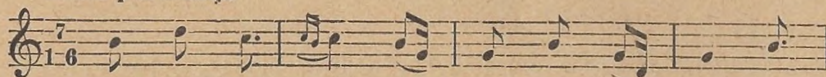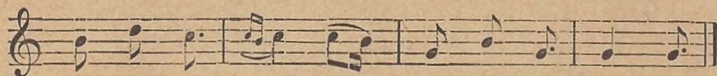

—„Допридай, Дойне, па тръгвай,
Сега ще булка да станешъ.“
—„Както е майка станала,
Така ще и азъ да стана.
Най ми е ядно, Стояне,
Кога се мома пристане,
Съсъ хурка да се пристане,
Хурката да ми подхвърлятъ,
Съсъ нея да се присмиватъ.
Ще ти се нѣщо помоля:
Покрай дома си да мина,
Хурка въ харманя да туря,
Мама ще рано да стане,
Като ми види хурката,
И тя ще да се досѣти,
Че съмъ се азъ пристанала.“
Дойна във двора катъ влѣзна,
Тя на Стояна думаше:
—„Ѧбе Стояне шантави,
Де се е чуло, видѣло,
Кога се мома пристане,
Покрай дома си да мине,
Хурката да си остави,
Че майка, либе, да знае?“
Ѧла се Дойна забави.
Стоянъ кавали извади
На Дойнинитѣ вратници:
—„Вие сте Дойни свирили,
И тука ще ви оставя,
Пъкъ ази, Дойне, ще тръгна,
Въвъ пустиняка ще ида.
Дето монастиръ намѣря,
Калугеръ, Дойне, ще стана.“

Утеха.

240.

Като ржченица
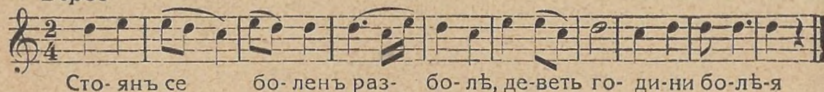

Залибихъ либе въ Калугерово,
Не би момиче, но би запалче.
Хаберъ ми дойде, погодило се,
Погодило се и оженило.
Кжде да ида, какво да правя?
Оседлахъ конче на разседлица,
Па си отидохъ въ Калугерово,
Въ Калугерово, на кладенеца,
На кладенеца на лйбеница.
Тамъ си заварихъ либе женено,
Че си поеше брѣзи биволи
И си предѣше черна кжделя.
Азъ му поискахъ вода да пия,
То ми подаде китка сминьова.
Кжде да ида, какво да сторя?
Па тръгнахъ д'ида да се удавя.
Вода не дума, мене продума:
—„Бре лудо-младо, недей се дави;
Какъ седя ази зиме безъ пѣсъкъ,
Така щешъ и ти безъ първо либе?"
Па тръгнахъ изъ брѣгъ да се пребия,
Брѣгъ си не дума, мене продума:
— „Какъ седя ази зиме безъ трева,
Така щешъ и ти безъ първо либе."
Па тръгнахъ д'ида да се обеся.
Гора не дума, мене продума:
—Какъ седя ази зиме безъ шума,
Така щешъ и ти безъ първо либе,
Ще си залибишъ па друго либе."

Изневѣра.

(Пѣе се на хоро).

241.

Бързо
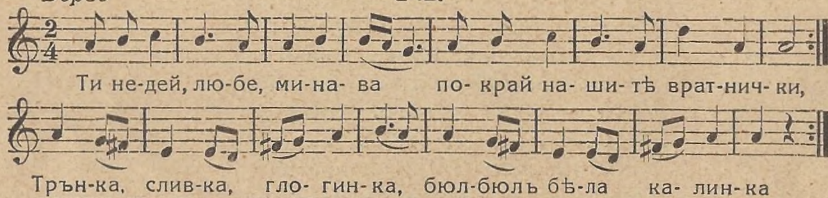

Стоянъ се боленъ разболѣ,
Деветь години болѣя,
Деветь постилки изгнои,
Деветь завивки покжса.
Кара̀ го майка всѣкжде
По черкви и монастири,
Отъ нийде помощь не дойде,
Прочулъ се Донкинъ монастиръ,
Донкинъ монастиръ лѣковитъ,
Между две вити планини.
Закара майка Стояна
И тамо майка да види.
Още въ монастиръ не влѣзли,
Монастиря се затвори.
Майка Стояну думаше:
—„Синко Стояне, Стояне,
Майка ще да те попита,
Що си ми толко грѣховенъ?“
—„Мале ле, мила майчице,
Нали ме питашъ, да кажа:
Кога се съ Донка любѣхме,
Ази си Донка излъгахъ,
Та тръгна Донка по мене,
Деветь планини минахме.
Донка ми дума, говори:
Либе Стояне, Стояне,
Изпрати бѣли хатове
Зелена трева да пасатъ,
Пъкъ ние да си починемъ.
Донка я дрѣмка обори,
Та си главата подложи
На мойта дреха и заспа.
Азъ си полата отрѣзахъ
И се назади повърнахъ.

Донка се отъ сънь събуди,
Стоянъ го нѣма при нея
И тя се викомъ провикна:
Горо ле, я се наведи,
Стояне, я се обади!
Горaта се е повела
А ази не се обадихъ.
Донка ме люто проклела:
Да даде Господь, Стояне,
Деветь години да лежишъ,
При мене лѣкъ да намѣришъ!
Донка си гора молѣше:
Сведи си, горо, клонетѣ
Та да те дарба подаря
На всѣко клонче и кърпа.
Всичка се гора наведе,
Салъ една бука остана.
Донка се по ней покачи
И се отгоре изхвърли.
Дето е Донка паднала,
Лѣковитъ стана монастиръ."

Мене ме мама не дава.

(Пѣе се на хоро).
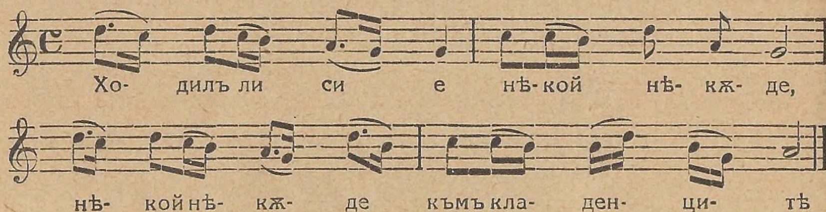

Ти недей, любе, минава
Покрай нашитѣ вратнички.
Трънка, сливка, глогинка,
Бюлбюлъ бѣла калинка.
Ти недей язди туй конче,
Ти недей криви тозъ калпакъ.
Мене ме мама не дава
Като на тебе бекрия.*)

*) бекрия = пияница.

Съперници.

243.

Бавничко

Ходилъ ли си е нѣкой нѣкжде,
Нѣкой нѣкжде къмъ кладенцитѣ,
Виждалъ ли си е чудо голѣмо:
Де се биеха два любовника,
Два любовника — змей и паунко.
Змейко паунку тихо говори:
—„Недей, паунко, я недей, кардашъ,
Да се биеме заради Дона.
Дай да си ранимъ зарана рано,
Зарана рано къмъ кладенцитѣ,
Азъ ще да хвърлямъ жълти жълтици,
Ти ще да хвърляшъ шарени пера.
Като си рани хубава Дона,
Хубава Дона за студна вода,
Ако ще тебе Дона да вземе,
Тя ще да сбере шарени пера.
Ако ще Дона мене да вземе,
Тя ще събира жълти жълтици.“
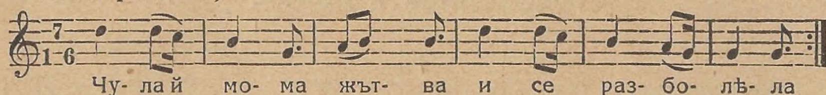

IX. Хумористични пѣсни.

Чула мома жътва и се разболѣла.

244.

Като ръченица

Чула й мома жътва
И се разболѣла.
Жътва се пожъна,
Момата оздравѣ.
Че се й покачила
На високо било,
Че си видѣ Дешка:
Нива нежънатa, (2)
Снопи несъбрани.
Че завика Дешка:
—„Оле Боже, глава,
Глава ме заболѣ, (2)
Треска ме разтресе."
Мама Дешка дума:
—„Дешке ле мамина,
Недей лѣга, Дешке,
Стани се премѣни,
Че хайде да идемъ
Долу въ ливадитѣ, (2)
Хоро се люлѣе,
Тебе те очакватъ
Петима овчари."
И Дешка станала,
Че се й премѣнила.
Мама съ Дешка тръгна,
На нива отиде.

Мързеливата Ганка.

245.

Като ржченица

Сед- на- ла ми е ле- ли- на Ган-ка, Ган-ка,

сед- на- ла ми е на о- дър- че- то
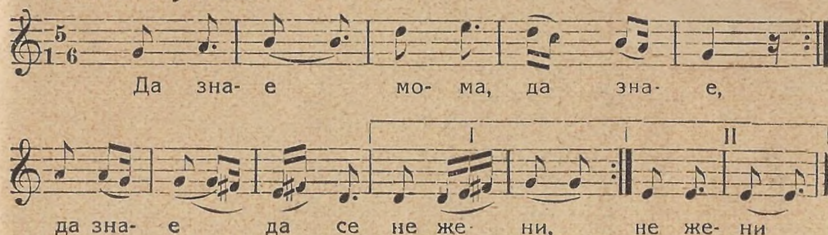
Седнала ми е лелина Ганка,
Седнала ми е на одърчето,
Че си краката мандахаркаше,
И се на Бога така молѣше:
—„Я дай ми, Боже, една недѣля,
Една недѣля съ много праздници,
Да си полежа, да си поседя.“
Даде й Господь и й помогна
Една недѣля все съсъ праздници.

Да знае мома да се не жени.

(Пѣе се на хоро.)

246.

Като пайдушката

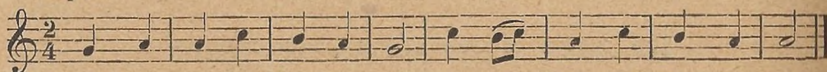
Да знае мома, да знае,
Да знае да се не жени:
Женилото е чернило,
Чернило, мжжко патило.
Кога е мома при майка,
Тя цъфти като трендафилъ,
Тя расте като фиданка.
Кога се мома ожени,
Тя се спарува и вѣхне.
Вечерь я биятъ да лѣга,
Зарань я ритатъ да става
Да иде рано за вода.
Да знае мома, да знае,
Да знае да се не жени.

Жена неволя.

(Пѣе се на хоро).

247.

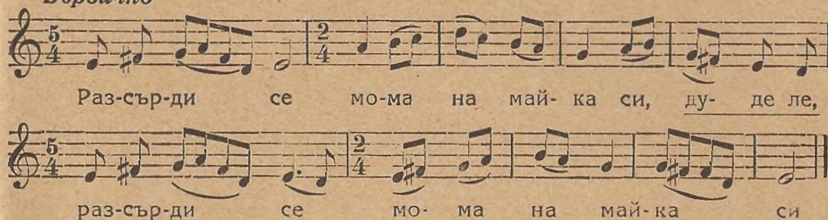
Бързо

Зажени се сиромахъ,
Взе си жена неволя.
Ни му тъче, ни преде,
Ни му яде сланина, 2)
Ни говежда яхния,
Най ми иска кокошка
И пребѣли погачи.
Възчуди се сиромахъ,
Що да прави съсъ жена. . .
Па покара два вола
Да ги кара на пазаръ
Да си купи кокошка
И пребѣли погачи.
Отдолъ иде старъ дѣдо,
На сиромахъ говори:
—„Ой те тебе, сиромахъ,
Кѫде карашъ два вола?"
—„Ой те тебе, старъ дѣдо,
Имамъ жена неволя,
Ни ми тъче, ни преде,
Ни ми яде сланина. (2)
Ни говежда яхния,
Най ми иска кокошка
И пребѣли погачи."
—„Ой те тебе, сиромахъ,
Не продавай два вола,
Най се върни във гора,
Та отсѣчи три прѫта,
Па си хвани жената,
Та потроши три прѫта,
Ще ти яде сланина
И говежда яхния."

Разсърдили се.
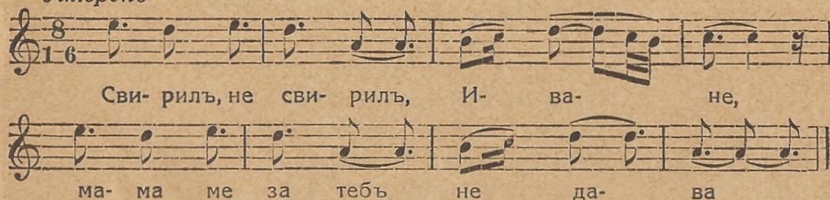
Бързичко 248.

Разсърди се мома на майка си,
Па захвърли хурка и вретено.
Разсърди се ергенъ на баща си,
Па захвърли рало и волове,
Па си взема лула и тамбура.
Тютюнъ пие, съ тамбурица вие:
Тамбурице, моя денгубице,
Изгубихъ си днитѣ и нощитѣ.

Свирилъ, не свирилъ, Иване.

Умѣрено 249.
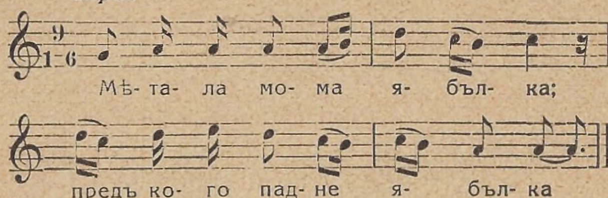

Свирилъ, не свирилъ, Иване,
Мама ме за тебъ не дава,
Че ти е време минало
Като на биволъ кирия,
Като на вранъ конь кушия,
Като на старъ волъ оране,
На дърти хора игране,
На млада булка заманя,
Мустаци ти се повлѣкли
Като съвлѣка*) по гнилъ плетъ.

*) съвлѣка = стеблата на тиквитѣ.

Дѣдо девойка ще люби.

(Пѣе се на хоро).

250.
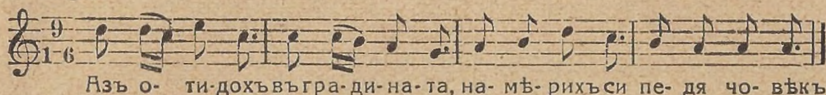

Мѣтала мома ябълка;
Предъ кого падне ябълка, (2)
Той ще девойка залюби.
Предъ дѣдо падна ябълка,
Дѣдо девойка ще люби.
Девойка вика и плаче:
—„Не ща го, мале, не ща го."
Майка девойка тешеше:
—„Мълчи ми, щерко, мълчи ми,
Майка ще да го изпрати
У гора буки да сѣче,
У гора мечки да гони,
Дано го бука притисне,
Дано го мечка удави."
Девойка вика и плаче:
—„Ето го, мале, иде си,
Буката носи на рамо,
Мечката води по него."
—„Мълчи ми, щерко, мълчи ми,
Майка ще да го изпрати
У Дунавъ риба да лови,
Дано го Дунавъ занесе,
Дано го риба изеде."
Девойка вика и плаче:
—„Ето го, мале, иде си,
Рибата носи предъ него,
Дунава води по него."

Педя човѣкъ съ лакътъ брада.

(Пѣе се на хоро).

251.

Азъ отидохъ въ градината,
Намѣрихъ си педя човѣкъ, (2)
Педя човѣкъ, съ лакътъ брада.
Азъ го турнахъ въ престилката
Занесохъ го край огъня. (2)
Свѣтна свитка, изгори го.
Азъ го турнахъ подъ ведрото,
Капна капка, удави го.
Азъ го турнахъ на полица,
На полица подъ паница,
Дойде мишка, отвлѣче го,
Пуснахъ котка, привлѣче го.
Азъ му дадохъ въвъ цевь просо,
Въвъ цевь просо, въ масуръ жито,
Запратихъ го на оране.
Да си оре два дни, три дни,
А то стана и недѣля.
Азъ си земахъ махалката,
Мацӯ, мацу, та при него.
Той се бори съ мравучкитѣ,
Ту отгоре, ту отдоле.

Бойно презъ плетъ бѣга.

(Пѣе се на хоро).

252.

Бързо

Бойно презъ плетъ бѣга,
Голъ въ коприва лѣга,
Коприва го пари,
Той току се хвали:
—„Добра ми й булката,
Че е снощи дошла,
Та е бѝла свекра,
Свекра и свекърва.“

Ергенъ се покалугерилъ.

(Пѣе се на хоро).
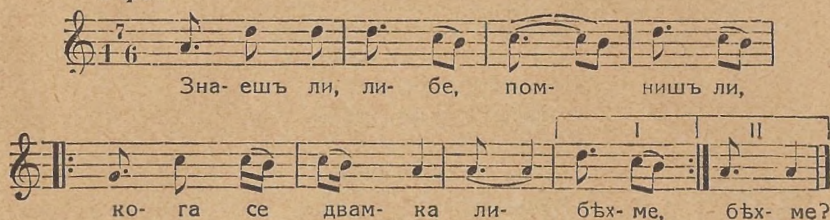
253.

Бързо

Ергенъ се покалугерилъ,
Направи нова килия
Дето момитѣ минаватъ
Сутринь и вечерь за вода.
Радка калугеръ думаше:
— „Не струвашъ за калугеринъ,
Че ти очитѣ играятъ
Като на мишка въ трицитѣ.“

Клетви.

254.

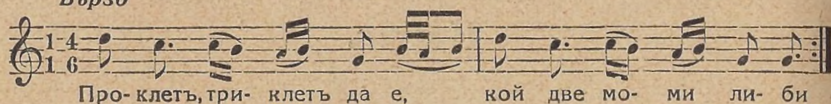

Знаешъ ли, либе, помнишъ ли,
Кога се двамка либѣхме?
Гора и вода поспѣше,
А ние двамка не спѣхме,
Вишни череши берѣхме,
Все въ една пазва туряхме,
Една си дума думахме:
Кой се по-напредъ ожени,
Той боленъ да се поболи,
Та малко нѣщо да лежи,
Тъкмо до деветь години.
Житна му сламка тояжка
И тя да му е възяка,
На парà хлѣбъ да му мѣсятъ,
Да яде, да му остане.
Комарче конче да язди
И то да му е възяко,
Иглени уши зенгии
И тѣ да му сж широки,
Съсъ стълба въ гърне да слиза
И тамъ да му е широко.

Проклетъ да е кой две моми либи.

255.

Бързо

Проклетъ, триклетъ да е,
Кой две моми либи, 2)
Две вѣрни другарки.
Като азъ сиромахъ
Сгрѣшихъ, две залибихъ, 2)
Йона, та па Цона.
Отидохъ при Йона,
Повикахъ потропахъ:
—„Стани, Йоне, стани,
Стани, отвори ми?“
Йона ми говори:
—„Не мога да стана,
Че съмъ много трошна*)
Весдень съмъ бѣлила
Тънкитѣ дарове,
Ржцетѣ ме болятъ
Отъ пуста бухалка.
Я иди при Цона,
Весдень е тъкала,
Тъкала играла.“
Отидохъ при Цона,
Повикахъ потропахъ,
А Цона ми казва:
—„Не мога да стана,
Че съмъ много трошна,
Цѣлъ день съмъ копала,
Та ме въ кръста сѣкна.
Я иди при Йона —
Цѣлъ день е бѣлила,
Бѣли крака мила,
Съсъ пешкиръ ги трила.“

---

*) трошна = утрошена отъ работа.

Па си се повърнахъ
Та дома отидохъ
Тънка пушка земахъ
И съ нея си легнахъ.
Нали е желѣзо,
Оно е студено.
Ергенъ се кълнѣше:
Проклетъ, триклетъ да е,
Кой две моми либи,
Две вѣрни другарки.

Сърдито либе.

256.

Умѣрено

Сър- ди- то ли- бе, на- ду- то,
сър- ди- то ли- бе, на- ду- то

Сърдито либе, надуто,
Що си се, либе, надуло,
Надуло, либе, напело?
Че съмъ ти рекла, прорекла:
По малко кусай коприва,
Че си е дълга година,
А ни е малка градина.

Залибила Ангелина.

(Пѣе се изъ пѫтя — на връщане отъ нива).

257.

Като маршъ

Ан- ге- ли- но ле, — за- ли- би- ла Ан- ге- ли- на
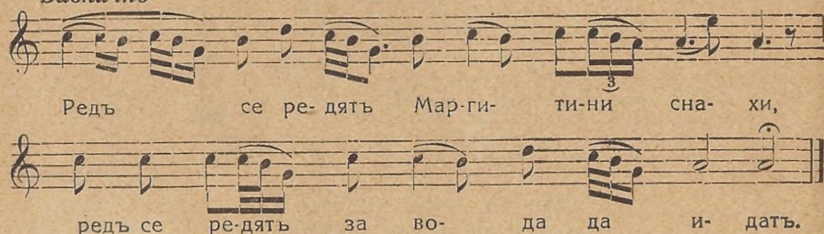
Ангелино ле.
Залибила Ангелина
Димовитѣ деветь сина.
Като ги е залибила,

Що не ги е научила
Коя вечерь да й идватъ?
Че дойдоха една вечерь,
И то бѣше срѣда вечерь,
Избиха се, изклаха се.
Че потече хладно кръве,
Че потече и завлѣче
Овчаритѣ съ кошаритѣ,
Орачитѣ съ оралата,
Жътваритѣ съ сърповетѣ,
Копачитѣ съ мотикитѣ.

Маргита девойка.

((Жътварска пѣсень).

258.

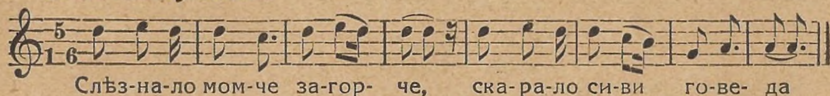
Редъ се редятъ Маргитини снахи,
Редъ се редятъ за вода да идатъ,
Редъ се падна Маргита да иде.
Хитра била Маргитина майка,
Дръпна ведра, отиде за вода.
Па срещнала Деянъ добъръ юнакъ.
—„Добра среща, Маргитина майка,
Кѫде ти е Маргита девойка?"
Проговаря Маргитина майка:
— „Маргита е завчера умрѣла,
Вчера сѫ я братя погребали,
Отзарана — снахи опѣяли."
—„ Дай ми, Боже, Петрови пекове,
Следъ пекове Иванови мрази,
Да се спука гроба отъ камъни,
Да излѣзе Маргита девойка . . .
Не лъжи ме, Маргитина мале,
Маргита е нощесъ при менъ спала,
Съ гривни ми е рѫце прележала,
Съ гривици ми чело изписала."

Слѣзнало момче загорче.

(Пѣе се на хоро).

259.

Като пайдушката
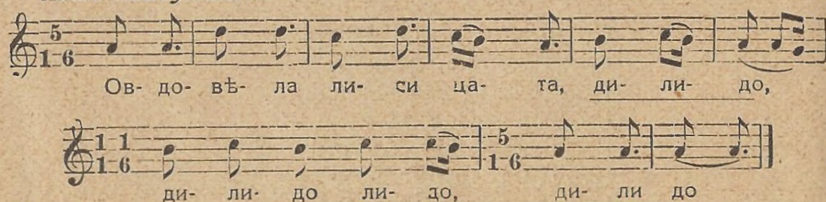

Слѣзнало момче загорче,
Скарало сиви говеда.
Продало крава за двеста,
Купило гайда за триста.
Кѫде ходило, свирило,
Всички е моми либило, (2)
Излъга Ценка Попова.
—„Я хайде, Ценке, я хайде,
У наше село да идемъ
Да видишъ чудо голѣмо:
Да видишъ коне рогати,
Да видишъ овце червени,
Да видишъ бѣли биволи.
Нашата кѫща два ката,
Нашитѣ врати желѣзни."
Кога сѫ тамо отишли,
Какво ли чудо да види?
Тѣ били черни цигани.
Баща му дълба корита,
Майка му стърже вретена
И ги изъ село разнася
Да сбира брашно всѣкакво.

Овдовѣла лисицата.

(Пѣе се на хоро.)

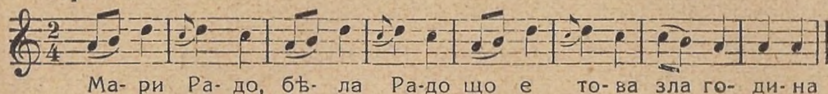
260.

Овдовѣла лисицата
Съ дванадесетъ лисичета.
Изведе ги на присойка,
На присойка, на припечецъ.
Най-малкото, кучешкото,
То майци си отговаря:
—„Де ли ще те, мамо, видимъ?“
—„На ловджия на пушката,
На сиромахъ въ кисията,
Чорбаджию на шията.“

Подигравка съ ергени.

261.
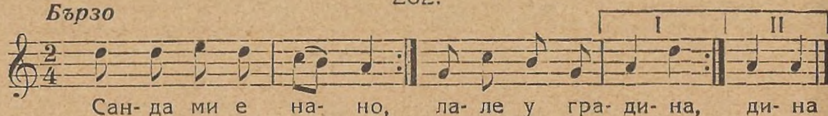

Мари Радо, бѣла Радо,
Що е това зла година,
Зла година поморлива,
Та помори сè овчари,
Сè овчари и свиняри,
Свиняри и говедари.
Останаха овчаритѣ,
Овчаритѣ съ кавалитѣ,
Говедари съ кривацитѣ.
Че слѣзнаха долу-долу,
Долу-долу въ равно поле.
Засвириха жално-милно,
Жално-милно за овцитѣ
И по жално за момитѣ.
—Какъ сж сладки малки моми,
Малки моми на момцитѣ?
—Като бѣлъ медъ на Илиндень,
Шаро ягне на Гергьовдень.
—Какъ сж сладки малки момци,
Малки момци на момитѣ?
—Като рѣпа съсъ сирене,
Гнила жаба въ леща врѣла.

X. Припѣвки.

Лале у градина.
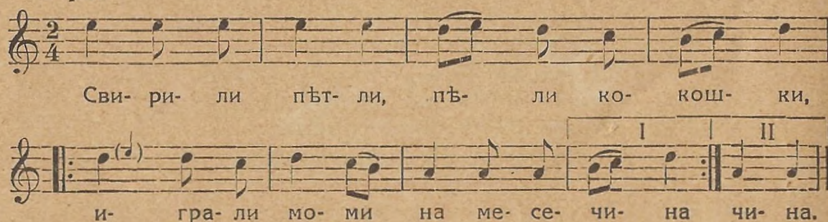
262.

Санда ми е, нано,
Лале у градина.
Тинко ми е, нано,
Звезда у дружина,
Па се спустна, нано,
Звезда изъ дружина,
Та откжсна, нано,
Лале отъ градина.

Играли моми на месечина.

263.

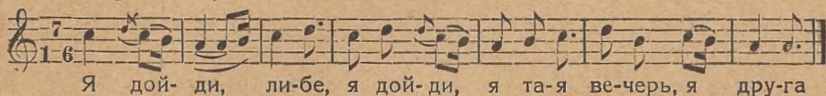

Свирили пѣтли, пѣли кокошки,
Играли моми на месечина,
Гледали момци отъ планината.
Кой двеста дава, кой триста дава,
Самси Иванчо петстотинъ дава,
Салъ да си вземе бѣла Тодора.

Я дойди, либе.

264.

Като ржченица

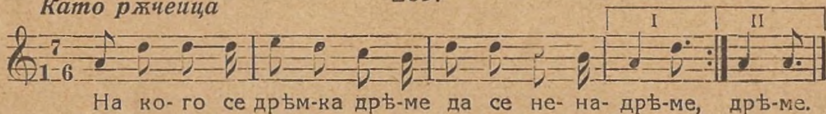

—„Я дойди, либе, я дойди,
Я тая вечерь, я друга.
—„Не мога, либе, да дойда,
Че съмъ се ази ценило
По Дунавъ захарь да карамъ,
По море — бѣли гъркини."
Бѣла гъркиня, Дено ма,
Бѣлъ челебия, Иване.

На кого се дрѣмка дрѣме.

265.

Като ржчеица

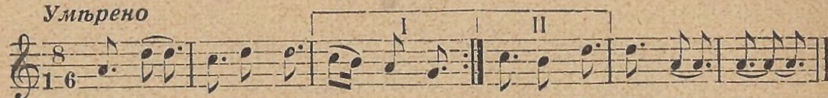

На кого се дрѣмка дрѣме,
Да се ненадрѣме.
На Жико се дрѣмка дрѣме,
Да се ненадрѣме.
Коя да му препишеме
Да му се раздрѣме?
Повикайте мома Цвѣта
Тя да го раздрѣме.

Дрѣнакъ ми цъвти.

266.

Умѣрено
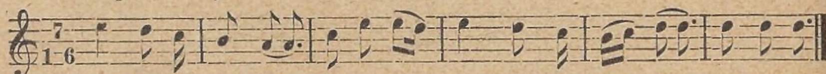

Дрѣнакъ ми цъвти, ягудо,
Подъ него седятъ терзии.
Та кому кроятъ и шиятъ?
На Райка синьо сукманче,
На Райко бѣло дорамче.

Тънка дълга кѫпина.

267.

Като рѫченица

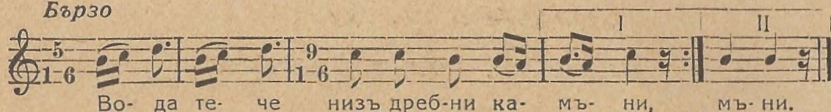

Тънка ми дълга кѫпина
Презъ два ми дола премина.
Презъ два ми дола дълбоки,
Пъкъ презъ четири широки.
Всичкитѣ моми минаха,
Рада се мома препъна.
Скѫса си Рада синцитѣ,
Викна си Рада да плаче.
Цане си Рада мирѣше:
— „Я мълчи, Радо, не плачи,
Ѧзъ ще ти купя концитѣ,
Ти ще си нижешъ синцитѣ.

Вода тече.

268.
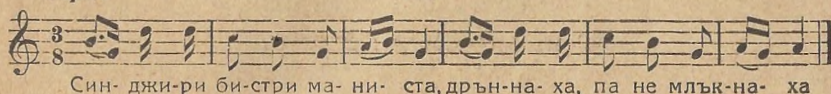
Бързо

Вода тече низъ дребни камъни.
Коя мома вода наливаше?
— Минка мома вода наливаше.
— Че кому я на дюкянъ занася?
— Стояну я на дюкянъ занася,
Да не рече: изгорѣхъ за вода,
А да рече: изгорѣхъ за Минка.

Синджири бистри маниста.

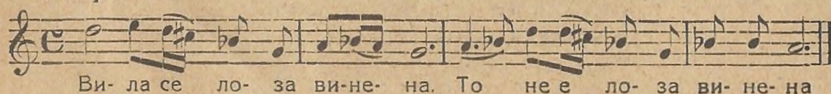
Бързо 269.

Синджири бистри маниста,
Дръннаха, па не млъкнаха.
Минаха покрай Донкини.
Излѣзе Донка съ перцето,
Извади Дончу сърцето.

Вила се лоза винена.

Умѣрено 270.
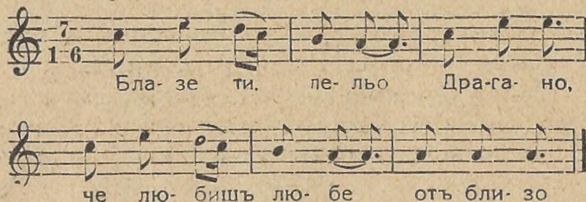

Вила се лоза винена.
То не е лоза винена, (2)
Ами е мома вързана,
Вързана Таца Петрова
Съсъ Ценовитѣ каиши.
—„Пусни ме, Цене, пусни ме,
Азъ съмъ си твоя, та твоя,
Въвъ джобче съмъ ти кърпенце,
Въвъ уста съмъ ти цигарка.

Блазе ти, лельо Драгано.

271.

Като ржченица

Блазе ти, лельо Драгано,
Че любишъ любе отъ близо.
Не като мене отъ далечъ,
Отъ далечъ отъ друго село.
Па баре да е туканка,
Ами го нѣма туканка.
Той на балкана отиде.
Червени свини да пасе,
Да пасе, да ги продава,
Жълти жълтици да взема,
Равни мостове да прави
Да минатъ царь и царица.
Не мина царь и царица,
Най мина Кольо и Дона.
Моста се бръща, обръща,
Кольо си Дона пригръща.

Упжтване

за неправилнитѣ тактове, които се срещатъ въ пѣснопойката.

Тактоветѣ $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ и $\frac{4}{4}$, като известни на всѣки, който познава пѣнието по ноти, както и тактоветѣ $\frac{5}{4}$ и $\frac{5}{8}$, които съдържатъ по петь музикални времена и при изпълнението на които трѣбва да се внимава, дали петь-временниятъ тактъ е съставанъ отъ дву и тривремененъ тактъ или обратното, — оставямъ на страна.

Най-значителната особеность въ ритмичния строежъ на българската народна музика представя *удължѐното време*. То съдържа точно едно и половина музикално време (отбелѣзва се при нотирането съ точка следъ съответната нота) и създава неправилнитѣ наши тактове. Въ народнитѣ ни мелодии удълженото време се срѣща въ единъ тактъ или единъ пжть следъ или предъ едно, две и пр. нормални времена, или по два пжти около едно, две и пр. нормални времена. Ако при единъ тактъ, съставенъ отъ едно нормално и отъ едно удължено време, бихме могли да поставимъ като числитель на такта $2^1/_2$ времена, при неправилнитѣ тактове съ по две удължени времена това поставяне на полу-времена въ числителя се явява неудобно. Ако вземемъ напр. тактъ съ две удължени и едно нормално време, ще получимъ $1^1/_2$ и 1 и $1^1/_2$ или всичко математически сборъ отъ 4 времена, когато въ действителность тактътъ съдържа само три времена, макаръ че двєтѣ отъ тѣхъ сж удължени. Ето защо, се е възприело да отбелѣзватъ числителитѣ въ неправилнитѣ тактове съ сбора отъ полувремената на всѣки такъвъ тактъ. Така, едно нормално време и едно удължено време (съ сборъ $2^1/_2$ времена) бележимъ съ числитель 5, две нормални и едно удължено ($3^1/_2$) — съ числитель 7 и т. н.

Знаменательтъ на такта, както е известно, представя съответната нотна стойность, сир. нотата, която трѣбва да изпълнимъ за едно музикално време (въ тактовете $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ за едно музикално време трѣбва да се изпълни четвъртинката нота, въ тактоветѣ $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{6}{8}$ за едно музикално време — осминката нота). Повечето музиканти сж свикнали да виждатъ

четвъртинката нота като белегъ на едно музикално време; зарадъ тѣхъ знаменательтъ осминка се налага вече като условность за по-бързо изпълнение. Като се е имало предъ видъ, че представата за четвъртинката нота се отождествява съ едно музикално време при умѣреното темпово движение; че народнитѣ ни мелодии съ неправилни тактове сѫ повечето хороводни пѣсни, които се изпълняватъ твърде бързо; че би било доста умѣстно да се установи известна разлика при отбелѣзването на тактоветѣ, съставени само отъ нормални и удължени времена, — възприело се е представянето на музикалното време въ тактоветѣ съ удължени времена да става чрезъ следващия по-малъкъ знаменатель — шеснайсетинката. Така, тактътъ $\frac{5}{16}$ представлява две и половина (5 полу) времена, като на всѣко нормално време се паднатъ по две шеснайсетинки, отдѣлни или събрани въ една осминка (♬ = ♪), а на удълженото време — по три шеснайсетинки, отдѣлни или събрани въ осминка и половина отъ нея или пъкъ въ осминка и шеснайсетинка (♬♬ = ♪. или ♬).

За такта $\frac{5}{16}$. Състои се отъ две времена — нормално и удължено. Ако тактувате съ кракъ, ще удряте по два пѫти за всѣки тактъ, но вториятъ ударъ ще бѫде задържанъ повече. За да бѫде, обаче, задържането за удълженото време точно колкото е продължителностьта на $1^1/_2$ време, на първия ударъ бройте ***едно-две*** (***едно*** когато сваляте стѫпалото а ***две*** когато го дигате на горе), а на втория ударъ бройте ***едно-две-три*** (***едно*** и ***две*** надолу, а ***три*** на горе). Бройте съвършено равномѣрно, въ начало по-бавно, постепенно ускорявайте, като, най-после, замѣстите числата съ сричкитѣ ***та*** и ***ра***. (Това замѣстване се препорѫчва, защото имената на нашитѣ числа съдържатъ по много звукове, произнасянето на които е трудно при бързото изговаряне). Съ тия срички за такта $\frac{5}{16}$ ще четете тъй: ***та-ра, та-ра-ра***. Пожелаете ли да направите сѫщитѣ, упражнения за събиране на полувремената, напр. вмѣсто ♬ да получите ♪, вмѣсто ♬♬ — ♪., изговаряйте за първия случай ***та-а***, за втория — ***та-а-а***, а за ♬ — ***та-а-ра***. Съ тѣзи упражнения за изпълняване на полувремената или за събирането имъ въ цѣли (нормални или удължени) времена, може да се постигне безупрѣчно правилно тактуване на всички неправилни тактове. —

Въ нашата пѣснопойка, въ пѣснитѣ съ такта $\frac{5}{16}$, удълженото време е винаги второ. — Въ тактъ $\frac{5}{16}$, съ второ удължено време, е ***пайдушкото*** хоро.

$\frac{7}{16}$ ***тактъ*** въ пѣснопойката се срѣща въ две комбинации: съ трето удължено време (♪ ♪ ♪.) и съ първо удължено време (♪. ♪ ♪). Упражненията съ броенето (***едно-две, едно-две, едно-две-три***) или съ сричкитѣ (***та-ра, та-ра, та-ра-ра***) въ обратенъ редъ ще ни послужатъ за усвояването ритмичната форма на $\frac{7}{16}$ съ първо удължено време. — Въ тактъ $\frac{7}{16}$ съ трето удължено време е обикновената ***ржченица.***

$\frac{8}{16}$ ***тактъ*** е съставенъ отъ три времена: първото и последното удължени, а второто нормално (♪. ♪ ♪.). Въ този тактъ е пѣсеньта ***Дафино вино.***

$\frac{9}{16}$ ***тактъ*** съдържа въ себе си четири времена, едното отъ които е удължено. Въ пѣснопойката се срѣщатъ две комбинации отъ този тактъ: при първиятъ случай удълженото време е четвъртото (♪ ♪ ♪ ♪.), а при втория — второто (♪ ♪. ♪ ♪). Съ първата комбинация е пѣсеньта ***Боли Яна бѣло гърло.***

$\frac{14}{16}$ ***тактъ*** е съставенъ отъ $\frac{5}{16}$ и $\frac{9}{16}$ или, въ другата си комбинация, отъ $\frac{9}{16}$ и $\frac{5}{16}$. Въ пѣснопойката се срѣща само първата комбинация. При изпълнението на този тактъ трѣбва да се упражняватъ последователно двата съставляващи го такта. Съ първата комбинация отъ този тактъ е пѣсеньта ***Мамо, речи тату.***

Съдържание.

I. Патриотически и исторически пѣсни.

Стр.

1. Шуми Марица 5
2. Мила родино 6
3. Възпѣвъ на Македония 7
4. Добруджански край 8
5. Св. Св. Кирилъ и Методий 9
6. Покойници 10
7. Обесването на Василъ Левски 11
8. Живъ е той 12
9. На прощаване 13
10. Тихъ бѣлъ Дунавъ 17
11. Царь Иванъ Шишманъ 19
12. Царь Мурадъ Мари думаше (хоро) 20
13. Българи глава дигнаха 21
14. Телалинъ вика изъ Сливенъ 22
15. Потурчването на българитѣ 23
16. Кърджалиитѣ край Тетевенъ 24
17. Разбѣгването на Алтънъ Калоферъ (хоро) . . . 25
18. Чобанъ Байчо и турци-анадолци 26
19. Три синджира роби (хоро) 27
20. Татаритѣ 28
21. Освободената робиня 29
22. Яничаритѣ 30
23. Защо ме, майчо ле, породи 31
24. Турчинъ пѣе, мома плаче 31
25. Сираче Ева 32
26. Стоянка и бегликчиитѣ 33
27. Караджата записва комити 34
28. Обсадата на Плѣвенъ 35

II. Юнашки и хайдушки пѣсни.

29. Най-добрия юнакъ 36
30. Вълко башъ байрактаръ 37
31. Не смѣя, байо, да пѣя (на нива) 37

32. Хайрединъ войвода 38
33. Дружина вѣрна сговорна 39
34. Да ме знаешъ, мамо 40
35. Четницитѣ 40
36. Вело моме 41
37. Я надуй, дѣдо, кавала 42
38. Богдановата 43

III. Религиозни и митологически пѣсни.

39. Замжчи се Божа майка (коледна) 44
40. Отъ Бога родила (отъ нива) 45
41. Даръ отъ Божа майка (коледна) 46
42. Света Недѣля 47
43. Мъртвитѣ души (хоро) 48
44. Свети Никола усмирява морето 49
45. Свети Георги убива ламята 50
46. Свети Георги освобождава роби (хоро) 51
47. Малкий Павелъ и царь Костадинъ (коледна) . . 52
48. Слънцето либи Мария 53
49. Хваленъ юнакъ взема слънчовата сестра (коледна) 55
50. Самодивска сватба 56
51. Поржка къмъ слънцето (жътварска) 57
52. Змей прелъгва мома (хоро) 58
53. Мома се моли на змей (хоро) 61
54. Змеица 62
55. Орисници (хоро) 63
56. Ненко чобанъ и самодива (коледна) 63
57. Чума мория 65
58. Чума сипаница 66

IV. Обичайни пѣсни.

а) Коледуване.

59. Я станете, отворете 67
60. Добри вести 68
61. Похвалилъ се старъ стария 69
62. Малко момче колежданче 70
63. Нанко чобанъ 71
64. Сѣяла е малка мома 72
65. Малка мома двори мете 73

66. Ний да излеземъ, Господь да влезе 74
67. Храбъръ юнакъ и суръ еленъ 74
68. Коледно хоро 76

б) Ладуване.

69. Сбирайте се малки моми (хоро) 76
70. Бъркни, моме, извади пръстенъ 77
71. Хоро на Васильовдень 78

в) Лазаруване.

72. Мела мома дворове 79
73. Паунъ лети високо 79
74. Ой Лазаре, Лазаре 80
75. Сиви бѣли гълѫби 80
76. Нежененъ юнакъ 81
77. Малка мома у вѣнчецъ 81
78. Овчарова майчица 82
79. Вийте се, вийте, лазарки 82

г) Годежъ.

80. Годи ме, мамо 83
81. Гости годежници 84

д) Сватба.

82. Зеленъ се орѣхъ развива 85
83. Засѣваме, запѣваме 86
84. Меси, моме, меси 86
85. Имала е майка коня и девойка 87
86. Мама Янка ситно-дребно плете 88
87. Берберинъ войно бръснѣше 88
88. Мило ли ти е, дружке ле 89
89. Поклони се, невѣсто 89
90. Слива цъвти въ долна страна 90
91. Оставай сбогомъ 90
92. Да сме знаяли, куме ле 91
93. Ела се свива, превива 92
94. Постой, почакай, ясно слънчице 93
95. Орелъ се вие 93
96. Есень ми дойде 94

V. Пѣсни за природата.

97. Закукала кукувица 95
98. Гора се развива 95
99. Пиленце пѣе (хоро) 96
100. Славей и Драганка 96
101. Злочестата яребица 97
102. Здравецъ (хоро) 98
103. Здравецъ и босилекъ 98
104. Хубава си моя горо 99
105. Пиринъ планина 100
106. Шаръ планина 101
107. Месечината 102
108. Трендафилче, разговорче 102
109. Нова градинка 103

VI. Пѣсни за стопанския животъ.

110. Рано ранила Люляна (жътварска) 104
111. Нива ти гори, Стояне (жътварска) 104
112. Ой ливадо, зелена ливадо 105
113. Слънцето трепти, захожда (жътварска) 105
114. Духни ми, вѣтре 106
115. Слънце се снишва да зайде (жътварска) . . . 106
116. Лично стадо 107
117. Овчарката Стана 108
118. Стояна беда бедили 109
119. Тъменъ се облакъ зададе (жътварска) 110
120. Провикна се овчарь (жътварска) 111
121. Тежка кирия да каратъ 112
122. Изгрѣяли до три ясни звезди 113
123. Лозе безъ стопанинъ 114

VII. Пѣсни за всѣкидневни и родителско-семейни отношения.

124. Хорото 115
125. Лекичко да си потропне (хоро) 116
126. Честита била Елена (хоро) 117
127. Преженване 117

128. Моминъ законъ 119
129. Конь вода не ще да пие (хоро) 120
130. Откраднатата мома (хоро) 121
131. Запладнилъ Нанко шилета (на нива) 122
132. Нá ти, мале, отмѣна 123
133. Мома му пристанала (на нива) 124
134. Засвирили сѫ кавали (хоро) 125
135. Кавали свирятъ въ усое (хоро) 126
136. Излъганата Марийка (отъ нива) 127
137. Откраднатата отъ цигани (отъ нива) 128
138. Замръкнала сама Яна (отъ нива) 129
139. Пада ли му се вѣнчило? 130
140. Коя е майка, все е хубава 131
141. Майка мащеха 132
142. За майка си 133
143. Не може да свикне 134
144. Старъ съпругъ (хоро) 135
145. И птичката е мъничка (хоро) 136
146. Ергенъ и вдовецъ (хоро) 137
147. Мома и вдовица (хоро) 138
148. Младоженецъ войникъ (хоро) 139
149. Ганчо сиракътъ 143
150. Майчини клетви 144
151. Мома въ тъмница 145
152. Болната Йова 146
153. Болната сгоденица 147
154. Гривна невѣста 148
155. Разкаяла се 149

VIII. Любовни пѣсни.

а) Любовни срещи.

156. Седѣнкитѣ горятъ, мамо 150
157. Момче стѣга за седѣнка 151
158. Комуто либе избѣга 152
159. Да кълнеме свинярова майка 153
160. Девойка тръгна за вода 154
161. Заспала е мома (хоро) 155
162. Два се млади у ливада любятъ 156

б) Желани любовни срещи.

163. Лайте го 156
164. Не дрѣми, Кждро 157
165. Твойто сърце камъкъ ли е? 157
166. Кавали свирятъ, не ги ли чувашъ? 158

в) Прочути моми и момци.

167. Хубава мома отъ далекъ 159
168. Момина хубость (хоро) . . . . —. . . . 160
169. Недо ле, китко ле (хоро) 160
170. Станке ле мома хубава (хоро) 161
171. Тодорка хубавицата 162
172. Гугу, гугу, галено де 163
173. Хубава мома родъ нѣма 163
174. Юнашка изгора 164
175. Каква мома видѣхъ, мамо 165
176. Равно поле непалено гори 166
177. Отъ Бога ли си паднала? (хоро) 166
178. Надъ вода се огледвала 167
179. Пѣсень ми е, пѣя си я (хоро) 168
180. Не се черви, не се бѣли 169
181. Треперушка (хоро) 169
182. И юнакъ и въздържатель 170
183. Гурбетчийче 170

г) Задиряния и наддумвания.

184. Безъ огънь пита печена 171
185. За кого да те надпѣя? (хоро) 172
186. Станка е сѣно пластила (хоро) 173
187. По сѣнка дреха скроена (хоро) 174
188. Тропай си, либе, както си тропашъ (хоро) 175
189. Неда пере на рѣката (хоро) 176
190. Изпусналъ си позлатенъ пръстенъ (хоро) 177
191. Тодоро ле черноока (хоро) 178
192. Кой ще проблѣе (хоро) 179
193. Ние си сестра имаме (хоро) 179
194. Младежки облогъ (хоро) 180
195. Лѣтенъ сънь (хоро) 180
196. На младость биватъ полуди 181
197. Мома тича презъ росна ливада 182
198. Луда-млада гидия (хоро) 183
199. Хайде Дико, че те паша вика (хоро) 184
200. Прошетна се бѣла Вела 185
201. Научи се лудо-младо да пие 186

д) Любовни желания.

202. Що ти перото трепери? (хоро) 186
203. Сама ли си днесъ жънала (жътварска) 187
204. Вила мома зеленъ вѣнецъ 188

205. На хурките наричаше 189
206. Да ме чуе гюзелъ Севда 189
207. Гиздава, а не весела 190
208. Дунавъ и Драганка 191
209. Поржка къмъ либе (хоро) 192
210. Биляна платно бѣлѣше 193
211. Молба къмъ майка 194
212. Защо ми се сърдишъ, либе 195

е) Магии за любовь.

213. Магия да й направятъ (отъ нива) 196
214. Рано е Радка ранила 196

ж) Любовни сънища

215. Пилъ бихъ вино 197
216. Снощи съмъ те сънувалъ 198

з) Вѣрна любовь.

217. Теменуго, Теменужке (хоро) 199
218. Кани се село да бѣга 200
219. По-голѣмиятъ грѣхъ (хоро) 201
220. Стигни го, майко, питай го 202
221. Черешка е цвѣтъ цвѣтила (хоро) 203
222. Момчето да ми не лъже (хоро) 204
223. Росата отбива (на нива) 205
224. Пиле пѣе въ конопа (отъ нива) 205
225. Гължбъ и гължбица 206

и) Любовна тжга.

226. Какъ се овчарь мжчи (хоро) 206
227. Азъ ти постилямъ да лѣгашъ 207
228. Голѣмо лѣто раздѣлно (хоро) 208
229. Ябълко, златна ябълко (хоро) 209
230. Три яда голѣми (на нива) 209
231. Калугерска жалба (на нива) 210
232. Не води хоро край монастира 211
233. Жалба за младость 211

к) Нещастна любовь.

234. Либето й се сгодило 212
235. Умрѣло либе 213
236. Не прежалва го (хоро) 214

237. Нераздѣлни 214
238. Ако е Рада умрѣла 217
239. Измаменъ 218
240. Утеха 219
241. Изневѣра (хоро) 220
242. Мене ме мама не дава (хоро) 221
243. Съперници 222

IX. Хумористични пѣсни.

244. Чула мома жътва и се разболѣла 223
245. Мързеливата Ганка 224
246. Да знае мома да се не жени (хоро) 225
247. Жена неволя (хоро) 226
248. Расърдили се 227
249. Свирилъ, не свирилъ, Иване 227
250. Дѣдо девойка ще люби (хоро) 228
251. Педя човѣкъ съ лакътъ брада (хоро) 229
252. Бойно презъ плетъ бѣга (хоро) 230
253. Ергенъ се покалугерилъ (хоро) 230
254. Клетви 231
255. Проклетъ да е кой две моми люби 232
256. Сърдито либе 233
257. Залибила Ангелина (отъ нива) 233
258. Маргита девойка 234
259. Слезнало момче загорче (хоро) 235
260. Овдовѣла лисицата (хоро) 236
261. Подигравка съ ергени 237

X. Припѣвки.

262. Лале у градина 238
263. Играли моми на месечина 238
264. Я дойди, либе 239
265. На кого се дрѣмка дрѣме 239
266. Дрѣнакъ ми цъвти 240
267. Тънка дълга кѫпина 240
268. Вода тече 241
269. Синджири бистри маниста 241
270. Вила се лоза винена 241
271. Блазе ти, лельо Драгано 242
Упѫтване за неправилнитѣ тактове, които се срѣщатъ въ пѣснопойката 245